

Szemeretelepén Emberek

Don Bosco Közösségi Ház

Budapesti Szentséges Szűz Mária és Mihály...

Szemeretelpei Református Egyházközség temploma

Bénex Szerszám Kft

Mandir Jóga-sziget

1. **Évesi engedély.**
 MINT TUDÓSZÁRSI TITKOSZAG
 Hívtalozsám **11852**
 ÉRK: 1932 OKT. 12
 Példány: ..... fv: ..... Felzet: .....
 Melléklet: ..... Köztük: .....

Az adásvételi szerződés 7. pontjában vevő^{vevő}ként történt megállapodás értelmében kikötöm azonban, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezésével egyidejűleg a vétel tárgyát képező ingatlan^{ta}_{ok} ..... 1), azaz .....

Budapest, 1932. évi május 1. napján

Dr. Hooftdijck, 1812

Moody Ebelka
tanu.

generally

11852/932

Ezen okirat alapján a tulajdonjog ~~átadásáról~~
 átírás a persepoloniusi
 7703 számú betétben
 R 1 C _____ sorozat alatt,
 végezve az A. beköszörléssel.

* Kispesti kör. bíróság tkvi hivatala

Scharek Ferenc

Emberek

Szemeretelepen

2025

Köszönöm

szemeretelepi lakótársaimnak, hogy megosztották velem és az olvasóval emlékeiket és a kapcsolódó dokumentumaikat, fényképeiket.

ISBN 978-615-02-3055-9

ISBN 978-615-02-3056-6 (PDF)

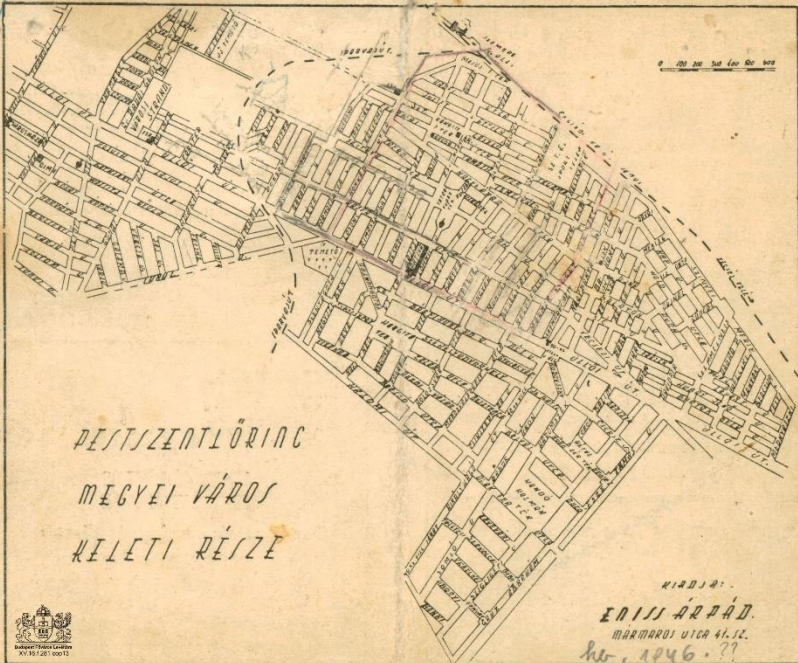
© Scharek Ferenc

19.

LASSU GYÓGYSZERTÁR ÜLLŐI-ÚT 342. — TELEFON: 183-742.

Az összes egyleti és magánvénnyek elkészítése.

Bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek kaphatók.

Magyar Királyság

ERŐS ÁRPÁD.
MÁRMAROS UTCA 41. SZ.

1946. 11. 27.

LASSU GYÓGYSZERTÁR ÜLLŐI-ÚT 342. — TELEFON: 183-742.

1947. augusztus 15-én állapított

Tartalom

Gombkötőné Tóth Katalin	7
Kibédi László	37
Kurdi Gyula és Kurdi Gyuláné, Rekenyi Terézia Katalin	56
Marosi Zoltán és Marosi (Burián) Melinda	86
Perger Béla	105
Omajnikov Valentin (György)	131

Az életleírások az érintettek elbeszélése, a dokumentumaik és az Arcanum Tudományos Társaság gyűjteményében fellelhető kiadványok alapján készültek.

Gombkötőné Tóth Katalin

A Kárpát medencében évezredek óta gond a munkaerőhiány, illetve, hogy nem ott élnek az emberek, ahol szükség lenne rájuk. Így volt ez a XIX. század végén a temesrékasi (Recaș Románia) kincstári uradalomban is. 1892-ben az uradalom kivágott erdejének a helyén hoztak létre egy települést Bodofalvát úgy, hogy odavittek 89 kisperegi és 66 makói családot.

Az áttelepített makói családok között volt Diósi Tivadar és felesége Erdei Eszter is. Két gyerekük is született Bodofalván Diósi Irén 1901-ben és Diósi Tivadar 1902-ben. A férj, aki Vojteken volt vasutas, ez egy közeli

falu, 1902 januárjában elhunyt. A két gyerekkel hátramaradt asszony 1903-ban férjhez ment Deák Sándor vámtisztviselőhöz, aki Orsován teljesített szolgálatot a kikötőben. Házasságukból 7 gyerek született, így 9 testvért ne-

veltek, akik közül 4 élte meg a felnőtt kort.

Diósi Irén, történetünk hősnének édesanyja, Bodofalván és Básiáson töltötte gyermekéveit. Elvégezte a 6 elemi, az elsőt Vojteken, a másodikat Básiáson, a harmadikat Bodofalván, a második háromat Básiáson. Amikor az I. világháború kitört a család átköltözött Fehértemplomba mert Básiáson a szerbekkel harcoltak. 1916-ban visszaköltöztek Básiásra. 1918-ban kitört a forradalom október 29-én újra menekülniük kellett Bodofalvára onnan Lugasra, ahol Deák Sándor a Pénzügyi igazgatóságon teljesített szolgálatot. Itt laktak 1919 – 1920-ban.

A felsorolt települések annak idején Temes és Krassó – Szörény vármegyékben voltak. Azután Romániává váltak. Deák Sándor átszökött Ma-

gyarországba. A család ott maradt. 1920. július 1-én a románok kiutasították őket a többi magyarral együtt. 24 órát kaptak Orsova és a lakóhelyük elhagyására. Kaptak egy vagon, a vonat elindult Magyarország felé. Vagonlakók lettek 1921-ig.

Sikerült eljutniuk Makóra, ahol a rokonok nem nagyon akarták segíteni őket, jöttmenteknek nevezték, de azért kaptak helyet, ahol lakhattak. Makón egy varrótanfolyamon szerzett képesítéssel Diósi Irén munkát kapott a városi Pénzügyi Igazgatóságon 1920 – 1923. között, az anyjuk alkalmi munkákból szerzett némi jövedelmet a családnak.

Deák Sándornak időközben sikerült Budapesten a Vámhivatalban elhelyezkedni.

DEÁK NAGYMAMA.
ERDEI ESZTER

24806 szám.

1927.

Hivatalos elismervény

arról, hogy Diosi Iren (nevű), Nagybányára
 1901 évben született, rom. katol. vallású, varosm.
 foglalkozású, Postőrmező lakos, (lakik — kerület, Allesen
Telep - 135 szám - emelt ajtó) román
 állampolgár alólírt rendőrhatalóságnál Postőrmező lakási szá-
 dékát a mai napon bejelentette és bejelentéséhez eredetben a következő okmányait
 csatolta be:

És a hivatalos elismervény a bejelentés érdemleges elintézéséig, de legkésőbb
 1927 évi marcius hó 10 napjáig tartózkodási engedély
 gyanánt szolgál.

A bejelentésnek és így ezen hivatalos elismervénynek hatálya is a külföldi
 állampolgár következő hozzátartozóira terjed ki:

Kelt Postőrmező, 1927 évi marcius hó 23 napján.

Benevezendő:
szül. liz
és lizmet

Postőrmező 1928. augusztus 10.
Postőrmező 918. szám

Exam ad 28. 8. 2. 1908

Eredeti magyar állampolgárságot az 1901. évi törvényekkel beiktatott trianoni békeszerződés elcsúszta alapján elvértett a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei Rátaventeleiről községről a körzeti határok való felvétel miatt beiktatott **Pilis-Túr** területét az 1901. évi törvény alapján Rátaventeleiről Lakos közpénzt az 1902. évi t. c. 28. §-a alapján községül helyt a magyar állampolgárságot beiktatott, illetleg visszahozott terület.

Budapest, 1928. évi május 12. an.

A minister rendelési

James
Ministeri' tithar.

36432 / 28 SZ.

A törvényben előírt honpolgári esküt a mai
nap előttem letette.

Budapest, 1928. évi június hó 30. n.

1923-ban Deák Sándorné és a gyerekek a családfő után felköltöztek Pest-szentlőrinc-re, ahol az Állami telepen kaptak lakást a 135-ös házban. Itt élt a család, a szülők és a négy gyerek. Irén varrodába járt dolgozni. A két nagyobb fiú lakatos inas lett. Az egyik a MÁV-nál, a másik a Fonóban. A kisebbik gimnáziumba járt.

1929. október 19-én Diósi Irén házasságot kötött Tóth József BSzKRT villamoskalauzzal, aki a közeli Madách utca 73-ban lakott.

Tóth József 1902-ben Resiczabánynán született. Apja 1879-ben Végváron, anyja 1880-ban szintén Resiczabánynán. Ez a település Bodofalva és Báziás között van Krassó-Szörény vármegyében.

Végvár a szomszéd megyében. Őt is, mint a Diósi gyerekeket nevelőszülőknak adták át, amíg az igaziak dolgoztak. „Kiadták őket lelenche” mondták. Valószínű, hogy a közös sors hozta össze a két családot, bár a fiú már 1915. augusztus 23-tól Kispesten (Pestszentlőrincen) lakott és 1916-ban a kispesti Petőfi utcai népiskola 4. osztályába járt, vagyis Tóthék hamarabb települtek vissza. Tóth József eredményei jók voltak, azért végezte ilyen későn a negyediket mert az áttelepülés után nagyon gyenge volt, a Vöröskereszt kiküldte Hollandiába felerősödni. Ott is járt iskolába, de hazatérte után nem fogadták el a holland bizonyítványt, újból kellett járni a 4. osztályt.

Magyar királyi belügyminiszter

Num.: 27643-1926

I.

Visszahonosítási okirat

Értesíti magyar villanypolgárokat az
1921. XXXIV. törvénnyel beiktatott
zöld bírói bírságok és bírságok
visszaadása. Azok, akik
születésük 1902. évben, harkas-
szék, kispéri lakos, mely az
1926. évi L. 24 §-a alapján kiegészít-
te a kispéri és magyar villanypó-
tázás viszonyait illetőleg vissza-
hozandók.

Budapest, 1926. szeptember 24-én
A miniszter rendeletével.

János
miniszteri titkár.

1879. L. t. p. 165-a. Ha az ahhoz képest a honosítási okirat ki-
állított, s aki az eskü / fogadalom / letételére megidézett, az
idézés hírbeszítésétől számítandó, egy év alatt az eskü / fogadalom / letéte-
le végett nem jelentkezik az adott...

A budapesti m. kir. Államrendőrség főkapitánysága.

623

fk. I. 192 e. l.

Bizonyítvány.

Lóth József
reszabályai születési 20 éves nével vallási nével állapotú nével.
foglalkozása állás engedély elnyeréséhez szükséges erkölcsi
bizonyítvány kiadása iránti kérelmére bizonyítom, hogy itt tartózkodása alatt 1915
évi augusztus hó 23. tól a mai napig politikai és

erkölcsi magaviselete rendőri szempontból kifogástalan volt.

Budapest, 1923 június hó 1 n.

Pócs
főtanácsos.

Házassági anyakönyvi kivonat.

É. korszak	A válogatás	A hirtuuszony	A közeg	Az előzetes
É. korszak	családi és utóvere, általános	családi és utóvere, általános	családi és utóvere, általános	családi és utóvere, általános
1918/19	1918/19	1918/19	1918/19	1918/19
1919/20	1919/20	1919/20	1919/20	1919/20
1920/21	1920/21	1920/21	1920/21	1920/21
1921/22	1921/22	1921/22	1921/22	1921/22
1922/23	1922/23	1922/23	1922/23	1922/23
1923/24	1923/24	1923/24	1923/24	1923/24
1924/25	1924/25	1924/25	1924/25	1924/25
1925/26	1925/26	1925/26	1925/26	1925/26
1926/27	1926/27	1926/27	1926/27	1926/27
1927/28	1927/28	1927/28	1927/28	1927/28
1928/29	1928/29	1928/29	1928/29	1928/29
1929/30	1929/30	1929/30	1929/30	1929/30
1930/31	1930/31	1930/31	1930/31	1930/31
1931/32	1931/32	1931/32	1931/32	1931/32
1932/33	1932/33	1932/33	1932/33	1932/33
1933/34	1933/34	1933/34	1933/34	1933/34
1934/35	1934/35	1934/35	1934/35	1934/35
1935/36	1935/36	1935/36	1935/36	1935/36
1936/37	1936/37	1936/37	1936/37	1936/37
1937/38	1937/38	1937/38	1937/38	1937/38
1938/39	1938/39	1938/39	1938/39	1938/39
1939/40	1939/40	1939/40	1939/40	1939/40
1940/41	1940/41	1940/41	1940/41	1940/41
1941/42	1941/42	1941/42	1941/42	1941/42
1942/43	1942/43	1942/43	1942/43	1942/43
1943/44	1943/44	1943/44	1943/44	1943/44
1944/45	1944/45	1944/45	1944/45	1944/45
1945/46	1945/46	1945/46	1945/46	1945/46
1946/47	1946/47	1946/47	1946/47	1946/47
1947/48	1947/48	1947/48	1947/48	1947/48
1948/49	1948/49	1948/49	1948/49	1948/49
1949/50	1949/50	1949/50	1949/50	1949/50
1950/51	1950/51	1950/51	1950/51	1950/51
1951/52	1951/52	1951/52	1951/52	1951/52
1952/53	1952/53	1952/53	1952/53	1952/53
1953/54	1953/54	1953/54	1953/54	1953/54
1954/55	1954/55	1954/55	1954/55	1954/55
1955/56	1955/56	1955/56	1955/56	1955/56
1956/57	1956/57	1956/57	1956/57	1956/57
1957/58	1957/58	1957/58	1957/58	1957/58
1958/59	1958/59	1958/59	1958/59	1958/59
1959/60	1959/60	1959/60	1959/60	1959/60
1960/61	1960/61	1960/61	1960/61	1960/61
1961/62	1961/62	1961/62	1961/62	1961/62
1962/63	1962/63	1962/63	1962/63	1962/63
1963/64	1963/64	1963/64	1963/64	1963/64
1964/65	1964/65	1964/65	1964/65	1964/65
1965/66	1965/66	1965/66	1965/66	1965/66
1966/67	1966/67	1966/67	1966/67	1966/67
1967/68	1967/68	1967/68	1967/68	1967/68
1968/69	1968/69	1968/69	1968/69	1968/69
1969/70	1969/70	1969/70	1969/70	1969/70
1970/71	1970/71	1970/71	1970/71	1970/71
1971/72	1971/72	1971/72	1971/72	1971/72
1972/73	1972/73	1972/73	1972/73	1972/73
1973/74	1973/74	1973/74	1973/74	1973/74
1974/75	1974/75	1974/75	1974/75	1974/75
1975/76	1975/76	1975/76	1975/76	1975/76
1976/77	1976/77	1976/77	1976/77	1976/77
1977/78	1977/78	1977/78	1977/78	1977/7

Utólagos bejegyzések. — Kiigazítások.

Bizonyítom, hogy ez a kivonat a

terület házassági anyakönyvével $\frac{\text{szárazint}}{\text{hőmérséklet}}$ megegyez.

1515 12.2.9 Kelt

Pestszenilörinc 1929 NOV. 4.

1/20/1917
Jelyek — K. 801

K. 801

12. c. 112.

mintá az A. U. 115. 9 Ahoz.
10 darab Ára 12 fillér.

Tóth nagypapa Resiczabányán gépgyári daruvezető volt, ekkor viszont már lakatosként dolgozott a kisésti BSZKRt Remízben, ő vitte be a fiát a villamoshoz.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI
KÖZLEKEDÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1900.

Tóth S. Károly
Kalásznak

B U D A P E S T

Ertesítjük Önt, aki *Resiczabányán*
1900. év *december* hó *10* napján született, hogy a
Budapest-Szentlőrinci Helyiérdekű Villamos Vasúti RT.
nyugdíjalapjának kötelékébe, ennek nyugdíjszabályzata
alapján, 1929. év január hó 1. napjával felvételre.

Együttal közöljük azt is, hogy nyugdíjra jogosító
szolgálati ideje 1924. év *november* hó *21* napjától számít,
Budapest, 1930. év *december* hó 30 n.

S. Nagy

A BUDAPEST-SZENTLŐRINCI
HELYIÉRDEKŰ VILLAMOS VASÚTI RT.
üzemkezelője:

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI
KÖZLEKEDÉSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagy
igazgató

Szám *3* könyv *39* lapszám.

Budapesti székesszékességi háttérnyomdájában 1930. X. 29. — D. Sz. K. Rt. 348. I. a. 4. 100 b. sz. m. 300

A Tóth és a Deák család összjárt. A szülők közösen eldöntötték, hogy összeházasítják a fiatalokat. A lány nem akart férjhez menni, apáca szeretett volna lenni, de az anyja erőltette a házasságot és 1928-ban létre is jött a frigy.

1928-ban a család Tóth nagypapa vezetésével összefogott és megvették Szemeretelepen a Garam utca 41. számú telket. Akkor még 942. sz. parcella volt a címe. Az új házasok építettek ide egy eredetileg ideiglenesnek gondolt szoba konyhás házat, de a közeledő háború miatt végül is két-szoba konyhás lett nagy terasszal és abban éltek 1976-ig.

KISPEST R. T. VÁROS POLGÁRMESTERE

2836
kg. 1926

91
kg. 1926

Illetőségi bizonyítvány.

 Kispeszt R. T. város Polgármestere hivatalosan bizonyítom, hogy

Anna Deák születésű, *24* éves, *nef.*

vallása, *katolikus* foglalkozású, *ny. Tóth*

József kispeszt lakos, kispeszt illetőségű.

Miől ezen bizonyítványt sajátkezű aláírásommal s a város pecsétjével ellátva, kiadom.

Kispest, 1926. évi *november* hó *19.* n.

 polgármester.

1 Min

Hungária-ország, Budapest.

É R T E S Í T É S

Szemere-féle házhelyek igen tisztelt vevőinek.

Van szerencsénk értesíteni mindazokat, akik a pestszentlőrinci Szemere-féle birtok nagyszabású házhely-parcellázásából házhelyeket vásároltak, hogy az adásvételi szerződéseket az eladó, Szemere István földbirtokos aláírta és ezeket a szerződéseket megilletékeztettük.

A megvett házhelyek mérnökiileg már ki vannak tűzve és semmi akadálya nincs annak, hogy a megvett házhelyeket a vevőknek átadjuk.

Felkérjük ennél fogva t. Cimet, hogy szíveskedjék a végleges adásvételi szerződésének átvétele végett intézetünknel Pestszentlőrinc, Üllői-ut 125. szám alatt

1928. VII. hó 10. n. délután pont 1/25 órakor

megj. emli.

Megvett házhelyét ugyanekkor fogja majd a pestszentlőrinci községi mérnök ur Önnek átadni. Az átadott házhellyel Ön szabadon rendelkezik, a rajta lévő termést eltávolíthatja, telkét bekerítheti, azon mindennemű építkezést azonnal megkezdhet.

Felhívjuk figyelmét arra, hogy a telek négy határpontja csak gyöngye mérnöki karóval van megjelölve, föltétlenül kívánatos lenne tehát, ha magával hozna négy erős karót, amelyeket a mérnöki karók helyébe leverne.

A szerződések megszerkesztéséért, illetékkiszabás céljából való bemutatásáért járó díjak és költségek fejében szíveskedjék 25 pengőt magával hozni.

Az adásvételi szerződések illetékkiszabás céljából be lettek mutatva, tehát a vételár 5%-át illeték címén 15 napon belül a kispesti m. kir. adóhivatalnál ki kell fizetni. Ha ezen illetéket nem tudja egyszerre lefizetni, részletfizetési kedvezményért folyamodhatik és ebben az esetben forduljon a pestszentlőrinci község háza adóüggyosztályához.

Pestszentlőrincen, a postabélyeg kelte.

A Pestszentlőrinci Ipari és Gazdasági
Hitelszövetkezet
mint az Országos Központi Hitelszöv. tagja.

240

OSLOPÉNY OROSZ GÉZA dr.

ÜGYVÉD

M. KIR. KORMÁNYFÖLTÁNÁCSOS
ZEMPLENÁRMÉDYE TS. T. FÖGÖTÉSZE
BUDAPEST, IV. Szervits-lér 10. sz.

Elismervény.

25 pengő azaz Húszonöt pengőről, mely összeget .....
Dr. Géza Orosz .....-tól a mai napon a pest-
szentlőrinci 512 sz. tkvi betétben felvett ingatlanból megvett .....
942-sz. parcella
tekintetében Szemere István urral kötött adás-vevési szerződés szerkesztési és ille-
tékkiszabás végett való bemutatásának munkadíja és bélyegköltségei fejében felvettem.

Pestszentlőrinc, ...
1928 aug. 11.

mm
m. kir. kormányföltánácsos,
ügyvéd.

A házasságból 3 lánygyerek született 1931. Irén, 1935. Vilma és 1940. Kati.

Az egy kereset nem volt elég, így Tóth Józsefné (Diósi Irén) 1943-ban munkába állt a Fővárosi Közegészségügyi Intézetben, mint betanított laboráns. 1950-ben már az Országos Közegészségügyi Intézetbe nevezik ki altisztnek.

17 év után, 1946-ban különváltak a szülők. Az apa visszaköltözött a szüleihez. Együtt élt az apjával a Madách utca 73-ban, amíg 1964-ben elhunyt.

ESKÜTÉTELI JEGYZŐKÖNYV.

Készült Budapesten, az Országos Közegészségügyi Intézetben. 1950. évi
január 21. én.

J e l e n v a n n a k :

dr. Eneas Andrade

..... esküvő,

Tóth Józsefné

..... eskütevő,

Szentpéteri László jegyzőkönyvvezető.

16th Joseph

Én . . . . . esküszöm, hogy a Magyar
Népköztársasághoz, annak népéhez és Alkotmányához hű leszek, az Alkot-
mányt és az alkotmányos jogszabályokat megtartom a hivatali titkot megőr-
zöm, hivatali előljáróimnak engedelmeskedem; hivatali kötelességeimet
pontosan, lelkiismeretesen és a nép érdekeinek szolgálatában teljesítem
és minden igekezéssel azon leszek, hogy hivatali múltamésszemmel a
Magyar Népköztársaság megerősödését és fejlődését előmozdítsam."

kmf.

esküvénő.

eskütevő.

Greutpeteri László
jegyzőkönyvvezető.

Deák Sándor és felesége Erdei Eszter (az anyai nagyszülők) vettek egy házat a Felsőcsatári út 54-ben és odaköltöztek az Állami telepről. Amikor Deák nagyapa megöregedett és beteges lett az egyik fiukra hagyták a házat, a két öreg pedig leköltözött Makóra, ahol az egyik rokontól kaptak egy szobát. A nagymama abban élt a férje halála után is.

1945-ben a bombázások és a kitelepítés miatt a nagyszülők magukkal vitték a gyerekeket is Makóra. A nagymama alkalmi munkákból tartotta el magát. Az idénynek megfelelően hagymát szedett, tarhonyát készített stb. Tóth Józsefné Pestszentlőrincen maradt a kiürítésig és tovább dolgozott az Intézetben. Amikor a lakosságnak el kellett hagyni Szemeretelepet a Nagymező utcában kapott szükséglakást.

A gyerekek 1947-ben tértek haza. A vonaton rengeteg ember volt. A vonat megállt Szemeretelep állomáson, de még azelőtt újból elindult, hogy a tömött kocsikból ki tudtak volna szállni. A gyerekeket és a csomagokat kiadogatták az ablakon a mozgó vonatból.

A nagymama Makón maradt Kati és a kisebbik nővére, aki már nagylány volt, később gyakran töltötték nála az iskolaszünetben a nyarat. Vilma nem rajongott Makóért nem mindig ment. Ilyenkor Kati kísérel nélkül utazott. Az anyja megbeszélte a kalauzzal, hogy figyeljen a gyerekre. Amikor megérkeztek Szegedre, át kellett szállni buszra, ami átvitte Új Szegedre, ott volt a makói vonat. Segített a munkákban. Sok rokon volt Makón, sok unokatestvér, akikkel lehetett játszani is a munka mellett. De ez később volt.

A nehéz körülmények miatt a két kisebb lánygyereket, hogy „ne legyenek az utcán” a „Fehérkereszt” Országos Lelenczház Egyesületnek, Nagytétényben a kastély egy szárnyában működő árvaházába adta az anyjuk 1947-ben, ahogy

megjöttek Makóról. A Szent Vince rendi kedvesnővérek látták el őket. Varrónő anyjuk a felnőttek kinőt ruháiból varrta meg nekik az előírt ruhá-
nemüket. Ebben a ma Fehér Kereszt Gyermekvédő Alapítvány néven
más helyszínen működő az intézményben szegény családok gyerekeinek,
elhagyott gyerekeknek volt bentlakásos iskola. A legyengült gyerekeket,
szülő nőket ápolták, feltáplálták. 1921.ben Heim Pál volt a Fehér Kereszt
Országos Lelencház Egyesület vezetője¹. Az egyesület keretei között in-
dította a gyermekvédő nővérek
„Heim nővérek” képzését. Va-
sárnaponként volt látogatás.

Katalin itt végezte a népiskola
első két osztályát. Nővére az
életkora szerinti magasabb osz-
tályokba járt, ahol minden
szombaton háztartástan foglal-
kozás volt, a lányok megtanul-
tak főzni, a pénzzel gazdál-
kodni és más dolgokat. Katalin
szerint a nővére egész életében
nagyszerű háziasszony volt, ha-
ragudott is rá, amiért nem adta
át neki, amit az apácáktól ta-
nult.

Szüleik reverzális alapján kö-
tötték házasságot, melyben a
születendő gyerekeknek apjuk
vallását jelölték meg, vagyis a
református vallást. Ezért Kata-
lin és a nővére egy református
lelkész irányítása alá került. Ez
a lelkész nem nyerte el a kis-
lány bizalmát. Volt viszont a
zárdában egy fiatal katolikus

3

SZEMÉLYI ADATOK.

1. A tanuló családi és utóneve: Póth Katalin

(esetleges megkülönböztető mellékneve:)

2. Születésének helye: Pestneutón város
község
megye.
ország.

3. Születésének ideje: 19. 40. évi. október hó 24. napján.

4. Vallása: reform. hitű.

5. Anyanyelve: magyar

6. Ha nem magyar anyanyelvű, beszél-e magyarul? .....

7. Ezenkívül még milyen nyelven beszél? .....

8. Oltották 19..... évben.

9. Újraoltották 19..... évben.

10. Hány évig járt óvodába? .....

11. Az apa (anya v. gyám) családi és utóneve: .....

12. Az apa (anya v. gyám) foglalkozása: .....

Kelt. Magyartény 19. 48. évi. febr. hó 24. napján.

Vallást jelölték meg a szülőknek
VK M. rendeltetés

Országos Lelencház
igazgató, igazgató-tanító.

¹ <https://www.feherkereszt.hu/2012/Rolunk/75/>

pap Bélafalvy Imre, aki jobban értett a gyerekek nyelvén Katalin őt választotta. Ebből lett némi kavarodás.

A katolikus hitoktató levelet írt Katalin apjának, melyben a beleegyezését kérte abba, hogy a gyerek katolikus nevelést kaphasson. Ekkor viszont a szülők már különváltak, a válasz nem jött. A tanév végén a hitoktatót át-helyezték Budafokra káplánnak. Utolsó próbálkozásként ajánlólevelet adott az anyának a Vallás és Közoktatási Minisztérium illetékes tanács-sához, amiben segítséget kért a számára, hogy a gyerek megmaradhasson a katolikus vallásban.

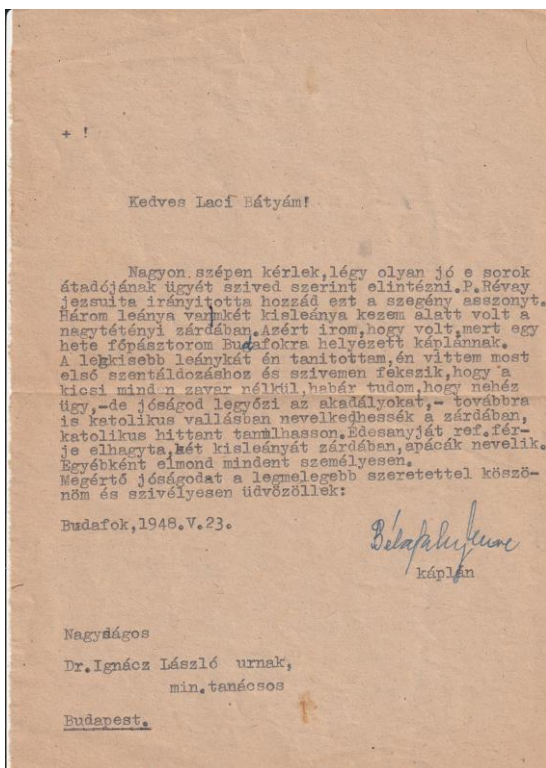
Dr. Ignác László segített is és Katalint befogadta a Ka-tolikus Egyház az Üllői úti Örökimádás Oltáriszentség templomban 1949. október 9-én, amikor is felvette a bérmlás szentségét Dr. Ko-vács Vince püspöktől.

A második tanév végén Kata-lin skarlátos lett és a László korházba került. Miközben ő betegeskedett az egyházi intézményeket feloszlatták, így a korházból hazakerült Szemeretelepre. Nagy-tényben a zárda helyén rok-kant gyerekek otthona lett.

A harmadik osztályt már a Pestszentlőrinci Kossuth Lajos téri Általános Iskolá-ban kezdte meg a mostani

Kossuth terén. A harmadik tanév második félévében ennek az iskolának a neve már Budapest Fővárosi Általános Iskola volt. Címe XVIII. ker. Kossuth L. tér 1. Itt tanult a negyedik, ötödik osztályban is.

A hatodik osztályt a Budapest Fővárosi Általános Iskolában a XVIII. ker. Engels Frigyes utca 2-ben, a hetediket a Budapest Fővárosi Általános

Iskolában XVIII. ker. Bajcsy Zsilinszky utca 74-ben, a nyolcadikat újra az Engels utcaiban teljesítette.

Mindezt azért, mert a Garam utcát hol ennek, hol annak az iskolának a körzetéhez csatolták és hiába kérték, hogy maradhassanak menni kellett az új besorolás szerint.

A nyarak jelentős része Makón telt. A nagymama, aki 200 Ft hadisegélyt kapott, ami semmire sem volt elég, vitte magával, amikor jobb módú családoknál dolgozott. Ha tarhonyát készítettek forgatni kellett a tésztát, hogy megszáradjon. Ha hagymát szedtek, ami nehéz munka volt, egyesével gondosan kellett kiszedni a földből. Ilyenkor az egész városban szinte kibíráhatatlan hagymaszag volt a rengeteg száradni kitett gumó miatt. Máskor este leszedték a kertben az uborkát, sorba rakták a fűben, hogy friss maradjon, másnap korán vitték a piacra eladni. Nem csak munka volt. Az unokatestvérekkel bandáztak a tanyán, dinnyét ettek, mulatták az időt.

A makói nyaralások mellett gyakori program volt a nyári munka csepeli boltgárkertészetekben, napi 24 forintért. Jól jött ez a pénz a családnak.

Középiskolába a Steinmetz Miklós Gimnázium reál szakára járt 1955-59 között. Érdekes volt újra abba az épületbe mennie, ahova általános iskolába is. Számomra, aki 10 évvel később szintén a Steinmetzbe jártam, meglepő volt, hogy tandíjat kellett fizetnie. Évente 20- 60 – 80 forintot.

A gimnázium befejezése után tanácstalan volt. Nem volt segítség a pályaválasztáshoz. Akkor volt az 1960. évi népszámlálás mindenre kiterjedő kérdésekkel. A Központi Statisztikai Hivatalnak sok adatfeldolgozóra volt szüksége. Örömmel vették a frissen érettségizett fiatal jelentkezését. Jól is fizettek. Csak az volt a gond, hogy Katalin lábai nem bírták az egész napos ülést. A 8 óra munka után dagadt lábakkal ment haza.

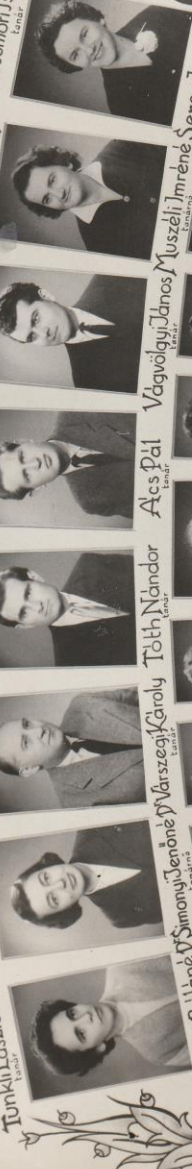
XVIII. ker. Steinmetz Miklós alt. gimnázium IV. d. osztálya.

Mojsej Irén, Gerecsé Zsuzsanna, Csécsényi János, Dunafranka Szabolcs, János, Tómonyi József, Gácsi Anna, Székely Judit, Váradny János, Tóth Katalin, Szabados Anna

Tótkli Császka, Kocsis Jánosné, Hollós Pál, Salgómosi Miklós, Ujvári Pál, Balogh Anna, Juhász János, Pálvölgyi Gyuláné, Csömör István

Nagy Béla, Simonffy Zoltán, Várszegi Csárdy, Tóth Nándor, Ács Pál, Vágólvölgyi János, Muszili Imréné, Sereg Imréné

Nagy Béla, Simonffy Zoltán, Várszegi Csárdy, Tóth Nándor, Ács Pál, Vágólvölgyi János, Muszili Imréné, Sereg Imréné, Takács Illdi, Hentz István, Székely Judit, Radványi Károly, Balogh János

Csathó fényképező stúdió

1964-ben.

Farkas József

Táldikozunk

Károlyi Zsuzsanna, Kovács Mária, Babits János, Csécsényi János

Abban az időben még nem nagyon létezett szexuális felvilágosítás. Megjelent egy könyv, amit minden fiatal el akart olvasni Fritz Kahn - A Szerelem Iskolája. Ma, ha beírunk valami hasonlót a Google-ba több száz könyv, film jön elő, ami a felvilágosítást szolgálja, nem is beszélve a pornó tömegéről.

Nos Katalin is megpróbálta elolvasni a híres könyvet, de a meglehetősen szűk látókörű anyja meglátta és elkobozta tőle. Ráadásul még el is ajándékozta valakinek nehogy a lánya kezébe kerüljön. Ez az inzultus adta a lökést a szülésznői pálya felé. Többet akart tudni az emberi testről. Budapesten már befejeződött a felvétel az egészségügyben. Pécsen viszont még volt lehetőség. Felvételizett sok tárgyból. Felvették.

Abban az időben a fővárosi fiatalokat igyekeztek vidéki iskolába, a vidékieket a fővárosba irányítani tanulni, azután dolgozni.

Katalin élete legszebb időszakának tartja azt a két évet, amit Pécsen töltött. Semmire sem volt gondja. A Pálos szerzetesek otthona volt a kollégium. (Hunyadi János utca 72. Most ismét a Pálos rend kolostora.) A rendet akkor feloszlatták, de a civilbe öltözött apácák ott maradhattak és gondoskodtak a diákokról. Tanulni kellett, gyakran vizsgázni, no meg

szórakozni. Fegyelem volt és Napirend. Minden héten szerdán délelőtt 8 – 12 között vásárlási kimenő volt. Szombaton 8 – 17 -ig, vasárnap 8 – 19-ig lehetett elhagyni a kollégiumot. Ezen a két napon voltak szabadok.

Volt egy tánccsoport, ahova jártak a hétvégeken. Természetesen fiuk is voltak ott, hiszen Pécs katona és diák város volt. Rendszeresen jártak fel-lépni, versenyekre.

A képzés három hét próbaidővel kezdődött. Ez alatt megismerhették a szülésznői munka folyamatait, nehézségeit és az oktatók figyelték ki bírja, ki nem egy szülés, vagy más beavatkozás körülményeit. 45 sikeresen felvételizettből a próbaidő végére 30-an maradtak, de csak huszonvalahányan képesítő vizsgáztak.

Volt egy korábbi hagyomány, hogy az nem lehet szülésznő, aki még nem szült. Ugyanis a tapasztalat szerint, aki elvégezte az iskolát, végig nézte, asszisztálta a szüléseket nem akart szülni. De kevés érettségizett jelentkező volt, aki megfelelt ennek a kritériumnak ezért már 8 általános végzet-

ket is felvettek. Katiék voltak az elsők között, akik érettségi után kerültek a képzőbe, de már nem volt követelmény a szülés. Viszont a legtöbb tárgyból már rendelkeztek ismeretekkel, így a szakmára lehetett koncentrálni.

A képesítő vizsga előtt fél év gyakorlatra voltak kihelyezve szülészetekre. Kati a félévnyi „élő gyakorlatot” a Budapesti Orvostudományi Egyetem 1. sz. Női Klinikán töltötte. Sorban végig kellett menni az összes osztályon. A szülészetén például ez idő alatt 27 szülésen vett részt, valamint 11-et vezetett önállóan. A szülésvezető napló bejegyzései szerint az orvosok messzemenőig meg voltak vele elégedve. Itt derült ki, miszerint a lába nem bírja a sok egyhelyben állást és a főnövér javasolta neki, hogy annak ellenére, hogy szereti és jól is csinálja a szülésznőséget keressen valami más munkát.

ALLAMI SZÜLESNŐI OKLEVÉL

Születési hely: *Mezőtúr*

Anyakönyvi szám: *287/1962*

10 FORINT

Mi, az Állami Szülésznői Iskola Vizsgabizottsága bizonyítja, hogy ezt az oklevelet *Tóth* *Katalin* szülemű államtanár hi. ált. *1940* ében okt. hó *27.* napján *Pécs* városban (lakóhelyen) *Pest* megyében *Magyar* országban született, anyja neve *Díós István* szülemű. anyját a *Természeti Magyar Iskolák* tanulmányában elvégezte. A szabályozott követelményeknek *teljes* felül meg.

Ennek alapján fennvezetett a szülésznői munkára alkalmasnak és kiegészített nyilatkozik.

Ennek hiteltől szülemű ezt az oklevelet kiadja, perszinttel és alá írtaunkkal megerősítettük.

Pécs, 1962. évi *február* hó *16.* napján.

Stancsik *Teréz* *Szűcs* *Iskola* *Iskola* *Iskola*

A szülésznői elvégzett országos nyilatkoztatása

4248

Budapest, 1962. *marc. 30.*

EGESZSÉG- és KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM

Országos Iskolák

60.5.60. 11-1-100. Nyomdai parti V. 7. sz. 4.

A képesítő vizsga után az egy éves nagygyakorlatra, aminek eredményes befejezése a szülésznői oklevél kiállításának feltétele volt, Pápára került. A munka mellett Veszprémbe járt röntgen asszisztens képzésre. A két tanfolyamot egy év különbséggel fejezte be. Végzés után végleg hazakerült és ketten maradtak az idős anyjával.

B

szám

23/1965

anyakönyvi szám

TANFOLYAM

A veszpremi Munkamelléti Röntgen-
asszisztensképző tanfolyam
VEZETŐSÉGE

jelen okmánnyal bizonyítja, hogy

Tóth Katalin

-t,

ki Budapest városban
községben

megyében 1940 év október

hó

27-ik napján született, a tanfolyam rendes hall-
gatói sorába a mai napon felvette.

Kelt Veszprém 1963 évi jan. hó 8-án.

H. Elek

megyei főorvos
(tanfolyamvezető)

Eö. spec. 2.

48

szám

56/1960-62. anyakönyvi szám

TANFOLYAM

"SEMMEIWEIS"
MEGYEI SZÜLŐINŐ-ÉSZ ISKOLA
PÉCS, Hunyadi u. 72.

VEZETŐSÉGE

jelen okmánnyal bizonyítja, hogy

Tóth Katalin

-t,

ki Pestlőrinc városban
községben Pest

megyében 1940. év október

hó

27-ik napján született, a tanfolyam rendes hall-
gatói sorába a mai napon felvette.

Kelt Pécs 1960 évi márc. hó 28-án.

Eö.

Heller János

megyei főorvos (t.f.)
(tanfolyamvezető)

ESKÜOKMÁNY.

Tóth Katalin
 "Én.....*ny. asszony*.....esküszöm, hogy
 mint.....munkámat min-
 denkor a legjobb tudásom szerint végzem.
 Esküszöm, hogy az orvosi utasításokat pon-
 tosan teljesítem a reám bízott orvosi titko-
 kat megőrzöm. Esküszöm, hogy a Magyar Népköz-
 társasághoz, annak népéhez és Alkotmányához
 hű leszek. Az Alkotmányt és az alkotmányos
 jogszabályokat megtartom.....
 .....*ny. asszony*.....munkából folyó
 kötelességemet pontosan, lelkiismeretesen
 és a nép érdekeinek szolgálatában teljesítem
 Minden igyekezetemmel azon leszek, hogy
 munkámmal a magyar nép egészségét védjem
 és a Magyar Népköztársaság megerősödését és
 fejlődését előmozdítsam."

Veszprém.....196*.5*.évi.....*5*.....hó.....nap

Tóth Katalin
 .....*ny. asszony*.....
 esküt vevő ..... esküt tevő

Röntgen asszisztensként dolgozott nyugdíjba meneteléig.

1976-ban az anyja mindenáron meg akarta valósítani régi álmát egy igazi házat.

Erre csak úgy volt lehetőségük, hogy a telek felét átadták Krendl István kőművesnek és ő ennek fejében felépítette az ikerházat, aminek az egyik, a Pöstyén tér felé eső fele lett az övék. Az anyagok beszerzésére természetesen hitelt kellett felvenni.

Valahogy úgy alakult, hogy a fiuk, akikkel kapcsolatba került sorra eltűntek, ahogy találkoztak az anyjával. Múltak az évek. Mindig beleavatkozott valaki az életébe.

1986-ban aztán találkozott Gombkötő Gyula gépészmérnökkel, aki ép-

pen válófélben volt. Újsághirdetés útján kerültek kapcsolatba. Leveleztek, azután találkoztak. A férfi válása után közelebb kerültek egymással is Gyula korábbi családjával is. Gyula gyerekei, unokái gyakran megfordultak náluk.

Az anyjának is szimpatikus volt a férfi. Szeretettel éltek háromasban a mama 1988-ban bekövetkezett haláláig. Azt követően kettesben. 2004-ben volt az esküvőjük. Boldogan éltek amíg a férj 2020-ban megbetegedett, depressziós, magába forduló lett. Rengeteg gyógyszer írtak fel neki. Ki is váltotta, de nem szedte be. A Covid járvány első áldozatai között hunyt el.

Azután Katalin is megbetegedett. Rendszeres kezelésre jár a szent Margit Kórházba. Az orvosok csak

az életminőségét tudják javítani, meggyógyítani nem.

Mindig szeretett kirándulni, túrázni. Bejárta az országot, és a környezőket is. Több túracsoportnak is a tagja. Még így nagybetegen is rendszeresen részt vesz a Szemeretelepiek Baráti Közössége kirándulásain, összejövetelein.

A Gombkötő – Tóth család két tagjának neve szerepel a Bp. XVIII. kerületi Hargita téri 1956-os emlékmű kockakövein, igaz már elmosódottan. Egyikük sem harcban vagy más forradalmi cselekmény során hunyt el. Rosszkor voltak rossz helyen.

Lehoczy Árpád a Népliget melletti Bem József Tüzértiszti Iskola oktatója volt, egyenruhában járt be az iskolába. 1956. október 25-én bement a munkahelyére, de hazaküldték. A többiekkel együtt kimentek a Népligetbe megvitatni mit csináljanak. Megjelent egy teherautó fegyveresekkel és rálőttek a csoportban álló katonákra. Többen meghaltak. Felesége Tóth Irén, aki a Nagyváradtéren dolgozott az Egészségügyi Intézetben keresni kezdte, mert nem érkezett haza a szokott időben. Az István kórházban talált rá a férjére a halottak között. Tüdőlövést kapott. A kabátján látszott a sorozatlövés nyoma.

Gombkötő Mihályné született Toldi Rozália, Tóth Katalin férjének Gombkötő Gyulának az édesanyja. A fiú és anyja 1956. november 14-én sétáltak Újpesten amikor megjelent egy harckocsi, amiből szovjet katonák lövéseket adtak le. Egy lövedék eltalálta Gombkötő Mihálynét. A kiérkező mentőben éppen a legkisebb fia, Gyula testvére volt szolgálatban. Bevitték az Árpád Kórházba, de meghalt. A halotti anyakönyv szerint haslövés következtében előállt keringési elégtelenség miatt.

a halálának helye: Budapest, IX. Vágóvölgy utca 1. a halálának ideje: 1956. év október 25. nap	családi és utóneve: Lehoczky László néme: József családi állapota: nős foglalkozása: repülőgép-vezető lakóhelye: Budapest, IX. Vörösmarty u. 19.	születési helye: Oroszlára születési ideje: 1917. év. dec. 14. nap születésének családi és utóneve: név: Lehoczky János Baranyai Mária	házastársának családi és utóneve: Tóth János házasságkötésének helye: Budapest, XV. házasságkötésének éve: 1951.	hírlépcső vén
--	--	--	---	------------------

a halálának helye: Budapest IV. Vörösmarty u. 99. a halálának ideje: 1956. év november 14. nap	családi és utóneve: Gombkötő László néme: László családi állapota: elvált foglalkozása: műanyagipari lakóhelye: Budapest IV. Aradi u. 7.	születési helye: Gyula születési ideje: 1908. év. aug. 30. nap születésének családi és utóneve: név: Tóth János Mária	házastársának családi és utóneve: Gombkötő László házasságkötésének helye: ismertetlen házasságkötésének éve: ismertetlen	hírlépcső, ke- rményes elág- talanítás
--	--	---	--	--

Kibédi László

Aki Erdélyben, Maros megyében született és élt 50 éves koráig, akkor határozott úgy, hogy áttelepül Magyarországra.

Nyárádköszvényes és Nyárádremete szomszéd falvak a Nyárád folyó partján, közel a Gyergyói havasokhoz. Nyárádremete a központ, a két település házai szinte összeérnek. A történelmi időkben fordítva volt. Köszvényes volt a templomos falu, Remete neve mellé tették, hogy Köszvényes Remete. A telek elég kemények voltak. Áprilisban még megvolt a hó. Ökrös fogattal hordták ki a Nyárádba.

A falvakban jobb módú és szegényebb családok is élnek, éltek. Gyakran azonos családnevű emberek tartoztak mindkét csoportba. A történetünkben a fontosabb családok: Nyulas, Kibédi, Cseresznyés.

A Nyulas családból származott a község legnagyobb hírű fia Dr. Nyulas Ferenc (Köszvényesremete, 1758. július 25. – Kolozsvár, 1808. december 27.) magyar orvos, kémikus. A magyar kémiai szaknyelv megteremtője, Erdély főorvosa, a remetei templom építtetője. A helyi általános iskola róla van elnevezve 1999. óta.

Történetünk kezdetén, a XIX - XX. szd. fordulóján mindkét településrészen volt jómódú Nyulas család, a remeteieknél fiú, a köszvényesieknél lánygyerek.

Nyilvánvaló volt, hogy összeházasítják őket. A lány 16 – 17 a fiú 19 éves volt az esküvő idején. Röviddel utána az ifjú férjet elvitték katonának. A fiatalasszony magányában gyakran átmert Köszvényesre a szüleihez. Ez nem tetstett az anyósának és hergelni kezdte a fiát, hogy az asszony a régi szerelméhez jár. Amikor a férj leszerelt már meg volt mérgezve a házasságuk. Lett volna egy gyerek, de halva született. Elváltak.

A lány 10 hold földet vitt a házasságba, ezt a családja kérte vissza a remeteiektől a válás után, de azok nem adták. Per lett. A bíróság elutasította a lányék követelését. Ekkor a lány anyja elment Kászvára, ez egy román falu 26 km-re Köszvényestől, ahol volt egy ortodox templom. Felbérelte a román papot, hogy „csinálja meg” a nyárádremetei Nyulasokat. Az figyelmeztette, hogy a saját lányára is átkot kér, ha az is bűnös. Az anya kemény asszony volt azt válaszolta haljon ő is, ha bűnös.

A kászvári átok működött. Egy évre rá meghalt az anyatárs, újabb egy évre az apatárs, negyedik évben a legény. A lánynak nem lett baja, ártatlan volt.

Az elvált asszony Nyulas Erzsébet, hozzáment Nyárádköszvényes másik jómódú családjából való Cseresznyés Lászlóhoz. A Cseresznyések is jelentős család voltak. Hosszú időn keresztül közülük volt a falu bírója. Házasságukból született többek között Cseresznyés Viktória, történetünk hősnének az édesanyja.

A másik ág a Kibédiek. A faluban, Nyárádköszvényesen, annak idején négy Kibédi nevű család volt. Nem voltak semmilyen rokoni kapcsolatban, csak a név volt közös. Az egyik, Kibédi Ferenc, történetünk hősnének nagyapja. A másik háromban nem volt gyerek. Volt egy csontkovács, aki embert, állatot gyógyított. Egy másiknak, szintén Kibédi Ferenc nevűnek, a gazdasága mellett kocsmája is volt. Ez szerette volna örökbe fogadni hősünk ugyancsak Ferenc bátyját, hogy legyen örököse, nem adták. A harmadik Kibédi József Jehova tanúja volt, szintén magtalan.

Kibédi Ferenc, a későbbi nagyapa, gazdálkodó volt. Feleségül vette Hegedűs Annát, aki Korondra való volt. Korond magasabban van a hegyek között. Nem terem meg semmi, legfeljebb a krumpli. Ők még beljebb laktak az erdőben egy Varság (magyarul Székelyvarság) nevű helyen. Az erdőből éltek, faszenet égettek. Három lánygyerek volt. Amikor felcseperedtek elindultak könnyebb életet keresni. Lejöttek a Nyárád mentére és ott kerestek párt, alapítottak családot. Az ő gyerekek Kibédi András Kibédi László édesapja.

A két nagyapát László nem ismerte. Mindkettő katona volt az első világháborúban, fogságba estek és hazatérésük után hamarosan meghaltak, 42 – 43 évesen tüdőbajban 1924. körül.

Kibédi András és Cseresznyés Viktória 1927-ban esküdtek. Négy gyerekük lett. Az első, a lány 1927-ben, azután a fiúk 1931-ben, 1937-ben és László 1939-ben július 27-én.

Kibédi András megvásárolta azt a 10 hold földet, amit az anyjától elvettek annak idején és azon gazdálkodtak igen sikeresen.

Összetartó család voltak. László volt a legrosszabb, de a legkedvesebb gyerek. Sok mindent megbocsájtottak neki.

Az apa kemény, szigorú ember volt. Szerette a rendet, egy szalmaszál sem lehetett leesve a portán, ahol szekérszámra hordták a terményt. Ha meglátta, hogy valaki elmegy egy leesett szalma mellett rászólt „Vigyázz, mert kitörik a bokád a szalmában! Miért nem veszed fel?” Minden szombaton fel kellett söpörni az utcát a házuk előtt.

Akkortájt a kútban nem volt jó víz. A Nyárádból ittak, főztek. Csak át kellett menni az úton ott volt a folyó. Minden család korán reggel ment és megmerítette a korsókat.

Az apa, Kibédi András huszár volt. Van egy fénykép, ami 1944-ben Komáromban mutatja egyenruhában a m. kir. huszárszázad parancsnokság épülete előtt. Civilben jó gazda volt. Értett a földhöz, tudott bánni az emberekkel, de a pénzzel is. Bízta benne a falubeliek is. Rábízták a falu közös területeinek, legelőinek a gondozását. A faluban volt vagy ezer marha, ötezer birka. Volt, hogy 350 ember munkáját irányította, fizette.

A Magyar Népi Szövetség helyi szervezetének is pénztárosa volt. Tagja volt a Katolikus Egyház helyi vezetőségének², igazgatósági tag a Hitel-szövetkezetben, később a Hangya Szövetkezetben.

Amikor 1953-ban hazafias versenyt hirdettek a gazdák között kitudt cséplésben és hordásban.³

---

² Szabad Szó, Temesvár 1950-2

³ Vörös Zászló 1953. szeptember 11.

Romániában 1962 – 63-ban kezdődött a kollektivizálás. Be kellett adni a földet, állatokat és gépeket a közösbe.

Kibédi András nem akart belépni. Folyton jöttek az agitátorok kérték, fenyegették, győzködtek. Végül azzal fogták meg, hogyha em enged a gyerekeit elbocsátják az állásából. Kibédi László akkor már az Útépítő Vállaltnál dolgozott, mint nehézgépkészítő. Ez hatott, de azért belerakott egy csavart a megegyezésbe. Az előkészített szerződés hátuljára ráíratta, lepecsételtette az agitátorral, hogy Kibédi Andrásnak az ökreit nem kell beadni, hanem a saját hasznára eladhatja a vágóhídon. Így legalább az ökrök ára megmaradt.

Később, amikor a kollektívából társas gazdaság lett a faluban megválasztották elnöknek. Nem sokáig volt elnök, mivel azokat a gazdákat támogatta, akik korábban saját földjükön eredményesek voltak. Ő lett a „kulákok székértelője”. Létrejött a termelőszövetkezet, ahol már az új szelek fújtak. (szovhoz – kollektív – kolhoz)

De térjünk vissza Kibédi Lászlóhoz.

Mint már írtam olyan volt, mint a késői gyerekek. Minden rosszra és jóra fogható, anya, apa kedvence. A testvérei is szerették.

Abban az időben Romániában 7 osztály volt a kötelező. Nyárádköszvényesen négy osztályt, Nyárádremitén háromat járt.

Amikor befejezte az elemi jelentkezett Marosvásárhelyre autóvillamos-ság és tekerceslő szakiskolába, ami hároméves volt. Fel is vették, de alig-hogy elkezdődött a tanítás eléljük tettek egy szerződést, hogy végzés után kötelesek három évet Románia azon részében dolgozni, amit kijelölnek részükre. Ő is és a vele levő falubelije is tudta, hogy a magyar fiatalokat Románia legtávolabbi sarkába küldik. Márpedig ők nem tudtak románul, mit csináltak volna románok között, no meg nem is volt kedvük a szülői háztól messze költözni. Így azután nem írták alá a szerződést. Rögtön hazaküldték őket. Ekkor 1952-t írtak.

Amikor hazaért a hírrel az apja iszonyú mérges lett. Ő azt akarta, hogy a fia ne legyen gazdálkodó, hanem tanuljon valami szakmát, legyen külön b élete. Csak sokára békélt meg.

Mit volt mit tenni beállt az apja mellé dolgozni.

16 éves volt amikor a bátyja Ferenc, aki sztahanovista bányász brigádvezető⁴ volt hívta, hogy menjen dolgozni a bányába. A fejtéshez 17 év alatt nem lehetett lemenni, a Lámpaházban kapott munkát. Kiadták, visszavették a lámpákat. Feltöltötték petróleummal, árammal az akkumulátorosokat, megjavították, megtisztították őket. A petróleumlámpákba új tűzkövet tettek, hogy biztosan meggyulladjon. Abból tudták, hogy mindenki feljött a tárnából, hogy minden lámpa a helyén volt.

A bánya a Zsil völgyében volt/van. A bányászok Vulkánban, egy jelentős városban, a Cartier Cocosvar nevű városrészben laktak, a hegyoldalban. A magyarok Kakasvárnak mondták a Kókuszvárat. Körülbelül 350 km-re van Nyárádköszvényestől.

A falujukban abban az időben, 50-es évek, aki dolgozott megkereshetett akár 300 lejt is, ő a Lámpaházban 1200 lejt kapott.

Háromnegyed év után, egy hónappal a 17. születésnapja előtt beosztották a bátyja brigádjába és lement 1200 m mélyre szenet bányászni.

---

⁴ Romániai Magyar Szó 1963. január 3. Kibédi Ferenc élenjáró bányász (Ez későbbi hír, de erősíti az emlékeket.)

Lukakat fúrtak a szénmezőbe 2 m mélyre, patront raktak beléjük és felrobbantották. A szén leomlott, rálapátolták a szállítoszalagra, ami belevitte a csillékbe. A megtöltött csillék száma alapján kapták a fizetést.

Eleinte nagyon félt a robbantáskor mindenholnan potyogó szén és kódaraboktól, amik gyakran a fejére, vállára estek. A tárnát kibélelték, de a gerendák között átestek a kövek. Nem csak az ő brigádjuk dolgozott, robbantott, hanem több másik is. Állandóan robajlott a bánya.

Az 1200 m-et a lift két részletben tette meg. 600 m, azután oldalt menni a másik aknához és újabb 600 m. Le is, fel is.

Itt kezdő bányászként 2200, később 2500 – 3000 lejt is kapott.

Mivel ő volt a legfiatalabb mindenhova őt küldték. Például, ha elfogyott az üres csille és ez miatt álltak. Csak nagyon keveset tudott románul, azt is rosszul. Hibás sorrendben mondta a szavakat anélkül, hogy sejtette volna, hogy káromkodik. Amikor a román aknamesternek így adta elő, hogy elfogyott a csille, az nagyon meglepődött. Még soha, senki nem beszélt vele ilyen csúnyán. Szerencsére a bátyja miatt megbocsátott.

Már egész belejött a bányászéletbe, megszerették a többiek. Azt tervezték, hogy elküldik bányásziskolába, amikor az apja megtudta, hogy lement a bányába dolgozni. Azonnal odautazott és hazavitte. Elég, ha a családban egy gyerek bányász, mondta.

Nem is kellett nagyon rángatni, hogy hazamenjen, ugyanis konfliktus keletkezett közte és a bátyja között, mivel erővel össze akarta hozni egy helyi lánnyal, aki nem tetszett Lászlónak.

Otthon beosztották a szénabálázó géphez. Ez egy központi hely volt, ahova mindenholnan szállították a szénát és ez a présgép bálát csinált belőle. Ketten dolgoztak itt azzal a barátjával, akivel nem írták alá a szerződést az iskolában.

Az utolsó bányász fizetése 2700 lej volt, itt 600 lejt kapott. Az is jó pénz volt, de azért kevesebb.

1959-ban behívták katonának. A Securitatéhez sorozták be. A magyar határ közelébe Margittára került kiképzésre. 3600-an voltak újoncok. Csapatgyakorlaton levő tisztiiskolások voltak a kiképző parancsnokok. Az egyikükkel, egy margittai fiúval összebarátkoztak. A barátság alapja a pénz volt, amit még bányászként keresett és most jól jött. Margitta körül hatalmas szőlőhegyek voltak, a helyi fiú tudta hova kell menni, ha enni,

inni akartak. Felderítő járőrözésnek nevezték a kirándulást. Hívtak magukkal egy jó módú románt is, hogy biztonságban legyenek.

Három hónap volt az alapkiképzés. Amikor vége lett áthelyezték Bukarestbe. Tűzszerész tanfolyamra osztották be. Egy román tiszthelyettes oktatta az aknák, más robbanótestek hatástalanítására. Az alakulat parancsnokát egy vásárhelyi ismerőse szállította csónakos motorkerékpáron. Mi úgy mondjuk oldalkocsis motorkerékpár. Ezzel a társával beszélt meg, hogy mi történik vele, mit tanul. A barátja felnyitotta szemét: a tűzszerészet rendkívül veszélyes dolog, jöjjön el onnan. Azt is megmondta, hogy mit kell csinálnia ezért. Tegyen úgy mintha nem értene románul. Ha azt mondják neki tekerjen valamit jobbra, akkor tekerje balra és viszont. Pár nap múlva már el is vezényelték, mert a kiképző tiszthelyettes bepanaszolta, hogy életveszélyes vele dolgozni, mert buta is, meg nem érti, amit mondanak neki.

Átkerült az őrző – védő alakulathoz. Itt is volt egy háromhónapos kiképzés, azután Krajova mellé egy kastélyba került, amit egy 27 fős szakasz védett. Lőszerraktár volt ott, távol a várostól. Közel 400 km-re az otthontól.

A szakasz önellátó volt. Szakács főzött, tűzoltógépkocsi volt sofőrrel, meg az örök.

Ők voltak a váltás. Akik addig voltak az örök azoknak letelt a katonaideje leszereltek.

Mindenkinek megvolt a váltása csak a szakácsnak nem. Ugyanis a szakácsoknak 6 hónapos volt a tanfolyama, amiből még csak 3 telt el.

Egy törzsőrmester volt a szakaszparancsnok. Felsorakoztatta a csapatát és mindenkit megkérdezett honnan jött. Ki innen, ki onnan. Kibédi nem mondhatta, hogy Nyárádköszvényesről azt a román nem tudta volna hol van, így azt mondta, hogy Marosvásárhelyről jött. No te nagyvárosi vagy te leszel a szakács volt a döntés.

Jelentette, hogy életében még egy rántottát sem csinált, de ez nem hatotta meg a parancsnokot. Hívta a leszolgált szakácsot és mondta neki: addig nem szerelsz le, amíg a Kibédi meg nem tanítod főzni. Egy hét múlva kész volt az új szakács.

Úgyhogy gyöngy élete lett. Állandó kimenője volt. Minden másnap kellett menni Krajovába vételezni. Persze gyakran nem ő ment, mert főzni kellett.

A tartós dolgokat havonta kihozta egy autó, a romlékonyakat vételezték az ezrednél. Két katona ment hátizsákkal vonattal a városba, ott busszal a laktanyába a főznivalóért. A raktárban már össze volt készítve 27 főre a nyersanyag. Az étlapot is ott állították össze egy hónapra. Le volt írva minden ételhez mi kell hozzá.

Kibédi hamar belejött a főzésbe. Ízlett a katonáknak a főztje. A 27 főből négyen voltak magyarok, meg volt egy ukrán a többi román. Az ukrán volt az őrparancsnok, volt egy felvezető, 5 felállítási hely volt.

A kastélyba rendszeresen jöttek ellenőrizni. Volt, aki csak azért, hogy egy jót ehessen. Ilyen volt a politikai tiszt is, lehetett vagy 130 kg. Ahogy megérkezett ment is a konyhába és kérte az ebédet. Kibédi már kiismerte, főzött neki olyan dolgokat, amit a románok nem szoktak. Például csécsi szalonnát. A tiszt megevett egy kilós darabot, annyira ízlett neki.

Meg is lett a haszna. Amikor vizsgázni kellett politikai ismeretekből csak nagyon könnyűt kérdezett tőle a tiszt, de úgy írta be, mintha mindent tudott volna. „Hogy éltek régen a katonák és hogy élnek most?” Előléptették örvezetőnek, ő lett a szakácsság mellett az őrparancsnok helyettese.

Amikor az igazi szakácsok tanfolyama véget ért hozzájuk is küldtek egyet. Igen ám de a katonák ragaszkodtak a Kibédihez, hogy ő főzzön továbbra is. Egy véletlen miatt végül is felmentették a főzés alól, csak az élelmiszer raktár maradt rajta. Az történt ugyanis, hogy valami káposztás ételt főzött és nem vette észre, hogy a levelek között megbújt egy csiga. Akinek a tányérjába került nem örült. Ráfogták, hogy direkt csinálta. Így azután átadhatta a fakanalat az igazi szakácsnak.

A kastély körül hatalmas park volt. Rendszeresen kaszálni kellett a fűvet, gondozni a fákat. A környéken kevés volt a kaszáló. A gazdák minden pénzt megadtak a szénáért, ebből volt bevételük. Több, mint egy év telt el ebben a jólétben.

Jött igazi ellenőr is a kerület Securitate parancsnoka személyében. Éppen Kibédi volt az ügyeletes parancsnok. Próbariadót rendelt el az ezredes. Be kellett mutatni hogyan hárítanak el, ha megtámadnák a lőszerraktárt. Minden jól ment, de amikor a visszatért katonák ürítették a fegyvert az

utolsónak hangosra sikerült, elsült. Szerencsére senkinek sem esett baja, de ez a parancsnok bűne. Látnia kellett volna, hogy hibásan írít a katoná. Az ezredes letolta, de nem büntette meg, sőt jó kapcsolatba kerültek. Viszont nem lett tizedes, pedig már elő volt terjesztve.

A felső kapcsolatra szüksége is lett, mivel újabb ellenőrök jöttek, akik mindenbe belekötöttek. Kicsit hasonlóan, mint a viccbe: van rajta sapka, nincs rajta sapka és jól meg akarták büntetni. Az ezredes kihúzta a bajból, de nemsokra rá a mentorát áthelyezték Bukarestbe. Védtelen lett. A leszerelés előtt elvezényelték a helyi börtönbe, ahol beosztották az örök közé. Ez augusztusban történt, októberben kellett volna leszerelnie.

Azért itt is szerencséje lett. Az örparancsnok szerette az italt, csak nem volt pénze. Kibédinek, az öreg katonának, még volt. Igaz rá kellett húznia három és fél hónapot a katonaságra, de legalább kényelemben telt az idő. Amikor 1962. február 15-én leszerelt, Marosvásárhelyen az Útépítő vállalatnál kapott munkát. Egy hathónapos tanfolyamon megszerezte a jogosítványt autóra, traktorra, motorkerékpárra, nehézgépre.

Ekkor volt az, amikor az apját azzal vették rá a földje beadására, hogy különben elbocsátják a fiát.

A tanfolyam után kihelyezték Gyergyóba utat építeni. Az volt a dolga, hogy traktorral vontatott egy locsolókocsit, amivel az utat locsolták az úthenger előtt.

Elég nagy munka volt a tartályt pumpával feltölteni vízzel. Két társával a traktor levegőszűrőjét átállították, hogy szívja a levegőt a tartályból. A vákuum felszívta a vizet, amikor megtelt a tartály egy úszókapcsoló ki-nyitotta a szelepet. Ez az újítás nevet szerzett neki a vállalatnál.

A Görgényi havasokban építettek makadám utat a Bucsín tetőn keresztül, ami 1287 m magasan van. Addig csak szekérrel lehetett erre átmenni Gyergyószentmiklósról Parajdba, autóval hatalmasat kellett kerülni a közel kétezres hegyek között. Télen nem ritka itt a 2 m-es hó. Csak tavasztól őszig lehet dolgozni. A helyiek állatokat tartottak, az erdőben dolgoztak. Mindenhol krumplit termesztettek, de most már a búza is megterem.

A közeli Ditróban kapott szállást. Ez Románia egyik leghidegebb települése: a fagyos napok száma évente átlag 175 (Csíkszereda a leghidegebb). Viszont a lakosok melegszívűek. Szombat esténként táncmulatságok

voltak, ahol megismerkedett Gál Margittal. Olyan jól sikerült a megismerkedés, hogy hamarosan összeházasodtak.

Gál Margit apja, Gál Sándor gazdálkodó volt, tekintélyes ember. Az első világháborúban huszár tizedes volt. Piavénál esett fogságba, ahonnan 6 év után szabadult. Sokáig ő volt a bíró. Amikor a második háború végén közeledtek az oroszok, fogta a családját és elment Vajára Magyarország belsejébe. Margit akkor 2 – 3 éves volt.

Amikor véget ért a háború haza kellett menni. Vaján volt egy ember, aki az orosz katonáktól megvett két ökröt. Ezeket a katonák zsákmányolták valahol élelmiszer tartaléknak. Ezt a két ökröt a szekérrel együtt Gál Sándor megvette, felpakolta rá amilyük volt és elindult Ditróba. Ez körülbelül 400 km távolság, amit egy hónap alatt tettek meg. Az útjuk Szászrégenen vezetett keresztül, ami kb. 90 km Ditrótól itt kezdődnek a hegyek. Az út mentén az erdőben elszórtan apró román települések vannak. Az itt lakók ismerték a ditrói bírót, hiszen gyakran jártak ott árut cserélni.

Amikor hazaértek a házat üresen találták. A rokonok széthordtak mindent, mondván ezek úgysem jönnek vissza.

Alig telt el egy hét két román jött két csendőr kíséretében Gálékhoz. Azt mondja az egyik román, hogy szóltak neki a falubelije, hogy az ő elvezett ökreivel ment arra Gál Sándor, kéri vissza őket.

A Gál család. Margit pólyában. Anya, apa, Tercsi 1923, Rózi 1926, bátyja 1930, másik 1937. A kicsi középen 1933-ban született, de hamar meghalt.

Gál Sándor becsületes ember volt. Abban állapotott meg a románnal, hogy az a csukott istállóajtón keresztül szólítja az ökröket, ha azok felismerik és válaszolnak viheti őket. Így is történt a román kiáltotta az általa ismert neveket, az ökrök meg felbőgtek. Így azután el is vitte őket a gazdájuk, akinek hatalmas szerencséje volt. Hiszen az ökrök megtettek kétszer legalább 400 km-t. Voltak orosz zsákmány. Csodák csodájára viszszerültek.

Ahogy megvolt az esküvő, nagyon jó kapcsolatba került az após, anyós és a vő. Kibédi úgy szerette őket, mint a szüleit.

Az esküvőn kapott pénzből tellett egy motorkerékpárra is. Az útépítő vállalatnak voltak házai az útkarbantartók részére. Az egyikben volt vendégszoba, ott kaptak lakhatást. A piros Jáván gyakran mentek Ditróba a szülőkhöz.

A víztartályhoz tartozott egy segítő, aki nyitotta zárta a csapokat. Korábban ez egy gyerek volt. Amikor tavasszal el-

kezdődött a munka sikerült elérniük, hogy az asszonyt felvegyék erre a munkára. Így ő is kapott némi pénzt és együtt is lehettek. Persze a feleség gyakran otthonmaradt a háztartás miatt, de ezt elnézték a főnökök, ahogy azt is, ha esős napokra is beírta, hogy locsolt.

Kibédi László a családjával akart maradni, így átment az útépítőktől a marosvásárhelyi építő vállalat-hoz. Itt is nehézgépekkel dolgozott. Tréleren vontatta az útépítő gépeket, később a házgyárban készült paneleket.

Az első panelt ő vitte az épülő lakótelephez Vásárhelyen.

Sokat dolgozott, de sokat is keresett. Megbecsülték a munkahelyén.

Az asszony Nyárádköszvényesre ment a Kibédi családhoz. A hegyek két oldalán élő népek között nagy különbség van. Mások az ételek, mások a szavak. Még most is büszke rá Margit, hogy befogadták. Megbecsülték mert dolgozó asszony volt, nem félt a házimunkától. Esténként szalmakalapot fontak, amit jó pénzért el lehetett adni. A férfiak ilyenkor kártyáztak. Szerette az anyósát. Karonfogva mentek a templomba, vagy más-hova. A falubeliek csodálkozva nézték őket. Így aztán elnézték neki, hogy sok mindenben más volt, másként öltözött, másként beszélt.

Kibédi nem tudott minden nap hazamenni Vásárhelyről. Volt, hogy csak hétvégén. Télen gyakran járhatatlan volt az út a Jávával.

Eltelt négy év, az asszony terhes lett. 1967 februárjában megszületett a fiúk. A család összefogott. A feleség lánytestvére, és a férj apja kiegészítették, amit a fiatalok félretettek és vettek egy házat Marosvásárhelyen. Volt lehetőség disznót tartani, levágni. Minden évben felhízaltak egyet 190-200 kilósra.

1971-ben Margit is beállt dolgozni Marosvásárhelyen a Húsfeldolgozó Üzembe. Bontották, darabolták, feldolgozták, csomagolták a vágóhídról érkező húst. Volt, hogy félbevágott sertést, marhát, medvét, vaddisznót csomagoltak be, amit lefagyaszttva vittek külföldre. Itt

dolgozott 1990-ig, az áttelepülésükig. Élmunkásnak számított, a fényképe kint volt az üzem bejáratánál. Az üzemben sok román nő dolgozott a sok magyar között. Megtanultak magyarul, hogy tudjanak beszélni, a magyar nők nem tudtak megtanulni románul.

Volt, hogy nem tudtak hazalátogatni az öregekhez. Ilyen eset volt a Kibédi szülők 50. házassági évfordulója 1977-ben. A helyi magyar újságban a Vörös Zászlóban üzentek:

Nyárádköszvényesre drága jó szüleimnek KIBÉDI ANDRÁSNAK és VIKTÓRIÁNAK házasságuk 50-ik évfordulója alkalmával kívánunk hosszú, boldog életet.

Külön drága-jó édesapámnak gyógyulást kíván szerető fiúk, Laci és családja.

Székelyföldről sokan települtek át Magyarországra a jobb élet, de leginkább a szabadabb élet reményében.

A feleség, Margit, Gál Róza nevű nővére is még az 50-es években Budapestre ment, ahol férjhez is

ment egy katonához, talán őrmesterhez. Templomi esküvőt akartak, amit abban az időben katonának nem volt szabad, így azután az őrmester leszerelt. Margit még gyerekkorában gyakran volt náluk Budapesten.

1981-ben meghalt a sógorbácsi. Pár évre rá táviratot kaptak, hogyha élve akarják még látni a sógornőjét siessenek meglátogatni.

Az akkori román előírás szerint a vásárhelyi rendőrségen kértek útlevelet. Múlt az idő, de nem kapták meg az útlevelet. Hiába mentek fűhöz-fához senki nem tudott segíteni. A rendőrség meg csak hitegette őket, hogy várjanak nyugodtan hamarosan meglesz. Nem lett meg. A sógornő meghalt. Most már a temetésre akartak elmenni.

Újból beadták a kérvényt. A levelet, amiben a temetésre hívták őket hivatalosan lefordították franciára, mert az volt az előírás. A temetés napja közeledett útlevelet nem kaptak.

Végső elkeseredésében kihasználva, hogy ismerte az építési vállalat vezetőjének titkárnője férjét, hősünk kihallgatást kért az igazgatótól. Az

igazgató valamikor első titkár volt a városi pártbizottságon. Még mindig befolyásos volt.

Hosszú várakozás után fogadták Kibédit, aki előadta a baját. Az igazgató telefonált és már mehetett is az útlevelükért. Persze azért ez sem volt ilyen egyszerű. Már este volt. Az útlevelet csak úgy kaphatta meg, ha befizeti az árát, viszont a bank, ahol fizethetett volna az orra előtt bezárt. Hosszas dörömbölés, kiabálás, magyarázkodás után megszánták és elvették a pénzt, adtak igazolást. Rohanás a rendőrségre, ahol már szintén vége volt a munkának, de a kapu előtt várták az útlevelükkel.

Ez az eseménysor elgondolkoztatta. A fia is már Budapesten lakott és ké-szült családot alapítani. Elvileg kétevente utazhattak Magyarországra, de itt a példa, hogy ez egyáltalán nem biztos.

Nem láthatja a fiát, unokáját?

Eldöntötte, hogy áttelepül. Ahogy visszaértek a temetésről beadta a papírokat, elkezdte az előkészületeket. Kettő év telt el és még mindig nem kapták meg az engedélyt.

Kitört a forradalom. Ahogy megnyugodtak a dolgok, újból beadta a papírokat, Pár nap múlva kezében volt az engedély 1990-ben áttelepültek. Mielőtt elindultak az építő vállalat igazgatója felajánlott nekik egy háromszobás lakást a város főterén, csak maradjanak. Ekkor Kibédi László 51 éves volt, mindent előről kellett kezdeni.

Szerencsére volt hol lakniuk, mert az elhunyt sógornőjének volt lakása a Kresz Géza utcában a 18. számban. A felesége és két testvére örökölte, mivel a sógornőnek nem volt gyereke. A Vásárhelyi lakás és az autója árát adta az egyik testvérnek, a másikat a megtakarításából fizette ki.

Munkát kellett keresni. Akárhova ment, vagy túl öregnek találták, vagy mivel román állampolgár volt nem vehették fel.

Igazából megbánta, hogy áttelepült. A forradalom után megváltozott Románia. Ott is szabad lehetett volna. Jól keresett szép lakása volt Marosvásárhelyen egy nagyvárosban. Most itt áll munka nélkül, idegenek között.

A fia segített. Egy gumiszerelő műhelyben dolgozott a Belvárosban. Sok „nagy ember” hordta oda a kocsiját. Mivel tudták, hogy székely segítséget ígértek, ha szüksége van rá. Ő pedig elmondta, hogy itt az apja, anyja

és nem találnak munkát. Pár nap alatt lett munka Kibédinek is a feleségének is.

Kibédi a Magyar Televízióhoz került gépkocsivezetőnek, az asszony a Novotel Hotel és Kongresszusi Központban konyhai dolgozónak, mivel az volt a szakmája. Mindketten ebből a munkakörből mentek nyugdíjba.

Az asszonynak sok kellemetlensége volt abból, hogy hajnali 4-re járt dolgozni és ekkor csak a hajléktalanok, meg a részeg fiatalok voltak rajta kívül az utcán a belvárosban. Gyakran kérte a férjét, hogy kísérje el. 1997-ben lehetősége lett nyugdíjba menni.

Kibédi László a TV-nél megismerte az országot. Mindenhol voltak. Kétszer volt Göncz Árpád rezidenciájában, volt Antal Józsefnél a szilveszteri, karácsonyi beszédek felvételénél. Ha valami történt az országban ott volt.

Rengeteg színházi felvétel volt. Minden vidéki színházban megfordultak. Sportesemények, kulturális, politikai rendezvények mindenhol megjelent a 7. közvetítő kocsí. A sofőrködés mellett vállalta a kábelezt, felszerelés hordozást. Ezért plusz pénz járt, és így még többet láthatott.

Nagy dolog volt a MTV felirat az autón. Mindenki tisztelte. Néha viszszaéltek ezzel.

58 éves volt 1997 januárjában, amikor leépítés volt a televíziónál. 5 gépkocsivezetőt küldtek el, főleg olyanokat, akik jogosultak lehetek korai nyugdíjra. Őt is kérte a főnöke menjen nyugdíjba ne kelljen egy fiatal elküldeni.

Addig nem volt egy szabad hétvégéje sem, mindig menni kellett felvételekre. Hétköznapi, ha nem volt kiszálláson a stúdiókban segédkezett 280 órát dolgozott havonta.

Ez meglátszott a fizetésén is. Amíg dolgozott 100 – 200.000 Ft-ot is keresett. Az első nyugdíja 39.000 Ft volt. Próbálkozott pénzt keresni, de nem volt szerencséje.

Amikor nyugdíjba ment a ház, ahol lakott, 23 lakásának lakói, megvásárolták számvizsgálónak. Amikor átvette az ügyeket az elődjétől megdöbbenve tapasztalta, hogy a kassza üres, pedig a lakók fizették a közös költséget, a háznak meg még biztosítása sincs. Első lépése a biztosítás megkötése volt. Ez szerencsés döntés volt, mert egy hónap múlva a

tetőről lezúduló hó ráesett egy fekete Mercédészre. Ha nincs a biztosítás nagy bajba kerültek volna.

Az apjától örökölt gondos gazdálkodás vezette a továbbiakban is. Az addig megszokott kifizetések felülvizsgálatával, a túlszámlázások megszüntetésével, az egyszerűbb hibák saját kezű kijavításával sikerült elérnie, hogy a ház képes lett a homlokzatot, majd a belső teret rendbe hozatni. A tűzfalat bérbe adta reklám célra. Az első évben a reklámozó kijavította a fal burkolatát. A második évtől díjat fizetett a plakátért, ami azt eredményezte, együtt a központi költségvetésből nyert pénzzel, hogy nem kellett emelni a közös költséget. Egy vita során a partner a diplomájára hivatkozott igaza bizonyítására. Kibédi azt válaszolta: Nekem két osztályom van, mint a vonatnak első és második, de tudok számolni. Amikor elköltözött a házból jelentős tartalékkal adta át a megbízatását.

Közben visszahívták a TV-hez, dolgozott ott még pár évet. 2006-ban végleg eljött.

Paraszt embernek tartja magát. Nem bír egy lakásban ülni. Ki kell mennie a kertbe, a szabadba. 2003-ban eladta a Kresz Géza utcai lakást és az árából megvette a házat Szemeretelepen, ahol most laknak. A fia segítségével tudott venni egy autót, hogy be tudjon járni dolgozni.

Később is elvállalt egy – egy munkát. Kihasználta, hogy sok mindenhez ért, amit az élete során látott, tanult. Most már a ház körüli kert tölti ki az idejét. Az apja büszke lenne rá. Seholy egy leesett szalmaszál. Zöldeges kert, gyümölcsös, virágok. Minden megterem, ami két embernek kell.

Amikor Szemeretelepre költöztek összebarátkoztak a szomszédokkal. Az ő biztatásukra csatlakoztak a Szemeretelepiek Baráti Köréhez. Jártak az összejövetelekre, kirándulásokra. Most a feleség nehezen mozog, így inkább otthon vannak. Kibédi Lászlónak van jogosítványa, vezet is, de itt a telepen inkább kerékpárral közlekedik.

Most jártak „otthon” a feleségével. Kibédi László vezette az autójukat, 1500 km-t utaztak. Ahogy átértek Romániába megjavultak az utak.

Sajnos kevés korukbeli rokon él, néhány özvegy nő. Meglátogatták a temetőket.

A szülői házban szálltak meg Nyárádköszvényesen. A ház Kibédi László nővérére szállt, most az ő leánya lakja.

Öt évvel ezelőtt leégett a ház.

Valamikor 1960 körül vezették be a villanyt Nyárádköszvényesre, akkor még helybeni aggregátorokkal fejlesztették az áramot. Az akkori szokás szerint alumínium vezetékeket használtak, szövet szigeteléssel, sodrott kötésekkel. Egy ilyen kötés felizzot és meggyújtotta az öreg házat. Porig égett.

A falubeliek és a környékeliek összefogtak és felépítették a házat. Még a szükséges háztartási eszközöket, gépeket is összeadták. Úgyhogy most is működik a gazdaság.

Bármerre mentek tapasztalták, hogy milyen fejlődés, gazdagodás van arra az előző látogatásuk óta eltelt öt évben. De most már Szemeretelepiek, itt a helyük.

Emlékezzünk a világ összes hőseire, vértanúira és áldozataira. 1942-es emlékmű a köszvényesi templom udvarán.

Kurdi Gyula és Kurdi Gyuláné, Rekenyi Terézia Katalin

Pestszentlőrinc – Pestszentimre Pro Urbe díjas díszpolgára Kurdi Gyuláné, született Rekenyi Terézia Katalin visszaemlékezése alapján

Pedagógus házaspár, mindketten szakmájuk jeles képviselői. Kurdi Gyula ezen felül közéleti ember is volt. Nem lehetett gyerekük, talán ez is közrejátszott abban, hogy szívvel lélekkel voltak pedagógusok.

Úgy kerültek a kötetbe, hogy Kurdi Gyula egy időben a Bajcsy Zsilinszky utcai Általános Iskola igazgatója volt. Feleségével együtt részt vettek a szemeretelepi Református Gyülekezet életében, földi maradványai is az ő templomukban pihennek. Mint a gyülekezet számos tagja, ő is részt vett a Szemeretelepiek Baráti Községe életében.

Közös életük során megélték mindazt a gondot, bajt, szenvedést, sikert, örömet, ami a tanítók, tanárok sorsa, előbb egy vidéken, később már a XVIII. kerület iskoláiban, elismert pedagógusként. Talán többségében az örömet.

Eredetileg Kurdi Gyula az írás tárgya, de megismerve feleségét nyilvánvalóvá vált az elválaszthatatlanságuk. Ezért szerepelnek mind a ketten.

Rekenyi Terézia Katalin

1943 június 17-én Karcagon született. Ott járt óvodába, általános iskolába, gimnáziumba.

Szülei szabók voltak Rekenyi György úriszabó, anyja, Pál Terézia, nőiszabó, 1936-ban házasodtak⁵, 1937-ban megszületett fiuk György András, majd 6 évre rá Terézia. Az 50-es évek elvárása szerint feladták önálló iparukat és létrehozták a Karcagi Ruházati KTSZ-t, ami elég jól működött⁶.

Anyja az ipar mellett szatócs üzletet működtetett.

Mai fogalommal modern lánynak nevezhetnénk, aki hagyományos nevelést kapott, de szülei biztosították számára az önállóságot.

Jellemző a szülei hozzáállására, hogy kiskorában sok mézet javasolt az orvos, ezért az apja két kaptárt vett és kitanulta a méhészkedést.

Amikor elérte a 10. életévet megváltozott a nyara, az addigi szabad élet szabályok közé szorult. Az iskolai szünet első hónapjában ő főzte az ebédet a családnak és vitte a szüleinek a munkahelyükre. Azután 2 hét úttörő tábor következett, majd fővárosi rokonoknál volt cseregyerek, végül az ottani rokongyerekekkel töltötte az időt otthon. Nem volt ez rossz élet. Úgy emlékszik vissza, hogy büszke volt, amikor megdicsérték a főztjét, és a rokongyerekekkel is jól telt az idő. Ezekben a mai gyerekeknek

⁵ Karcagi Napló, 1936-05-07 / 36. szám

⁶ Szolnok Megyei Néplap, 1954-03-18

elképzелhetetlen feladatokban nem egyedül kellett helytállnia, szülei fel-fogadtak mellé egy fiatal lányt, aki „vigyázott” rá.

Az úttörőtáborozásoknak is megvolt az eredménye. Hamar közösségi ember lett. Vezető. Hallgattak rá a többiek. Őrsvezető volt az osztályukban⁷ a Kálvin úti iskolában. Sokat pingpongozott, de inkább a fiukkal, mert ők még bírták vele a lépést. Ez a tudás jól jött, amikor már Pestlőrincen napközis tanító volt egy sportos osztályban, akiket a délutáni pingpong meccs ígéretével sikerült tanulásra fogni. Ahhoz is hozzájárult, hogy 1977-ben Kiváló úttörővezető kitüntetést kapjon.⁸

Mindezek ellenére nem volt eminens. A testnevelő tanár egy kis versikével próbálta nagyobb lendületre ösztönözni.

Szép kislány a Teruska csak ne volna oly lusta.

Sokszor kacag az égre csak futni ne kéne!

Színezi a képet, hogy szépségversenyt is nyert még nyolcadikos korában. Egy nagy labda volt a díj.

KISz tag lett a Gábor Áron Gimnáziumban⁹ és ott is vezető. A Szolnok Megyei Néplap több ízben is írt róla.

A másik jellemző epizód az érettségi jó eredményéért kapott moped, talán RIGA, amivel az édesapja társaságában, akinek PANNI-ja volt, körül motorozta a Balatont. Karcagról indulva ez szép kirándulás lehetett.

Nem csoda, hogy Jászberénybe, a tanítóképzőbe vezetett az útja. Kapott némi kostolót a való életből, amikor megtudta, hogy azért nem vették fel a nála talán tehetségesebb barátnőjét, mert kulák volt az édesapja. Éppen változás volt a képzésben. Addig nem kellett érettségi, két év után tanítók lettek a hallgatók. Ők voltak az elsők, akiket érettségi után vettek fel, és hároméves volt a képzés.

Kb. 50 elsős volt, ő egy 15 fős tancsoportba tartozott. Az előélete segítségével. A gyakorló iskolából elment az a pedagógus, aki az úttörőcsapat vezetője volt. Senki nem vállalta a feladatot, így az

---

⁷ Szolnok Megyei Néplap 1956-02-16

⁸ Úttörővezető 1977 354.ol.

⁹ Szolnok Megyei Néplap 1960-04-27

úttörőmunkában járatos diákokat bízták meg. Ő, mint diák vezette a gyakorlóiskola úttörőcsapatát egy évig, adta a feladatot az iskola pedagógusainak.

A sportban is sikeres volt. A Jászberényi Tanítóképző Intézet női kosárlabdacsapatában játszott.¹⁰

Az akkori és ottani képzésnek voltak mai szemmel érdekes elemei. Az talán természetes, hogy a falusi, községi iskolák számára képzett tanítók tanultak gazdálkodni az iskola kertjében. Viszont, hogy minden diák kapott egy családot, ahol foglalkozni kellett az iskolás korú gyerekekkel, két - három hónapon át rendszeresen látogatni, értékelni, hasznosítani a gyermeklélektanban tanultakat, segíteni a szülőkkel egyetértésben az ma szokatlan. Mellesleg hétvégenként is meghívta a család a „tanítónénit” ebédre, ami jól jött az ínséges időkben.

Kicsit nehezen mentek a fejébe a mezőgazdasági ismeretek és a pedagógia elmélete. Úgy segített magán, hogy korán felkelt, amikor még mindenki aludt a kollégiumban, és a kertben sétált körbe, olvasta a tankönyvet, aztán hangosan elmondta a szöveget, ha ment haladt tovább.

Harmadik évben fél év gyakorlat volt. Terézia Hatvanban volt gyakorlaton. A Knézich utca 7. alatt kapott szállást. Mivel jövedelme nem volt, és a szüleitől nem akart kérni, csak a háziaktól kapott zsíroskenyér tartotta életben. Amikor apja egy levélből kiolvasta a gondot sült kacsát, süteményt vitt a két együtt lakó lánynak.

A főiskola elvégzése után, 1964-ben, Körösetetlenre akarták kinevezni tanítónak, ahova Abonyból még busszal kellett utazni. Azt, hogy kinek hova lehetett menni tanítani központilag meghatározták és nem nagyon volt lehetőség változtatásra.

1962-ben költöztek fel a szülei Budapestre, Pestlőrincre, a jelenlegi házukba. Körösetetlen olyan messze volt a szülői háztól, hogy a bejárás szóba sem jöhetett. Apja elment a faluba és a tapasztaltak alapján azt mondta neki, oda ne menjen. Egy ablaktalan szertárhelyiség lett volna a szállása, amit fűteni sem lehetett. Az iskola is inkább tanyasira hasonlított. Az időközben szépen fejlődött faluban most is, 60 évvel később, csak

---

¹⁰ Szolnok Megyei Néplap 1963-02-25

914-en laknak. A felújított iskolaépület is inkább hasonlít családiházra, mint iskolára.

Mit lehet tenni? Kérvényezte, hogy áttegyék Budapestre, mert ott lakik, de ezt nem engedélyezték. (Más budapesti tanítóktól is hallhatjuk, hogy előszeretettel küldték őket kis településekre tapasztalatot szerezni.) Aszód volt az első járási központ a Jászberényből Pest felé vezető úton, ahol megállt a vonat, ott bement az oktatási hivatalba és munkát kért. Négy hely volt, a legközelebbi település, ahol vasútállomás volt Baga, ezért oda jelentkezett. 1964-ben itt kezdett, mint pedagógus. $\frac{1}{2}$ 7-kor indult a vonat Bagra, az állomástól be kellett gyalogolni kb. 1 km-t a kiskolába.

Egy időben jogszabály kötelezte a tanítókat a helybenlakásra. Az egy megálló távolságból bejáró kollégának sem engedték meg, hogy otthon lakjon. Így neki is kerestek szállást.

Terinek egy kamrából kialakított lakrészbe kellett költözni Bagon. Reggelre megfagyott a lavórban a víz és az egerek is belefagytak, amik bejöttek melegedni. A szomszéd melegítette fel a vizet és öntötte ki az egérrel együtt.

Az igazgató kisebb lányát, aki az apja szerint butácska volt, kellett tanítani, ezért nem vihette végig az osztályát, visszamaradt a kissebbséggel. Most is büszke rá, hogy felkészítette a lenézett gyereket egy járási mesemondó versenyre, amit az megnyert.

Később ketten fiatal tanítónők egy özvegy embernél kaptak lakást, de a falusiak a szájukra vették őket. Újból bejárók lettek, de nem sokáig, mert az igazgató mindent elkövetett, hogy visszakényszerítse a faluba. Szakfelügyelői ellenőrzést kért, hogy megállapítsák, a bejárás okozta fáradtság miatt nem tud megfelelően tanítani. Az ellenőrzés pont az ellenkező eredménnyel zárult.

Az ottani életéről olvashatunk a Pest Megyei Hírlapban¹¹. A riporter arról faggatja miért nem költözött ki a faluba, ahol már két éve tanít. Először másodikos osztályt kapott, a második évben elsős osztályt, amiben 19 cigány gyerek volt. Az osztálynak csak a fele járt rendszeresen. Szétosztották a gyerekeket. Most megint elsős osztálya van 38 fővel. Fél ötkor

---

¹¹ Pest Megyei Hírlap 1966-06-01

kel, nyolcra az iskolában van. A négy vagy az ötórás vonattal indul haza. Egy óra a vonat, még egy óra villamossal amíg hazaér. A fizetése alig lenne elég a bagi lakhatás költségeire. Így, hogy a szüleivel él azok tudják segíteni és tud egy kicsit megtakarítani a közelgő házassága szükségleteire.

Bagon az idősebb kollégák sokat segítettek. A gyerekekkel is, a szülőkkel is nagyon jó volt a kapcsolatuk. Ennek jellemzésére: a beszélgetésünk idején (2023.) éppen osztálytalálkozóra készült azokkal a bagi diákokkal, akiket 1964-ben tanított első-másodikban, később pedig Kurdi Gyula lett az osztályfőnökük ötödiktől. Most, hogy megtudták Gyula halálát Terit kérték fel tiszteletbeli osztályfőnöknek.

Terézia szülei azért költöztek Pestre, mert a fiúk Pesten megnősült és nem volt hajlandó Karcagra költözni, jöjjenek a szülők Pestre, hogy nekik legyen lakásuk. 1962-ben vették a kétszobás házat. Karcagon négyszobás összkomfortos házuk volt, de az ott kapott ár kevés volt egy pesti hasonlóra.

Azért mentek bele a szülők az előnytelen cserébe, mert Teréz úgyis Jászberényben lesz, mindegy, hogy Karcagra vagy Pestre megy a szülőket látogatni, neki nem kell hely az új házban.

A ház Dr. Vass-é volt. Négy lakó volt benne. A vétel után még egy hónap kellett a lakók kiköltöztetésére. Az apja húga segített, aki Pesten lakott, ő intézte az ügyeket.

Amikor kiürült a ház, 1962. március 8-án érkezett a család – szülők, lányok és a macskájuk. Esett a hó, hideg volt. Nagybátya és testvére várta őket, a sparheltben égett a tűz, ami jól befűtötte a konyhát. Elkezerítő volt a különbség a karcagi és a pesti lakás között. Két szoba és fürdőszoba volt. Az egyik szoba a bátyjáé a másik a szüleié lett. Amikor ritkán, főleg az ünnepek alatt otthon volt, a fürdőkádban ágyaztak meg a részére.

1969-ben bátyjáék lakást kaptak a KISZ telepen. Akkor már lett egy szobája.

Kurdi (Kurdy) Gyula

Kurdi Gyula Gödöllőn, 1942. május 7-én született, anyja Kovács Ilona egy kőművesmester lánya, apja dr. Kurdi Gyula ügyvéd, akinek az apja cipész volt.

dr. Kurdy Gyula József 1908-ban született Gödöllőn, anyja Ujhelyi Zsófia. A gödöllői kir. Katolikus Reálgimnáziumban érettségizett 1926-ban.¹² A családban egy hasonló nevű személy Gödöllőn aktív tagja volt a turáni egyistenhívők egyházának.¹³

Fia születésekor ügyvédjelölt volt dr. Ignátsy Ernő gödöllői ügyvédnél. Ebből a munkakörből 1943 nyarán távozott¹⁴.

1942. szeptember 1-vel tartalékos hadnaggyá nevezték ki. 1943. május 1-vel tartalékos főhadnaggyá lépett elő¹⁵.

1943. november 14-én Nemzetvédelmi keresztt kitüntetést kapott¹⁶. Ezt a kitüntetést azok kaphatták,

„akik akár a magyarországi kommunizmus súlyos megpróbáltatásainak idejében, akár a hazánktól elszakított és utóbb a Szent Koronához viszatérte területeken az idegen megszállás nehéz éve alatt törhetetlen magyar hittal küzdöttek a hazánkat megcsónkító és a magyar nemzet gyengítésére törekvő erőkkel szemben s a magyarság és Magyarország fennmaradása érdekében életük kockáztatásával önfeláldozó magatartást tanúsítottak.”

A katonai szolgálata egészségromlás miatt ért véget, amit sebesülés okozott emlékezett a fia.

---

¹² A GÖDÖLLŐI KIR. KATH. REÁLGIMNÁZIUM ÉRTESÍTŐJE AZ 1925—26-IK TANÉVRŐL.

¹³ 8 órai újság 1935. május 28.

¹⁴ Budapesti Közlöny, 1943.06. 05.126.szám

¹⁵ Honvédségi Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára - Személyes Ügyek, 1943 (55. évfolyam, 1-53. szám)1943-05-28 / 23.

¹⁶ Budapesti Közlöny, 1943. november (77. évfolyam, 247-270. szám)

1944.03.14. királyi közjegyzőhelyettesi kinevezéséről olvashatunk a Budapesti Közlönyben¹⁷.

1946.05.31. felvették az ügyvédek névjegyzékébe Gödöllő székhellyel¹⁸.

1948.05.08. Áttették a Budapesti Ügyvédi Kamarába¹⁹, de továbbra is Gödöllőn tevékenykedett.

Felügyelő bizottsági tag volt a Gödöllői Hitelszövetkezetnél és a Gödöllői Népellátási Szövetkezetnél 1948-ban.²⁰

Kurdi Gyula szülei művelt emberek voltak. Mindketten játszottak hangszeren. Az apa hegedült, az anya zongorázott. Sokat olvastak, vásárnaponként családi programokat szerveztek. Eljártak kirándulni, horgászni. A szülői ház hatása egész életében végig kísérte a fiút.

A családfő későbbi életéről a családi emlékezetből meríthetünk.

1956. augusztus 18-án a tágabb család és a barátok részvételével a feleség, Kovács Ilona névnapját ünnepelték, amikor rájuk tört a rendőrség és elvitték dr. Kurdi Gyulát. Egy hétig volt távol, amikor visszatért nem mesélt semmit az eseményekről. A zaklatásnak semmi előzménye sem volt, nem vett részt mozgalomban, nem tett semmit, ami indokolta volna. Talán a katonai múltja és kitüntetése szúrta szemet valakinek. Ennek ellenére kizárták az Ügyvédi Kamarából. Huzamos ideig alkalmi munkákból élt. Volt raktáros, árukihordó, taxisofőr. Valamikor a 60'-as években kapott engedélyt az ügyvédi gyakorlat folytatására.

Ifjabb Kurdi Gyula Gödöllőn nőtt fel. Kicsit nehezítette a sorsát, hogy két évvel fiatalabb öcsére kellett vigyázni, vinni magával bárhova is ment. Ennek ellenére jó testvérek voltak. Ez a kapcsolat is előrevetítette a nagyszerű nevelőt.

Szeretett olvasni, ha azt akarta, hogy beken hagyjak a tyúkjól létrájára ment fel és ott olvasott.

A gimnáziumba még felvették 1956-ban, de amikor az érettségi után az Gödöllői Agrármérnöki Egyetemre szeretett volna menni, már nem

---

¹⁷ Budapesti Közlöny 1944-03-14 / 60. szám

¹⁸ Igazságügyi Közlöny, 1946-05-31 / 5. szám

¹⁹ Magyar Közlöny 1948-05-08 / 104. szám

²⁰ Szövetkezeti kompasz az 1948-49. évre Budapest, 1948.

tehetett. Jobb híján autóvillamossági szerelőnek jelentkezett, a Ganz Árammérőgyárban volt műszerész tanuló, de csak mezőgazdasági gépeket szerelhetett a gépállomáson, gépkocsit nem is látott a képzés alatt. A sportban viszont Terikéhez hasonlóan jeleskedett. A Ganz Vasas alapítótágjai közé tartozott. A kézilabdaszakosztályban vett részt a területi bajnokságban. A csapat 1962-ben került fel a megyei első osztályba.²¹

Volt egy barátja, akivel kiskorától jóban volt. Ő már tanított Pásztón és Gyula ott megnézhetett egy órát, akkor kapott kedvet a tanításra. Képesítés nélküli tanár lett.

Vácegresen kezdte a tanítást. 1962-64 között. A kis falu iskolájában mindent tanított, amire csak szükség volt. Földrajz, biológia, testnevelés mellett még a Kultúrház igazgatói feladatait is ellátta. Egy szükséghelyiségben lakott, az utcára nyílt az ajtó, nem volt tüzelő. Ha fűteni akart fát szedett az erdőben. Ha nagyon hideg volt az iskola is adott fát.

A vácegresi iskola

A falusi iskolában tanítani nagy kihívás, ott a kultúrát kell képviselni, illetve egy év után át kellett vennie a helyi kultúr-

házat minden anyagával együtt.

Jól érzékelteti a fiatal, képesítés nélküli tanár és a diákok viszonyát, hogy több évvel később meghívták a nyolcadikosok ballagására.

²¹ GodolloiRiport_1996-1699918599__pages48-48.

Jegyzőkönyv.

Készült 1963 március hó 21-én a válogatási kulturálisban.

Az alábbi eszköz nyilvántartási lapokban feltüntetett anyagokat vettük át.

Székény	2.ár.	900.Ft.	4.ár.	selejtezésre kerül/
Szék	3.ár.	640.Ft.		
Hajdó	1.ár.	728.Ft.		
Pai	4.ár.	192.Ft.		
Pad/karcs/	5.ár.	600.Ft.		
Pad/velt karcs/	5.ár.	600.Ft.	5.ár.	padról a taula hídyszik/
Érdfiggőny	3.ár.	397.Ft.		2012 szim/
Körfiggőny	4.ár.	1215.Ft.		
Mezőgép komplet	1.ár.	6790.Ft.		

Pegyesekből a következő anyagokat vettem át illetve adtam át.

Tanodal lemez	11.ár.	44.Ft.		
Szenes lapát	1.ár.	10.Ft.		
Szenes kanca	1.ár.	40.Ft.		
Gépelajzó	1.ár.	12.20.Ft.		
Filmrepedő	1.ár.	15.Ft.		
Zsárló tájillvány	1.ár.	50.Ft.		
H Drapéria Pires	9.m.	136.20.Ft.		
Zsárló	2.ár.	21.81.Ft.		
Zsárló/pires/	2.ár.	97.40.Ft.		
Nemzeti szim zsárló	1.ár.	45.Ft.		

8888

Ezek után még az alábbi eszközök illetve anyagok kerültek átadásra, illetve át vételre.

- 1.ár. szim: Egy darab dia vetítő
- 1.ár. szim: Egy darab Hermanika kézi gombos/Henker/
- 1.ár. szim: Egy darab pingpong asztal lap nélkül
- 1.ár. szim: Egy darab Mozi vasgép
- 1.ár. szim: Egy darab Kályha./használt/
- 1.ár. szim: Három darab füst cső. műanyag.
- 1.ár. szim: Kettő darab kőgép cső.
- 1.ár. szim: Nyolc darab féltűgőny fehér.

A jegyzőkönyv felolvasása után mind két fél részéről helyben hagyelag alá íratott.

[Signature]
/Dudás Mihály/
átad

[Signature]
/Kurát Gyula/
átvevő

Kirándulás a vácegresi diákokkal a Mátra Múzeumban

Vácegresről 1964-ben már, mint tapasztalt, bár továbbra is képesítés nélküli pedagógus került Bagra. Ott is földrajzot és biológiát tanított a felsősöknek.

A közös élet kezdete

1964 szeptemberében került Bagra Kurdi Gyula a nagy iskolába, mint képesítés nélküli tanár. Volt kis iskola is, ott az alsósok tanultak, többek között Rekenyi Terézia Katalin tanítónő vezetésével.

Az iskola Bagon

A tantestület úgy gondolta, hogy egymáshoz illenek, ezért konspirálni kezdtek.

Az első találkozás úgy történt, hogy beküldték Terézt a nagy iskolába egy papírral, amin valami fontos dologról üzentek a szertárba. Az udvar hátsó részében volt a technika terem, ahova mennie kellett. Ahogy ment át az udvaron szembe jött egy ismeretlen fiatalember. Köszöntek, ezzel véget is ért a szembesítés.

Az új kolléga később sokszor elmondta, hogy amint meglátta a szembejövő lányt megdöbbant a szíve és tudta, hogy ő lesz a felesége.

Rekenyi Teréz a kisdobosok csapatvezetője jelent Kurdi Gyulának az iskola úttörő csapatvezetőjének.

A tantestület

A további közeledést megakadályozta, hogy Gyula még abban az évben Aszódra került katonának tartalékos tisztképzésre. Fél év után leszerelték, mert megbetegedett. Budapesten volt kórházban. Tekintve, hogy Terézia Budapesten lakott őt bízta meg a tantestület azzal, hogy meglátogassa a beteg kollégát.

A tantestületi értekezletek voltak a közös pont, ahol találkoztak, de eleinte nem találta vonzónak a fiút. Ilyenkor a ½ 8-as vonattal tudtak hazaindulni, sokszor a Galga mentén kellett Aszódra begyalogni. A nagy hideg miatt apja dupla bélést vart a kabátjába Terinek.

Az első igazi találkozás Pesten volt a Béke szállóban, ahova a bagiak egy találkozót szerveztek az iskola pedagógusai részére. Két fiú volt a kísérője, akik érte jöttek Pestlőrincre, hogy bekísérjék a Szállóba. Eltévessztették a Kossuth teret, Kispesten szálltak le a villamosról, így jó sokára, este 9-re, értek a házukhoz. Mire a Béke Szállóba értek a többiek már elmentek. Hármásban a Kisrablóba mentek és hajnali 5 órakor indultak haza, amikor is Gyuszi hazakísérte.

Kitartó, kedves, jó kedélyű volt Kurdi Gyula, közös volt az érdeklődési körük. Szerették a sportot, Fradi meccsre mentek közösen, szerettek táncolni, szórakozni, utazni.

A macska volt a döntőbíró, mondván a macskák megérik ki a jó ember. Gyuszihoz odament a cica, ő felemelte, simogatta, jóban voltak. A lány szülei is elfogadták a fiút, akit a macska.

Onnantól hazakísérte sokszor, különösen értekezlet után Bagról Pestre. Kilenc körül értek Pestre, onnan Lőrincre, volt éjjel egy mire Gyula hazakerült Gödöllőre.

Négy évi udvarlás után, ebből az első kettő még nem volt az igazi, összeházasodtak.

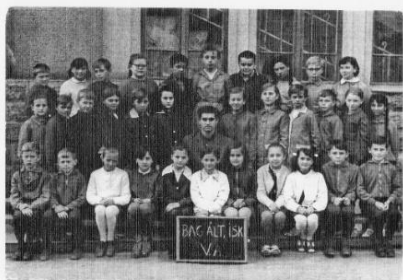
1967-ben volt az eljegyzés. 1968. július 20-án itt Lőrincen a Városház utcában volt az esküvő. Bulgáriában voltak nászúton Neszebárban és Várnában.

Negyedik éves főiskolás volt Gyula, amikor összeházasodtak, októberben kapta meg a tanári

oklevelet. Az esküvő után albérletbe mentek Gödöllőre a Rögös utca 33-ba. Szoba, konyha, mosdó. Istállóból kialakított konyha volt. Korábban nyert Terézia a Lottón 4-es találaton némi pénzt. Ebből tudták beindítani az életüket.

Kurdi Gyula biológia szakkört is vezetett az iskolában. Ennek keretében látogatták meg Molnár Gábort, az akkor már vak világutazót és író. A budai házban tejszínes kakaóval várták a gyerekeket.

1965-73

OSZTÁLYTALÁLKOZÓ
2017

1965 - 73

OSZTÁLYTALÁLKOZÓ
2017

Az iskola igazgatója továbbra sem tudta elviselni az önálló gondolkodást, a bejárást, igyekezett megnehezíteni az életüket, nem csak nekik, de más tanároknak is.

Például az 1971-évi téli szünetben mindenkinek be kellett menni az iskolába dolgozni, de egyetlen gyerek sem volt az épületben, mindenki otthon volt. Panaszt tettek. Hogy mer a szakszervezeti titkár tiltakozni? Az igazgató feljelentette őket mondvacsinált vádakkal minthogy antiszemita módon nevelik az ifjúságot. A fő bűn az volt, hogy beengedték pingpongozni a gyerekeket a plébániára. Az Aszódi Járási Pártbizottságon voltak a tárgyalások 37 oldalas vádirat keletkezett, félévig tartott a hercehurca.

Végül is felmentették őket a vádak alól, de várható volt, hogy nem ér véget a zaklatásuk. Ezért költöztek fel Pestre Teri szüleikhez 1972-ben.

Az 1975-ös nyolcadikos osztály fontosnak tartotta, hogy az alsós tanítónéni és a felsős tanár képe rajta legyen a tablón, pedig már három éve elhagyták az iskolát.

1967

1975

Terézia a Darus Iskolában kapott munkát a kihelyezett tagozat, FEÁL (a jelenleg használaton kívüli könnyűszerkezetes épület a Tomory Múzeummal szemben) iskolában. Ez nagyon szerencsés volt, mivel rövid sétára volt a házuktól. Mindjárt kisdobos vezető lett. Az akkori diákokkal még most is tartja a kapcsolatot. 1974-ben lett készen a nagy iskola, akkor került át oda.

1981-ben kérésére áthelyezték a Kandó téri Általános Iskolába. 1988-ban mint a az Iskola igazgatóhelyettese kapott miniszteri dicséretet.²²

Később átkerült az I. sz. Etalonsport Általános Iskolába. Az általa felkészített tanulók sikeresen vettek részt a kerületi szavalóversenyeken²³. Az iskolában rendszeresen megrendezték a Benedek Elek mesemondóversenyt melynek Kurdiné Terézia a szervezője volt.

²² Művelődési közlöny 1988. 20. szám

²³ Városkép 2001. július

Gyula az Ady Iskolában kezdett, mint napközis, de egy terhes kolléga helyén biológia, földrajz szakos lett. A Darusban nem volt környezetismeret tanár a negyedikeseknek, így ott is tanított. Biciklivel közlekedett a két iskola között.

Még korábban a Darus Iskola párttitkára nagyon erőltette, hogy Teréz és Gyula lépjenek be a pártba. Nem igazán akartak taggá válni, ezért azt a kifogást találták, hogy nem ismerik az MSZMP politikáját, elveit mert a főiskolán nagyon rossz volt az oktató, aki tanította. Úgyhogy előbb beiratkoznak a Marxizmus – Leninizmus Esti Egyetemre.

Így is lett elvégezték a hároméves egyetemet. A pártba nem léptek be, addigra már nem nyaggatták őket ezzel.

Kurdi Gyula a tanításon kívül is aktív ember volt. Hamar ismert lett a kerületben, megtalálták, ha valami munka adódott. 1975-ben a továbbtanulási felelősök kerületi munkacsoportjának vezetője²⁴ lett. Bizonyára közmegelegedésre végezte ezt a munkát mert kinevezték a Bajcsy Zsilinszky utcai Általános Iskola igazgatójának²⁵ 1978-ban. Itt két évig volt vezető.

Magánéletük kiegyensúlyozott volt. 36 éven keresztül éltek egy háztartásban felesége szüleivel, akik életük végén ápolásra szorultak. Az ezzel kapcsolatos feladatokat is jó szívvel, szeretettel végezte Gyula is.

Feleségével közös hobbijuk volt az utazás. 50 éves korukig kempingezve járták a világot. Bejárták szinte az egész Földet. Gyula minden utazásról beszámolót készített melyek most özvegy felesége kedves olvasmányai, felidézik számára a közös emlékeket. Visszatérő úticéljuk volt Erdély, ahol 32 alkalommal jártak.

Bekalandozták a világot. Szicília, Spanyolország. Portugália, Svájc, Mongólia, Szibéria, Észak -Korea, Kárpátalja, Kiev, Moszkva, Európa országai, Anglai, Skócia stb. voltak az úticélok.

Az utazás nem olcsó mulatság. Viszont gondos tervezéssel, kiszámolt konzervkészséggel, a kényelmetlenségek elfogadásával csökkenthetők a költségek. Nos Kurdi Gyula és felesége mindezekben rutinosan járt el.

---

²⁴ Pedagógusok lapja 1975. 90. lap

²⁵ Pedagógusok lapja 1978. -03-08.

A 25. házassági évfordulóra egy 42 napos Skandináv körutat szervezett Gyula kettőjüknek. Gondosan kiszámolt és megszervezett mindent. Svédország – Norvégia – Finnország – Dánia – Németország volt a cél. Sokszor a kocsiban aludtak, vagy a szabad ég alatt. A 36. napon Finnországban végre egy Ifjúsági Szállodában szállhattak meg. Már rájuk fért a pihenés.

Az igazgató

Kurdi Gyulát fiatalon nevezték ki igazgatónak a Bajcsy Zsilinszky utcai Általános Iskolába. A tantestületben szinte csak nők voltak, nem volt minden állás betöltve. Bátran élt a lehetőséggel és amint lehetővé vált

visszahívta tanítani Tekes Árpádnét, aki ebben az iskolában volt tanuló, majd tanár harminc éven át, amíg nyugdíjba nem ment.

Működése alatt fejlődött az iskola. Akkor még három helyszínen folyt a tanítás. Az egyikben tetőcsere, a másikon udvarfelújítás történt.

Igazgatói ideje alatt lett 50 éves a Bajcsy Iskola. Szép ünnepséget szerveztek, jelvényt készítettek a tanulóknak filcből, de fémről is volt.

A jubileumi év tantestülete:

Miklós Turiósé

- Kurdi Gyula igazgató
- Báthory Ferencné
- Demkovics Józsefné
- Holéczy Sándorné
- Kovács Jánosné
- dr. Kovács Tiborné
- Kurucz Gyuláné
- Mohácsi Elemérné
- Patakfalvi Attiláné
- dr. Szabó Józsefné
- Tekes Árpádné

- Balogh Szabó Sándorné ig.h.
- Brunner Lászlóné
- Frigy Ágota
- Kevi Mihályné
- Kovács Imréné
- Kovács Vincéné
- Miklós Andrásné
- Patakfalvi Attila
- Sebestyén Zoltánné
- Szilasi Ferencné
- Turiák Tiborné

Vass Zsuzsanna

— *Jóspár*

— *Berecki*

Brassó utcai Általános Iskola

1980. november 1-től lett a Brassó utcai Általános Iskola igazgatója.

Csapatot épített. Igazgatósága alatt alig volt fluktuáció a jelentős létszámú tantestületben. Az 50. jubileumi évben 46 pedagógus volt. Több olyan pedagógus dolgozott itt, akinek szülei is itt dolgoztak, illetve akik itt tanultak.

Jellemző az elkötelezettségére, hogy amikor megtudta van egy frissen végzett tanító a közelben elment a lakásához és meghívta az iskolájába dolgozni. Az illető azután a Brassóból ment nyugdíjba.

Vigyázott a munkatársakra. Ismerte magánéletüket is, ha kellett irányt mutatott. Ha hibáztak alkalmazta Makarenkó alagsori nevelési módszerét, no nem a pofont, hanem a négy szemközti letolást.

A jó hangulatú tantestület igazi közösséggé vált. Számos iskolai és iskolán kívüli rendezvényen vettek részt együtt. Bálok, kirándulások itthon és külföldön, közös családi programok erősítették az iskolát.

Karácsonyi hangversenyeket szerveztek. Gyerekekkel kórus, tanárokkal kórus, öreg diákokkal kórus a szemeretelepi református templomban és a katolikusban is.

Mindez az igazgató hozzáértését és munkabírását dicséri.

Felkarolta a kezdeményezéseket.

Tasnádi András (ő követte Kurdit az igazgatói székekben 15 évig) sportcsoporthoz vezető, kerületi szervező javaslatára az iskola bekapcsolódott a Góliát-McDonald's²⁶ diáksport egyesületbe.

Az iskola sportélete más területeken is elismerést kapott. Például amikor a MALÉV sporttelepén folyó építkezések miatt a kézilabda csapat nem tudott edzeni a Brassóban folytatták a felkészülést az 1994-95 évi bajnokságra.²⁷

Varga Ferenc ötletéből országos hírű videostúdió keletkezett. Az I. Magyar Gyermekek- és Ifjúsági Film- és Videószemle zsűrije 1991-ben kiemelt díjjal jutalmazta a Spenót című filmet (Brassó utcai Általános Iskola, Budapest), eredeti ötletéért, szellemes látásmódjáért.²⁸

A siker nem volt pillanatnyi eredmény. 1995-ben az Országos Ifjúsági és Diákfilm Szemlén a mintegy 140 levetített film közül a Brassó videostúdiója, az általános iskolák közül egyedülként díjat kapott.²⁹

Más területeken is sikeresek voltak a gyerekek. A kerületi sakk Diák olimpiáról két elsőhellyel jöttek haza.³⁰

---

²⁶ A Góliát-McDonald's FC Magyarország - de talán egész Európa - legtöbb gyermek labdarúgót foglalkoztató diáksport egyesülete, amit 1988 májusában alapítottak.

Fő tevékenysége: óvodai és iskolai keretek között, egész tanéven át, rendszeres játék-, és edzés-, továbbá -évi három alkalommal, labdarúgó tornák keretében- versenyzési és kiválasztási lehetőség biztosítása.

²⁷ Varoskep_1995-1699733433__pages66-66.

²⁸ Iskolakultura_1991-1

²⁹ Varoskep_1995-1699733433__pages198-198.

³⁰ Varoskep_1997-1699733471__pages23-23

Nyisztor László tanítványai kiemelkedő helyet foglaltak el a kerület sakkéletében.³¹ 1997-ben az iskolában rendezték a kerületi Sakk Diák Olimpiát.³²

Természetesen a hagyományos témájú tanulmányi és sport versenyekről is sorra hozták a díjakat. Szavaló verseny³³

Ezek az eredmények természetesen a diákok és felkészítő tanáraik érdemei, de a feltételek megteremtése, biztosítása az igazgató munkáját dicséri.

Tisztában volt vele, hogy csak a megfelelő ismeretek birtokában tudja vezetni az iskolát az új világban. Elvégezte a Budapesti Műszaki Egyetemen a közoktatásvezetői szakot. 1998-ban, 56 éves korában vette át az oklevelet.

Kövezték az idők változásait. Létrehozták az Egy Nap Gyermekeinkért alapítványt, ami lehetővé tette források biztosítását a nevelő munkához. Minden évben milliós bevételük volt az adó 1% felajánlásokból, mellyel rendre nyilvánosan elszámoltak.³⁴

Megtanultak pályázatokat írni. A befolyt pénzből javultak a tárgyi feltételek.

Kurdi Gyula, aki az 50 éves Bajcsyban volt igazgató, megélhette, hogy a Brassó a 40, majd az 50 éves jubileumát is megünnepelhesse a vezetésével. Mindkét esemény kerületi, de még fővárosi hírű is volt. Különösen, hogy a Kertvárosban a tanítás 1933-ban kezdődött, így még 20 évet hozzá kell adni.

A 40 (60) éves emlékünnepeken megjelent, többek között dr. Gyurkó József vízgazdálkodási és környezetvédelmi miniszter is, aki ide járt általánosba. Az egész Kertváros megmozdult akkor az Iskola tiszteletére.³⁵

---

³¹ Varoskep_1997-1699733471__pages214-214.

³² Varoskep_1998-1699733531__pages23-23.

³³ Varoskep_1997-1699733471__pages300-300

³⁴ Városkép, 1999 (8. évfolyam, 1-12. szám)1999-11-01 / 11. szám

³⁵ Varoskep_1993-1699733374__pages118-118.

Az 50 (70) éves évfordulót 12 napos rendezvénysorozattal ünnepelték 2004. március 18 – március 26 között, de az egész második félév közép-pontjában a jubileum volt. Június 15-én a ballagással és ünnepélyes harangavatással zárult a program.^{36 37}

2002-ben a Brassó Ált. Iskolában
egyre fiatalabban /60 évesen/

Számos terv született a továbblépésre. Többek között az is, hogy a Brassó térjen át a 12 osztályos képzési rendre. A feltételek megvoltak, de ez végülis nem valósult meg.³⁹

Meg is lett az eredmény. Sorra jöttek az elismerések. Olyanok, melyeket a tantestület kezdeményezett és olyanok is, amiket az előljáróság. Az is

³⁶ Varoskep_2004-1699734178__pages122-122.

³⁷ Varoskep_2004-1699734178__pages298-298.

³⁸ Varoskep_2004-1699734178__pages337-337

³⁹ Varoskep_1993-1699733374__pages205-205

elismerés az iskolának, hogy a diákok számos tanulmányi és sportversenyen értek el sikereket.

Kurdi Gyula 25 éves igazgatói munkájának legnagyobb sikere talán az, hogy utódja Tasnádi András tovább tudott építkezni. A későbbi években is jöttek az eredmények.⁴⁰

Elismerések

1979-től, Trabanton járt dolgozni. Az egyik osztálytól már a Brassóban, kapott egy kis Trabant modellt, benne az osztály névsorával.

Művelődési miniszter Kiváló munkáért kitüntetés⁴¹ 1984.

A Pedagógusok Szakszervezete Központi Vezetőség Elismerő Oklevele 1985.⁴²

A munkatársak javaslatára megkapta az Arany Katedra emléklakettet, amit évente 100 pedagógusnak ítélhetett oda a művelődési miniszter.

Igazgatói kinevezése 25-ik évfordulójára gyűrűt kapott a munkatársaktól.

Megkapta a Pedagógus szolgálati emlékérmét.

Nyugdíjba vonulásakor címzetes igazgató címet adományozott részére az önkormányzat.

Pro Urbe Pestszentlőrinc-Pestszentimre"

Kurdi Gyula igazgató 1972 óta dolgozik a kerületben különböző beosztásokban, pedagógusként és iskolaigazgatóként. Több éven keresztül vezette az igazgatói munkaközösséget. A kerületben végzett szakmai, és társadalmi tevékenysége alapján köztisztviselőként álló személyisége településünknek, nemcsak az oktatási ágazatnak. A rendszerváltást követően a helyi választási bizottság elnökeként áldozatkész, felelősségteljes

---

⁴⁰ Varoskep_2006-1699734462__pages373-373.

⁴¹ Művelődési közlöny 1984. október 8.

⁴² Pedagógusok lapja 1985. 119. lap.

munkájával járult hozzá a demokratikus átalakuláshoz, a választások törvényes lebonyolításához. A 2005/2006-os tanévtől kezdődően nyugdíjba vonul. A „Por Urbe Pestszentlőrinc-Pestszentimre” kitüntető cím adományozásával egy gazdag életút elismerését fejezi ki a Képviselőtestület.

„PESTSZENTLORINC-PESTSZENTIMRE DISZPOLGÁRA”

A kitüntetés és elismerő cím egy életpálya kiemelkedő értékű teljesítményéért, maradandó értékű, megbecsülést kiváltó tevékenységéért adható.

KURDI GYULA nyugalmazott igazgató

Kurdi Gyula 1972-ben került településünkre, az Ady Endre Általános Iskolában tanárként kezdte pályafutását. 1977-től a Bajcsy-Zsilinszky úti Általános Iskola igazgatója, majd 1980-tól - nyugdíjazásáig - a Brassó Utcai Általános Iskola igazgatója volt. Munkája mellett szaktanácsadóként is dolgozott, de bekapcsolódott a XVIII. kerületi Pedagógus Kamara munkájába is. Tagja volt a Magyar Pedagógiai Társaságnak, alapító tagja a Budapesti Általános Iskolai Igazgatók Kollégiumának. 1991-től - 2002-ig a kerületi Igazgatói Munkaközösség elnökeként vállalt szerepet a helyi közoktatás irányításában. 2005-ig tagja volt a Magyar Tehetséggondozó Társaságnak, de dolgozott a Fővárosi Pedagógiai Intézet Tehetséggondozó Műhelyében. 1994-től szerepel a szakértői névjegyzékben. Nyugdíjazását követően három éven keresztül megbízási szerződés keretében a Városháza OKSI, majd VIK Irodáján dolgozott. Jelenleg elnöke a 2003-ban alakult Pestszentlőrinc-Pestszentimre Pedagógus Egyesületnek, illetve tagja a Fővárosi Önkormányzat PRO SCHOLIS URBIS Közalapítvány kuratóriumának. Kurdi Gyulát iskolateremtő munkássága, a pálya iránti elkötelezettsége, az innovációra való érzékenysége tette közismertté, elismertté kerületünkben. Vezetése alatt a Brassó utcai iskola a Fővárosi Pedagógiai Intézet vezetőképző tanfolyamainak külső, az innovációt ismertető színhelye lett (klubnapközi, fakultáció, diáksporthor, harmadolt órarend, videostúdió, Brassó-tv). Tantestületét biztos kézzel irányította, fejlesztette, a szülőkkel jó együttműködést alakított ki. Szívesen választott tantestületébe tehetséges pedagógusokat, nagy egyéniségeket. Kurdi Gyula volt kollégai, diákjai, igazgatótársai körében nagy megbecsülésnek örvend. 1990 óta tagja, illetve választott elnöke a Budapest XVIII. kerület Helyi Választási Bizottságának.

Pályafutása során több rangos kitüntetéssel ismerték el munkáját (Miniszteri Dicséret 1990; Magyar Köztársaság Arany Érdem-kereszt 1997, Pedagógus Szolgálati Emlékérem és Arany Katedra 2005; Pro Urbe Pestszentlőrinc-Pestszentimre 2005.)

A kitüntetés adományozásával Pestszentlőrinc-Pestszentimre közoktatásában hosszú időn át eredményes, példaértékű iskolateremtő tevékenységét, közéleti szerepét köszöni meg a Képviselőtestület.⁴³

Az iskolavezetésen túl a kerület meghatározó közéleti szereplője is volt. Pedagógiai szaktanácsadó, országos szakértő, a kerületi iskolaigazgatók munkaközösségének vezetője.

Pedagógiai munkája mellett több ciklus alatt is a kerületi Választási Bizottság elnöke volt, ami azt a bizalmat tükrözi, hogy minden párt számára megfelelt. Ezen munkája elismeréseként kapta meg 1997-ben a belügy-miniszter előterjesztésére a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (polgári tagozat)⁴⁴ kitüntetését.

---

⁴³ BP18.hu/ kerületünk büszkeségei

⁴⁴ Magyar Közlöny 1997. 24. szám

Marosi Zoltán és Marosi (Burián) Melinda

A házaspár, akik a vízből és a vízben élnek.

Nyíró Károly, a jelenlegi tulajdonos Marosi Zoltán nagyapja, 1899-ben Nagymegyerén született. Ez egy község Győrtől északra 25 km-re, a Duna szlovák oldalán, jelenleg Vel'ký Meder. 1917-ben Veszprémben vount be katonának a 31. gyalogezredhez. Miután kiképezték, az olasz frontra vezényelték, ahol több nagy ütközetben harcolt. Az összeomlás előtt hadifogságba került, ahonnan 1918-ban a rendes fogolyszállítmánnyal került haza. A nemzeti hadseregben két évig szolgált. A budaörsi ütközetben, amikor IV. Károly restaurációs kísérletét elhárították,

megsebesült. Leszerelése után bár az eredeti szakmája hentes volt, az ERDÉRT-nél dolgozott, mint őr. 1940-ben részt vett az erdélyi megszállásban, akkor tizedes volt.

A múlt század elején nagy keletje volt a szikvíznek, más néven szódavíznek. 1926-ban már létezett a Szikvízgyárosok Országos Szövetsége és

központi értesítőjük is volt a Szikvízipar című újság. Sokan készítették országszerte ezt az akkor egyedülálló italt. A nagy üzlet persze vonzotta az ügyeskedőket is. 1933-ban

nagy port vert fel ifj. Süss Sámuel a szikvízkartel elnöke ellen indult eljárás. A kartel kényszerítette a gyártókat, hogy belépjenek és díjat fizeszenek. Aki erre nem volt hajlandó azt maffia módszerekkel tönkretették. Összeköttetések olyan magasra értek, hogy elérhették rendeletek kiadását, amivel ellehetetlenítettek minden olyan technikai fejlesztést, ami lehetővé tette a házilagos szikvízgyártást a vendéglátóhelyeknél.⁴⁵

Elrendelték, hogy csak olyan üvegben szabad forgalomba hozni a szódavizet, amiről megállapítható a töltő cég kiléte. Ekkortól készültek a szép feliratos palackok.

Nyíró Károly 1933-ban alapított szikvízgyártó üzemet Szemeretelepen a Zólyom utcában, Első Szemeretelepi Szikvízgyár néven. Kezdetben kiskocsin maga húzta és árulta a szódavizet. A helyi kútvíz nem volt alkalmas szikvízgyártásra, a telkükön nem volt vezetékes víz, ezért az

utcai vízcsapból kannában hordták a telepükre a vizet a Honvéd utca sarkáról. A töltés is úgy történt, hogy a vevő hajtotta a keverőgépet, amíg a szóda ment az üvegbe.

Már korán szigorú szabályokkal határozták meg az előállítás módját, az eljárás higiéniaját. 1939-ben előfordult, hogy az akkor „szikvízkirályként” emlegetett Glas Mihály pestszentlőrinci szikvízgyárából származó ital olyan szennyezett volt, hogy közfelháborodást váltott ki. Glas üzemében a kútvizet vásznakon szűrtek keresztül és azzal töltötték az üvegeket. Egy felhőszakadás okozta áradás elöntötte a kúttól alig négy méterre levő istállót és onnan a szennyezett víz beszivárgott a kútba⁴⁶. Glasék

---

⁴⁵ Magyarország 1933. május 30.

⁴⁶ Esti Ujság 1939. január 4.

mindezzel nem törődve, a trágyalével fertőzött kútvízből tovább gyártották a szódavizet. Büntető eljárás indult a tulajdonos ellen.

Nagy volt a kereslet ezért mások is próbálkoztak szikvíz készítéssel. 1940-ben⁴⁷ létrejött a Pestszentlőrinci Szikvízkészítő és Értékesítő kft. Bartha Albert vezetésével. Neki nem jött be az üzlet 1943-ban már meg is szűnt.⁴⁸

Nyíró Károly az iparigazolványát 1945-ben bemutatta Pest-szentlőrinc illetékes hatóságának és folytatta a szikvízkészítést.

1945-ben Kecskeméten, de lehet, hogy máshol is, be kellett jelenteni a rendőrségen, ha valakinek a birtokában szikvizes palack volt. A bejelentő erről igazolást kapott, amit be kellett mutatni a csertelen, különben nem kaphatott szikvizet.

Aki be nem jelentett

szikvizes palackot tartott a birtokában komoly büntetésre számíthatott. A rendelkezést azzal indokolták, hogy ilyen járványos időben a város szikvíz ellátása elsőrendű közérdek ezért az üvegek be nem jelentése, vagyis a közforgalomból való kivonása súlyosnak minősülő közegészségügyi kihágás.⁴⁹

---

⁴⁷ Központi Értesítő, 1940 (65. évfolyam, 2. félév)1940-11-07 / 45. szám

⁴⁸ Központi Értesítő Központi Értesítő, 1943 (68. évfolyam, 1. félév)

⁴⁹ Kecskeméti lapok 1945. június 14.

1949-ben a palackokban a háború alatt okozott pusztítás miatt feloldották a tilalmat, bármilyen palackba lehetett tölteni⁵⁰. Ez az új szabály nem sokáig jelentett könnyebbséget, ugyanis még ab-ban az évben államosították a szikvíz üzemeket. 1949-ben létrehoztak egy egyesített töltőtelepet az Állami telepen⁵¹, oda vitték az összes berendezést, lovaskocsit. Minden egységnél megmaradt a tulajdonos, mint vezető, illetve töltő, és a saját lovaskocsijukon vitték ki a szódát. 1953-ban már kevés volt a szódavíz nyáron, ekkor a termelőtelepek számának háromszorosára emelésével akarták orvosolni a problémát.⁵²

1954-ben jelentős hiány mutatkozott szikvízből. A korabeli újság szerint ezt a problémát a túlzott központosítás és a kis hatékonyságú üzemek bezárása okozta⁵³. A gond enyhítésére a belkereskedelmi miniszter hitelekkel segítette elő a kisebb szikvízüzemek újbóli üzembehelyezését.⁵⁴ Nyíró Károly ekkor ismét szikvízgyártó iparigazolványt (szabad-ipar) váltott ki, és szerződést kötött a Fővárosi Ásványvíz és Jégipari Vállalattal, onnan kapta a gázt, üvegeket, valamint árulták a vállalat termékeit is.

A következő dokumentum, ami-ben a Nyíró féle üzembről szó van a Fővárosi Tanács VB Ipari főosztály döntése a munkavégzésre alkalmatlan telephelyek felszámolásáról. E szerint 1977 – 1980 között kell felszámolni a Bp.

XVIII. kerület Zólyom utca 24. szikvíztöltő kisüzemet a Fővárosi

⁵⁰ Magyar Nemzet 1949. április 7.

⁵¹ Budapesti távbeszélőnévsor 1949. december (Budapest)

⁵² Esti Budapest 1953. április 15.

⁵³ Szabad nép 1954. június 26.

⁵⁴ Magyar Nemzet 1954. október 23.

Ásványvíz és Jégipari Vállatnak⁵⁵. Ekkor lett újból önálló az üzem, valamint jelentős felújításon is átesett, hogy újból megfeleljen az előírásoknak.

Marosi Zoltán úgy hallotta az apjától Marosi Antaltól, aki 1969-től vezette a telepet, miután elvette Nyíró Károly lányát, hogy 1980-ban megvásárolták a másik XVIII. kerületi szikvíz-

üzem felszerelését Ring Antaltól és azzal folytatták a vállalkozást.

1990-től szállt át a munka az alapító unokájára, az eredetileg elektroműszerész Marosi Zoltánra. Szerinte ezzel véget is ér a szikvíz dinasztia, mert az ő fia már, mint mérnök keresi a kenyerét.

Időközben természetesen az üzem követte az előírásokat. Korszerű gépek, tisztaság ahogy kell.

A szikvíznek még megvan a kereslete. Most is, mint a kezdetekkor, becsület alapon megy a házhozszállítás. Ki van rakva az üres üveg, rajta az ára. Van ház, ahol kulcsot is kaptak és a hűtőbe teszik a tele üveget.

Szomjas a gigája? Kellene egy kis víz?

Legjobb választás a frissítő szikvíz!

Ásványokban gazdag, minőségi áldás,

A szervezet számára valódi megváltás.

Zsúfoltak a napjai? Nem akar cipelni?

Várjon otthonában, egy lépést sem kell tenni.

---

⁵⁵ 1976. május 12. - Budapest Főváros Tanácsa Végrehajtó Bizottsága üléseinek jegyzőkönyvei (HU BFL XXIII.102.a.1)

Hívjon minket bátran, várjuk készenlétben,
S szikvize már indul sietve négykeréken.

Marosi Szikvíz

Verselek Zsolt Fehér

Budapest, Zólyom u. 24, 1183 06-1-290-1653

Marosi Zoltán

Az alapító, Nyíró Károly unokája a cég jelenlegi tulajdonosa. Születése óta a szikvíztelepen él. Kitanulta az elektroműszerész szakmát, de amikor 1990-ben végzett az apja megkérdezte tőle, hogy átveszi az üzemet vagy más életet kezd.

Megszokta, hogy jönnek mennek az emberek, cserélik az üres palackokat telire, közben beszélgetnek. Ma is szeret szót váltani a kuncsaftokkal. Van elég bevétel, elég a családnak. Úgyhogy maradt a cégben. Azóta is, már 34 éve, heti 60 órát dolgozik a vizes, hideg műhelyben.

Persze nem csak a szódáról szól az élete. Szeret focizni. 1979. óta rendszeresen kergeti a labdát. Akkor a MALÉV ifi, öregfiúk, majd a SZAC

oldboys csapattában, most a veteránokkal. Minden kedden félpálya 2*35 perc.

A MALEV sporttelep más módon is fontos az életében. Jó vágású, jó szövegű férfi volt világ életében. Sikeres volt a lányoknál, de olyan igazzal még nem találkozott. 1991-ben mondták a haverjai, hogy a MALEV uszodájába jött egy belevaló úszómeszter. Elment megnézte, a szünetben leült mellé beszélgetni. Mindketten könnyen barátkozó, nyitott emberek így hamar ment a beszélgetés. Később lettek közös programok. Azután kezdődött a közös élet.

Egy évig udvarolt mire összeházasodtak. Ez 1992-ben volt. Két évre rá megszületett a gyerekük. Azóta is jóban – rosszban együtt.

Marosi Melinda

A család hölgy tagja, az úszómester, Burián Melinda néven jött a világra 1970-ben. Apja repülőgépszerelő volt a MALÉV-nál, anyja is ott dolgozott, mint műszaki rajzoló.

Volt (van) egy 5 évvel idősebb bátyja, akit, amikor Melinda 3 éves volt a szülei elvitték a csepeli uszodába, hogy megtanuljon úszni. Magukkal vitték a kislányt is, mert nem volt hova tenni őt.

Ezt követően a két gyerek rendszeresen együtt ment az uszodába. A fiú mert beíratk, a lány, mert nem maradhatott otthon egyedül.

A mai olvasónak hihetetlennek tűnik, de volt idő, amikor gyerekek egyedül mentek iskolába, uszodába, ahova kellett.

Nos a fiú úgy gondolta, hogy a húga se maradjon ki a jóból, ezért belecsobbantotta a vízbe. Ennek már 51 éve és Melinda azóta sem jött ki a medencéből.

A méltán híres edző Kegye Tibor tanította meg úszni. Melinda szeretettel emlékszik első mesterére, aki triatlonban ért el jelentős sikereket, mint edző. Munkájáért 2016-ban MOL Mester díjjal tüntették ki. Nagyobb dolog, hogy tanítványai emléktáblát állítottak a tiszteletére Csepelen.

A gyerek szeretett úszni és lassan a heti két alkalomból három, aztán négy edzés lett. Ez a vízválasztó. Részint, mert a tanulmányi eredmények nem lehetnek rosszak, részint, mert a sok edzés miatt nem marad idő olyan dolgokra, amik a fiataloknak fontosabbak lehetnek. Választani kell. Sokan inkább a kevésbé strapás, de szórakoztatóbb életet választják.

Egyre javult az eredmény, 10 – 12 évesen már versenyre vitték. A szülőknek kellene finanszírozni a továbbiakat, de erre nem nagyon volt módjuk.

A gyerekkori érmek Országos Bajnokság arany, ezüst, bronz

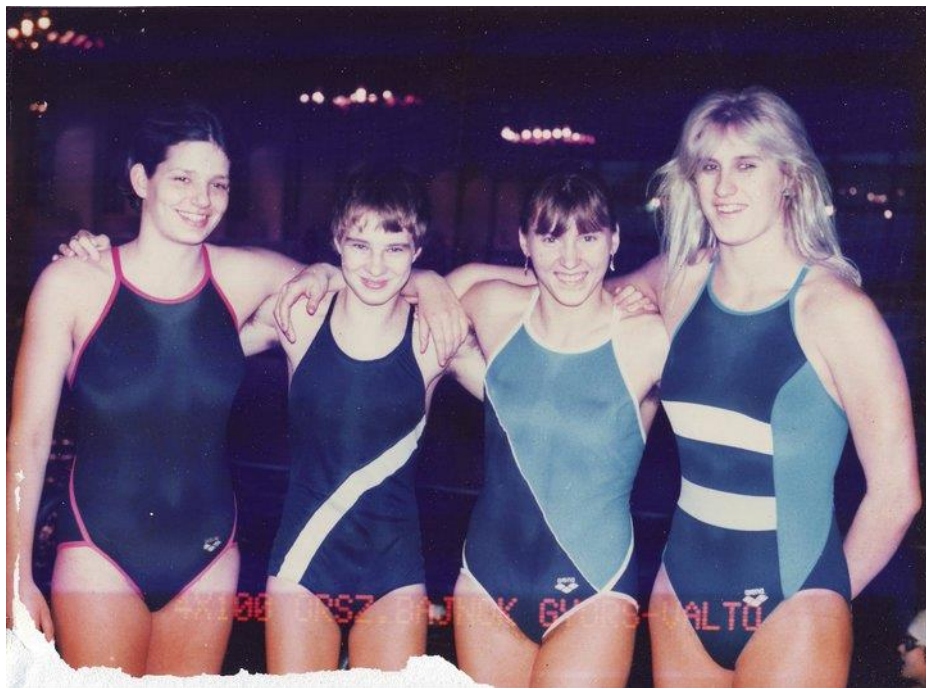
Ekkor került át Csepelről a Bp. Spartacus SE-be. Ott a tehetségesek mindent megkaphattak.

A sok edzés és a tehetség meghozta az eredményeket. Gyűltek az érmek. Gyermek, ifjúsági, felnőtt bajnokságok helyezései, zömében győzelmek. Ugyan abban az évben úszott mindhárom korcsoport országos bajnokságain, eredményesen.

A civil életben sok volt a változás. A család Csepelről a Havanna lakótelepre költözött. A szülőknek ez közelebb volt a munkahelyhez. Neki viszont innen kellett bejárni a Kőér utcába, ahol az uszoda van, valamint a Szemere utcába, ahol az általános iskola van, ahova a sportolók járnak.

1983-ban hajnali fél hatkor kezdődött az edzés. A kialvatlan gyerekeknek rettenetesen hideg a víz. Együtt ugranak bele, valami csatakiáltás rigmusára. Így jobban el lehet viselni. Melindának öt percen belül kell úszni a

400 m-t. Ha ez sikerül együtt edzhet majd a nagyokkal Orosz Andreával, Énekes Zoltánnal. Sikerült.

1984. évi országos bajnok váltó 4x100 m Trócsányi, Hegedűs, Burián, Orosz

1984-ben a Képes Sport⁵⁶ azt írta, hogy Burián Melinda, két másik fiattal együtt, menőnek számít a Spartacusban.

Amikor befejezte az általánost olyan jók voltak a tanulmányi eredményei, hogy felvették a Kölcsey Ferenc Gimnáziumba. Itt lehetne magántanuló, de inkább a „normál” sportosztályt választotta. Azok közül, akik

⁵⁶ Képes Sport, 1984. július-december (31. évfolyam, 27-52. szám) 1984-10-30 / 44. szám

magántanulók lettek sokan visszakérték magukat a rendes osztályba, mert ott jobban lehetett tanulni.

Suli után vissza az uszodába újabb bemelegítés, edzés. A vízben együtt úszott Egerszegi Krisztina (Egérke), Orosz Andrea (Kukac), Burián Melinda (Csirke).

Azután átigazolt az Újpesti Dózsába. Itt is kiemelkedő eredményeket ért el.

1989-ben írták róla a Magyar Hírlapban:

Burián Melinda azon ritka úszónők közé tartozik, akinek nem adományozták az első osztályú felnőtt szintet, hanem a 100 méteres gyorsúszásban teljesítette az előírt időeredményt.

Ennek ellenére mennie kellett a Dózsából amikor racionalizálás címén 130 sportolóból csak 34 maradhatott és 4 edzőnek is felmondtak.⁵⁷

Burián Melinda ifjúsági versenyzőként elnyerte az örökös magyar bajnoki címet, de a gimnáziumi évek befejeztével döntenie kellett, hogy a szülei anyagi segítségére támaszkodva folytatja az úszást, vagy a saját lábára állva főiskolára megy, és dolgozni kezd. Utóbbit választotta. Végzés után megpályázta a MALÉV úszómesteri, oktatói állását és ott kezdett dolgozni.

Felhagyott a versenyzéssel. Elvégezte a Testnevelési Főiskolán a kétéves úszóedző és vízimentő szakot.

Megismerkedett Marosi Zoltánnal, összeházasodtak, gyerekük lett.

Nyolc év kimaradt a profi úszásból. 1997-től újból belevágott. Kezdetben inkább hazai versenyeken indult. 2003-ban azonban jött a franciaországi

---

⁵⁷ Magyar hírlap 1989. október 26.

úszó Európa bajnokság, ahol 50 m gyorsban második, 100 m gyorsban harmadik lett. Ekkor már szeniornak számított. Sorban érte el kiemelkedő helyezéseket, győzelmeket világversenyeken.

Senor (kedvenc) érmek

2005-ben Stockholmban két egyéni Európa csúcsot ért el, két váltóban is győztek

2017-ben világ és Európa csúcsot értek el a 4x100 m gyorsváltóban.

Sikerült megőriznie a fiatalkori teljesítményét. Most 54 éves korában is hasonló időket úszik, mint 18 évesen.

A szenior versenyeken együtt van sok korábbi klubtársával, de találkozhat az úszósport élő legendáival is. Az ő példájuk viszi előre. Ő is szeretne 65 évesen felállni a dobogó legfelső fokára.

A családja mellette áll. Ez fontos, hiszen a versenyeken való

indulás költségeit a versenyzőnek kell állni. Az egyesület igyekszik a legkedvezőbb csomagot biztosítani, de az utazás, szállás rámarad.

2008-ban a XVIII. kerületi Önkormányzat az útiköltséggel támogatta, 2019-ben kitüntették a Pestszentlőrinc-Pestszentimre Sportérdemrenddel.

Néha együtt úszik a család. Egy magyar bajnokságon indultak a családi váltóban és meg is nyerték.

Jelenleg gyermekfogorvosi asszisztensként dolgozik. Ebben a munkakörben is nagy hasznát veszi a kicsik úszni tanítása során megszerzett tapasztalatainak.

Az első Európa csúcs

Az első és az utolsó Világbajnoki arany

Marosi Melinda kiemelkedő eredményei

Dátum	Helyszín	Csapat	Versenyszám	Helyezés/idő
1984. 07.	Nyíregyháza OgyB	Bp. Spartacus	100 m gyors	2./1:01.92
1984.07	Dunaújváros OB	Bp. Spartacus	4x100 gyorsváltó	2./ 4:01.85
1984. 12.	Komjádi OIfB	Bp. Spartacus	100 m gyors	7./1:03.57
			4x100 gyors váltó	1./ 4:08.19
1985. 06.	Budapest XXI. Nyári Úttörő olimpia	Szemere utcai ált. isk. Zbiskó Lajos	50 m gyors	1./27.63
1985. 12.	Budapest MN IB	Bp. Spartacus	100 m gyors	2. /1:00.25
			200 m gyors	2./
			4x100 m gyorsváltó	1./4:02.81
1986. 04.	Dunaújváros Arany Űst úszóbajnokság	Bp. Spartacus	200 m gyors	1.
1986. 07.	Budapest MN IB	Bp. Spartacus	50 m gyors	1 /27.57
			100 m gyors	2./ 59.23
			200 m gyors	3. / 2:09.20
1986. 12.	Budapest MN Felnőtt Bajnokság	Bp. Spartacus	4x200 m gyors	1./

Dátum	Helyszín	Csapat	Verseny- szám	Helyezés/idő
	Budapest MN Ifjú- sági Baj- nokság	Bp. Sparta- cus	50 m gyors	1./27.57
1987. 06.	Budapest bajnokság	Bp. Sparta- cus	100 m gyors	1./59.29
1987. 11.	Hajós Alfréd	Bp. Sparta- cus Kiss László – Turi György	200 m gyors	1./ 2:05.22
			400 m gyors	2./4:05.36
			100 m gyors	1./
1988. 04.	Kecskemét középisko- lás diák olimpia	Kölcsy Gimnázium	50 m gyors	1 /27.85
			100 m gyors	1 /1:00.90
			4x50 gyorsváltó	1 /1:56.74
			4x50 ve- gyesváltó	1 /2:12.51
1988. 08.	Komjádi OB selej- tező	Bp. Sparta- cus	100 m gyors	1./59.20
1988. 08.	Komjádi OB	Bp. Sparta- cus	50 m gyors	2./27.18
			100 m gyors	2./58.94
			200 m gyors	2./2:19.43
			4x100 gyorsváltó	1./4:00.27
			4x200 m gyorsváltó	1/ 8:42.88
			4x100 m vegyes váltó	1./4:30.74 Egerszegi Krisztinával

Dátum	Helyszín	Csapat	Verseny- szám	Helyezés/idő
1989. 06.	Budapest bajnokság	Ú. Dózsa	100 m gyors	1:00.25
1997. 09.	Prága SzEB	Budapesti Senior Úszó Klub	50 m gyors	3.
			100 m gyors	3.
2002.09.	Gyula OSzB	Budapesti Senior Úszó Klub	100 m	1./1:04.30
2003.	Franciaor- szág EB	Újbuda	50 gyors	2.
			100 gyors	3.
2004. 09.	Gyula dr. Regelle Károly em- lékverseny	Bp. Senior	50 m gyors	1./28.17
			100 m gyors	1./1:08.61
			200 m gyors	1./2:19.57
			50 m pil- langó	1./32.83
2004.	Olaszor- szág VB	Újbuda	50 m gyors	1.
			100 m gyors	1.
2005. 08.	Gyula dr. Regelle Károly em- lékverseny	Újbuda	50 m gyors	1.
			100 m	1.
			200 m	1.
			50 m pil- langó	1.
2005. 08.	Stockholm Szenior Európa bajnokság	Újbuda		két egyéni (Európa csú- csok) és két váltó arany
2006	San Fran- cisco	Újbuda		3.,4. helye- zés
2006. 03.	Békés- csaba	Újbuda		női abszolút győztes

Dátum	Helyszín	Csapat	Verseny- szám	Helyezés/idő
	Gáspár Ervin emlék- verseny			
2007.	Szlovénia	Újbuda		1.
2007. 11.	Debrecen	Triton SE Gyula	50 m gyors	10. /27.58
2008.	Ausztrália	Újbuda	50 m gyors	1.
			100 m gyors	3.
2010. 10.	Göteborg			3x1., 3x2.
2012. 04.	Kecskemét szénior bajnokság	Újbuda		a verseny legjobbja
2013.09	Eindhoven SzEB			1.
2014. 08.	Montreal	Törökbálint Szenior Úszó Club	4x50 m gyorsváltó	1 /1:51.43
2017. 01.	Szentes	Iron Aquatics	4x100 m mix gyors- váltó	1 /3:56.44 világ és Eu- rópa csúcs
2017. 10.	Jalta	Újbuda	50 m gyors	1.

Perger Béla

aki már több, mint 90 éve él Szemeretelepen abban a házban, ahova a kórházból hazahozták születése után. A család története sokat megmutat a telep életéről, amilyen kortörténet is.

1998. óta aktív tagja a Szemeretelepiek Baráti Körének. Tamás unokája, aki akkor volt nyolcadikos a Bajcsy Zsilinszky utcai Általános Iskolában szavalt a Baráti Kör rendezvényén. Perger Béla ekkor ismerkedett meg a közösséggel és csatlakozott. Kapott feladatot is kézbesítenie kellett a vezetőség küldeményeit a tagoknak.

Mitől igazolom
4047

BEMUTATVA
1213
KIC 1929 JUN 28.

Adásvevési szerződés

egyrészt Szemere István földhivatalos, Budapesti (IV. ker., Szervita-tér 10. sz. a.) lakos mint eladó, másrészt pedig
Perger Béla, képviseli: Gyula ut. 7. sz. 2. e.

lakos(ok) mint vevő(k) között alulírt mai napon a következő feltételek mellett jött létre:

1. Eladó, eladja a kizárólagos és tényleges telekkönyvi tulajdonát képező és Pestszentpéter községi 6161. számú telekkönyvi beírásban felvett
1531/54 helyrajzi számú ingatlan, mely vevő(k) által is leírt parcellázási tervrajzon *1311* mérési számmal van megjelölve, *150* négyszöglet területtel, négyszögletenként számított *12* p. 50 t. vagyis összesen *1875* p. - t. azaz *1875* m² területtel

pengő _____ fillér árért

fennnevezett vevő(k)nek.

2. Nevezett vevő(k) a fent leírt ingatlan, a fent leírt vételárért ezen megveszi(k) és átveszi(k), mely vételárból vevő(k) a mai napon eladó megbízottjának kezéhez *100* p. - t. azaz *100* m² területtel

pengő _____ fillért fizet(nek) le s ezen összegnek kifizetését és felvételét eladó ezen adásvevési szerződés aláírása által elismeri és nyújtja.

Az így fennmaradó *1875* p. - t. vételár összegét vevő(k) 1929 évi *január* hó *5*-től kezdődő *5* éven át minden hó (évesedő) legkésőbb 5-ik napjáig esedékes havi (negyedéves) részletekben leso(n)k kötelesek) eladónak a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál (Budapest, Dózs Ferenc-utca 7. sz.) vezetett „Szemere birtok parcellázása” rovatba való számlára beletételi úgy, hogy vevő(k) ekként a teljes vételárhatárolti összeget legkésőbb *1924* május 31. napjáig kifizet(nek).

A Perger család múltja jól követhető. Születési, házassági, halotti anyakönyvi bejegyzések a FamilySearc felületen, korabeli újságok vonatkozó cikkei az Arcanum adatbázisban olvashatók. A családi „levéltár” is számos dokumentumot tartalmaz a telekvásárlásról, építkezésekről, tanulmányokról, munkáról.

Letelepedés Szemeretelepen

Perger Béla szülei Új Szemeretelep születésekor, 1929. május 13-án vásároltak telket Szemere Istvántól.

A 150 négyszögöl területű telket 12 pengő 50 fillér négyszögölenkénti áron vették, vagyis 1875 pengőért. A szerződés aláírásakor 100 pengőt kellett átadni az eladónak. A fennmaradó 1775 pengőt 1929. június 1-től kezdődő 5 éven át havi részletekben törlesztették. 1932. október 5-én Szemere István, tekintve, hogy a teljes vételárat megkapta, beleegyezett az ingatlan tulajdonjogának telekkönyvi bekebelezésébe.

Az apa Sopronban született Perger Imre gombkötőmester két házasságából született 12 gyereke közül 12-dikként. Hároméves volt, amikor az apja meghalt és ezért bekerült a Voss féle árvaházba, ahol felnőtt.

A Voss család által alapított árvaházban főleg katolikus árvákat fogadtak be. A lányokat megtanították a háztartás vezetéséhez szükséges ismeretekre, a fiúknak szakmát adtak a kezébe. Idősebb Perger Béla Kellner Béla üvegesmesterhez került inasnak, ahol kitanulta a szakmát és segéd lett.

Jó lehetett a mester – tanonc – segéd kapcsolat, mert ettől kezdve együtt maradtak. Amikor a mester áttelepült Budapestre a segéd is követte és egészen nyugdíjazásáig nála maradt. Kezdetben a József utca 50-ben volt lakása Budapesten. Mivel a házassági anyakönyvben nem írták a kerületet nem lehet azonosítani a sok József utca között.

Az anya, Becsák Ágnes Tatán született és nevelkedett. Öten voltak testvérek, ő volt a középső.

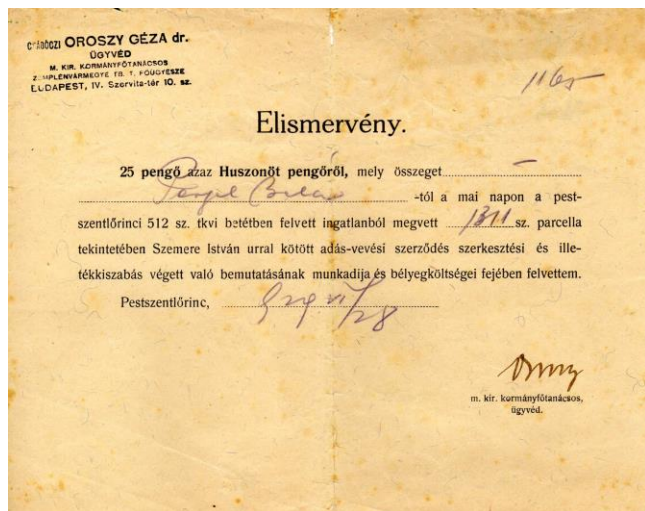
Megélhetését Budapesten kereste. Dr. Deér Endre gyógyszerárában, a Ráday utca 18-ban volt takarítónő.

1928. december 15-én kötöttek házasságot Kispesten. Becsák Ágnes ugyanis Kispesten lakott a Gyáli út 7. (most Nagykőrösi út) számú

Az árvaházból való távozáskor kapott emléke (kb. 9 cm)

házban a nővérénél és annak férjénél Mayer József postásnál és közös életüket is ebben a lakásban kezdték.

Amint azt a bevezetőben olvashattuk az esküvő után hamarosan megkezdtek a saját otthon megteremtését azzal, hogy telket vettek Szemeretelepen a Zólyom utcában. Akkor még nem voltak házsámok. A parcellázási tervben szereplő mérnöki számok alapján jelölték az

egyres telkeket.

Gaál István (Pestszentlőrinc Korpona utca) vállalkozóval tervet készítettek, amit építési engedély elnyerése érdekében benyújtottak a Központi Járás főszolgabírójához.

1930. július 30-án meg is kapták az engedélyt egy 2 utcai szobából és 1 konyhából, valamint 1 kamrából álló ház megépítésére.

A vállalkozóval 1930. június 30-án kötött építési szerződés már egy kicsit szerényebb, csak 1 szoba, konyha családiházra szolt. A házaspár szeptember 1-én be is költözött az új házba.

Talán érdekes az alkalmi papírra írt szerződésből a Fizetési feltételek:

A munka haladása szerint történik minden szombaton a napszámos bérnek megfelelően és minden anyag számlát készpénzben beváltani.

Határidő:

A munka befejezése beltéren augusztus 15. Külső bepucolás szeptember 1-ig kell megtörténnie.

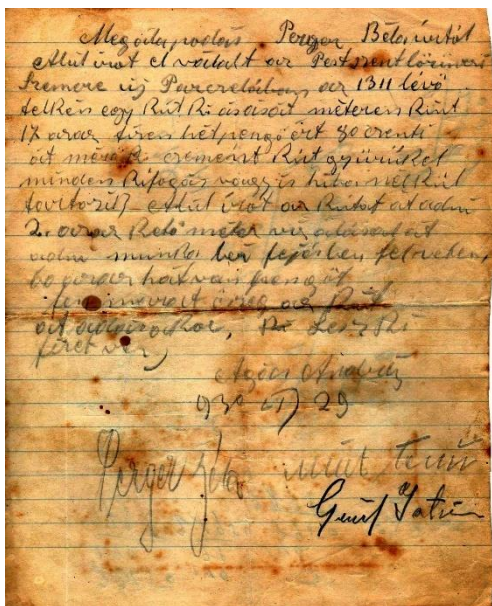
Összesen 3000 pengő, azaz háromezer pengő értékben.

Az építkezéshez is a későbbi élethez is szükség volt vízre. Felfogadtak hát egy kútúrót, aki meg is ásta. A telepen nem volt villany sem. Később előbb helyiségenként egy égő működtesére lett villany, azután pár év múltán szabad lett gépeket is bekapcsolni.

1930. szeptember 28-án Gaál István elismervényt adott arról, hogy az utolsó 70 pengőt is megkapta és semmi követelése sincs, sem anyagra, sem munkabérre.

Az árvaházban kapott nevelés nem múlt el nyom nélkül. A később, fia megszületése után, már id. Perger Béla üveges segéd dolgozó ember volt. Megkereste a család megélhetéséhez szükséges pénzt. Kellner Béla üveges mester megbecsülte az alkalmazottját.

A család életelve egyszerű: a lehetőségeket és a vágyakat összhangban kell tartani. A családfő dolgozott a munkahelyén, az ott kapott bérből éltek, valamint minden munkát elvégzett a ház körül.

Elismervény
 Hatalmat építési vállalkozói elismeri
 hogy a magi nyomon vez. utolsó 70 p.
 vez. az hatvan pengőt felvelem
 ezek után sem követsem más
 sem anyagra sem munka béré
 sem néven nevezendő: kötetelésen
 nincs 1930. szeptember 28.

Hint Lauer
 Hovatala János

GAAL ISTVÁN
 Képzőművészeti Műhely
 Budapest, V. kerület, 1930. szeptember 28.

A feleség, aki feladta az állását, a kertben megtermelte a konyhában szükséges dolgokat. Zöldség, gyümölcs, baromfi egész évben kitartott. Semmit nem dobtak ki, a megtermelt felesleget tartósították. Az asszony megdagasztotta a kenyeret és Hellár János pék a Honvéd utcában kisütötte. Nevelte a gyereket, vezette a háztartást, beosztotta a pénzt. Gondosan beírt minden bevételt és kiadást a háztartási könyvbe. Amire kellett mindig megvolt a keret. A könyv utolsó lapján a bejegyzés: „1951.II/hó 10-én abbahagyom a vezetést bele fáratam.”

Rendszeresen vásároltak hízót, amit feldolgoztak ezzel is csök-

kentve a kiadásokat. Ez ma egyszerűnek tűnik, mármint a vásárlás, mert a feldolgozás komoly munka ma is.

A háború után engedély kellett a házi sertésvágáshoz is. Az engedély 1 forintba került, a polgármester adta ki. Az volt a feltétele, hogy a kérelmező a következő egy évre lemond a hatósági zsirellátásról, valamint a levágott sertés után 3 kg közfogyasztásra alkalmas,

140. sz. nyomtatvány

Ezt az engedélyt a vágás helye szerint illetékes községi előljáróság (polgármester) állítja ki.

ORSZÁGOS KÖZELLÁTÁSI HIVATAL
 ORSZÁGOS KÖZELLÁTÁSI JEGYKÖZPONT

községi előljárósága ..... város polgármestere.)

Ny. szám: 923/47. Városi Igazg. Mv 1.581.137

**Magánháztartási sertésvágási engedély
 egy darab sertés vágására**

Teljesen ..... lakos, az 1943. évi ..... hó ..... -tól az 1944. évi .....
 hó .....-ig terjedő időre a háztartáshoz tartozó .....
 személy hatósági zsirellátásáról lemondott. Ezért nevezettnek engedélyt adok arra, hogy
 1 db sertést saját háztartási zsirellátása céljára levágjon.

Nevezett köteles a levágott sertés után ..... kg közfogyasztásra alkalmas, gon-
 dosan kezelt, idegen anyagoktól mentes olvasztott sertésszirt a vágástól számított 8 napon
 belül a kijelölt községi zsirgyűjtőnek hatósági áron beszállítani.

Ez a sertésvágási engedély a kiállítás napjától számított nyolc napon belül használható fel.

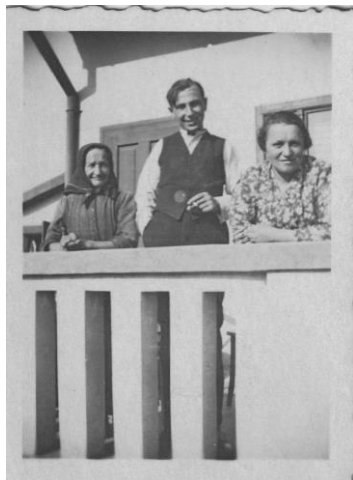
..... 1944. évi ..... hó ..... nap.

Ára 1 forint.
 (103.170/1948. K. 11. sz.)

P.H.
 aláírás

gondosan kezelt, idegen anyagoktól mentes olvasztott sertézsírt a vágástól számított 8 napon belül beszolgáltat. Ennek teljesítéséről igazolást állított ki a zsírbegyűjtő. A zsírt nem ingyen kellett átadni. 1949. XII. 22-én fizettek érte 8 forintot kilogrammonként.

Ifj. Perger Béla, történetünk alanya, 1933. október 21-én jött a világra. A szülők készsültek az új családtag érkezésére. Október 12-én komplett hálósoba garnitúrát vásároltak Streicher Sámuel Bútoráruházában a VII. ker. Dohány utca 80-ban. 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeliszekrény, 1 toalett metszett magyar tükörrel, 2 sodrony, 1 ovál asztal, 4 szék. A négyből egy szék még ma is megvan.

Ez a fénykép 1933. október 15-én készült. Anyai nagymama, apa, anya áll a ház teraszán.

Gyermekkor

Szemeretelep lakói sajátos módon éltek. Sok egymásnak ismeretlen család költözött közel egy időben ide. Zömében kis jövedelmű, egyszerű emberek. Azonos lehetőségekkel, igényekkel, gondokkal.

Volt az utcában: tűzoltó, postás, mintakészítő, két látszerész, cserkészbolti eladó, villamos váltóőr, szódás, ócskavas kereskedő, fatalpú szandállokhöz cipőtalp készítő, orvosi műszerész, suszter stb. Miniszter és hasonló egy sem volt.

Ez azt eredményezte, hogy a szomszédok valamiféle közösséget alkottak. A telekszomszédok a kerítéseken kis kaput hagytak. Szabadon jártak át egymáshoz.

Ha valakinek gondja volt nyugodtan kérhetett segítséget, ha öröme volt megoszthatta. Közös programokat csináltak. A gyerekek szabadon játszottak hol itt, hol ott.

Az anyák általában „háztartásbeliek” voltak. Ha valakinek el kellett menni otthonról a gyereket rábízta a szomszédra. Történetünk hőse például a mellettük lakó suszterhez szeretett átmenni, megőrzésre. Tetszett neki az, ahogy a cipész dolgozott a műhelyében, ott ült egy kisszéken és nézte.

Anyja, apja hithű katolikus volt. Megtanulta a szüleitől az imádkozást, templomba járást, az iskolában volt hittan óra. Az iskolában igazolni kellett, hogy volt a templomban. A háború alatt lazult ez, veszélyes volt járkalni a bombázások miatt, és a sok ember egy helyen szintén. Kitelepítéskor teljesen megszűnt a templomba járás.

A háború után megváltozott a világ, az állam és az egyház viszonya. Az új világban 40 évig távol volt a templomtól, aztán visszatért a vallásba, a templomba járáshoz. A köztes évek alatt is tovább élt benne a szülői ház és az iskola nevelése. Igyekezett úgy élni, ahogy akkor tanulta.

Iskolás kor

A védett környezetben nem volt szükség arra, hogy bölcsődébe, óvodába járjon. Szülei nevelték, a környékbeli gyerekekkel játszott. Az egyik szomszéd telek nem volt beépítve ott remekül lehetett focizni.

Azután eljött a beiskolázás ideje.

Mivel szeptember 15. után született nem 6 évesen, hanem egy évvel később kezdte el a Pestszentlőrinc Szemere Telepi Állami Elemi Népiskola első osztályát.

Érdemes idézni a Népiskolai Értesítő „Tudnivalók a szülő (gondviselő) részére” szülőkre vonatkozó elvárásaiból:

Az iskola mindenkor ápolja a tanulóban a szülők tiszteletét és szeretetét, méltán elvárja tehát ugyanezt a családtól. Az iskola csak akkor képes céljának megfelelni, ha súlyos munkájában a szülő is támogatja. Ezt akkor teszi, ha az iskolával karöltve, gyermekét, testi, lelki és erkölcsi, nevelésben részesíti; ha a gyermek tanítója iránt tiszteletet és bizalmat ébreszt s az iskoláról és a tanítóról elítélőleg nem nyilatkozik.

Az is figyelmet érdemel, hogy két egész oldalon keresztül foglalkozik a helyes táplálkozás fontosságával, a dohányzás és az alkoholfogyasztás veszélyeivel.

Arra is kitér, hogy vasárnap kötelező a templomba járás és erről igazolást kell vinni az iskolába.

Amikor Perger Béla elkezdte az iskolát a népiskolai képzés 6 éves volt. Viszont amikor a 3. osztályt 1943/44 tanévben megkezdte már 8 osztályossá vált. Még az Értesítő is megváltozott. Kimaradtak belőle a fenti intelmek.

Első -másodikban Szeniczey Ákosné volt a tanító, Molcsány János az igazgató. Harmadikban Zila Mihály a tanító, Molcsány János az igazgató. Volt hittan oktatás és Szív gárda az iskolában Béla ezekbe bekapcsolódott.

A népiskolai rendszer változása érdemben nem érintette Perger Bélát. Résztint mert mindhárom évet kitűnő eredménnyel zárta, résztint mert a harmadik év után 1944-ben, felvették a Pestszentlőrinci Állami Polgári Fiúiskolába. Később az iskola neve Pestszentlőrinci I. számú Állami Fiúiskolára változott. Ez az iskola a Hengersor utcában volt, az utódja ma is ott működik. Érdekesség, hogy a népiskolai értesítőben még Csincsur Győző igazgató igazolta a felvételt, a polgári iskola tanulmányi értesítőjét 1945-ben, már Seötér János igazgató hitelesítette.

Ez a tanév meglehetősen zaklatott volt. Ekkor kezdődött Budapest ostroma. Bombázások miatt veszélyes volt az utazás. Azután következett a kötelező kitelepítés. Így nem kaptak félévi bizonyítványt.

A kertben ástak egy kis bunkert, oda bújtak, ha szólt a légvédelmi sziréna. Most is megvan, de már rendes pince lett belőle. Volt egy nagyobb közös óvóhely az utca túlsó oldalán, oda is mehettek. Hallgatták a zajokat, ha süvített a bomba nyugodtak voltak, hogy nem rájuk esik.

Apja nem volt katona. Polgári munkaszolgálatos volt. A Hargita téren levő Cserkészotthonban levő parancsnokságon kellett jelentkeznie. Valószínűleg olyasmivel kellett foglalkoznia, minthogy ellenőrizte a kiadott utasítás végrehajtását miszerint a háztulajdonosoknak kötelező volt leírítani a padlást, minden éghető lomot lehordani.

A környéken több házát találat ért. Nekik szerencsájük volt.

Amikor nagyon megszorodtak a légiriadók, apja főnökének Kellner Bélának Máriaremetén levő háza szuterénjében kaptak helyet.

A hivatalos kitelepítés idején Pestre költöztek az unokahúgáékhoz a Ráday utca 20-ba. Egy kölcsön kapott kiskocsin húzták odáig, ami ráfért. Szoba konyhás lakásban zsúfolódta nem is tudja hányan. Több család. Volt a házban légópince, oda mentek, ha kellett.

Ahogy az ostrom alábbhagyott próbáltak tájékozódni. A férfiaknak nem volt célszerű kimenni az utcára, könnyen valami konvojban találhatták magukat.

Van e hova visszamenni?

Február körül anyjával útnak indultak gyalog megnézni a házukat. Anyja öregasszonynak álcázta magát úgy mentek. Izgultak mit fognak találni. Szerencsére a házat csak kisebb sérülések érték, lakható volt. A kitört ablakot az üveges apa meg tudta csinálni.

Az utca végébe láncos bomba esett és tönkretett házakat.

Másodszor már az egész család együtt jött haza. Húzták a kölcsön kocsit végig az Üllői úton. Az is megvolt, akitől kapták, így vissza tudták adni. A szülők kiásták a kertbe elrejtett „kincseket”. A legértékesebb lelet egy kanna petróleum volt. Tudtak főzni, világítani.

Azt ettek, amit találtak: krumplit, kukoricát. Egyszer az apja elment kenyeret szerezni vonattal. Egy kenyeret hozott a zsebóráját adta érte.

Máig, mint finomságra emlékszik arra, amikor egy közeli szomszéd erdélyi család meghívta kukoricaprószára. Nagyon értettek a kukorica ételek elkészítéséhez. Meg volt sütvé, ropogott még most is emlékszik az ízére.

A háború előtt rendszeresen jöttek hozzájuk a rokonok, vagy ők mentek a rokonokhoz, ismerősökhöz látogatóba. Ezek a kapcsolatok megmaradtak. Úgy mentek a templomba is, hogy találkoztak valahol és együtt mentek. A férfiak megbeszélték a délutáni programot, ami rendszerint Pergeréknél kártyaparti volt, vagy ritkábban valamelyik vendéglő, ahol lehetett rekszezni. Az asszonyok ittak egy pohár valamit és beszélgettek, a gyerekek is kaptak valami üdítőt. Volt, hogy elmentek a Szavascsárdához, ahol a Grím cukrászdában egy gombóc fagylaltot kaptak. Ezeknek a programoknak a költsége olvasható az anya konyhakönyvében.

A környéken sok gyerek volt, öt, sőt hét gyerekes családok is. A szomszéd telek üres volt. Futball, adj király katonát, bújócska, hógolyózás, szánkózás a közeli kavicsbányában. Osztoztak az uzsonnán, ha valakinek nem volt.

Volt, hogy fát kellett vinni keményebb hidegben az iskolába. A kiégett vasúti kocsikat a háború után kitolták a kavicsbánya vakvágányaira. A gyerekek ezeket lökdösték, felugrottak rájuk, kocsikáztak. Nem törődött senki azzal, hogy ebből baj is lehet. Nem is lett.

Érdekes elfoglaltság volt töltenyhüvelyt, esetenként egész löszert gyűjteni a Szemere Lővölde mögött a lődombon. Jól lehetett játszani velük.

Visszatérve az iskolákra, Perger Béla szeretett járni az I. számú Polgári Fiúiskolába. Itt is rendre jeles és kitűnő eredményt ért el.

A polgári iskola 4 osztályos volt. Hit és erkölcstan, magyar nyelv, német nyelv, francia nyelv, orosz nyelv, történelem, földrajz, számtan és mértan, könyvvitel, növénytan és állattan, ásványtan és vegytan, természettan, élet és egészségtani ismeretek, közgaz-

dasági és jogi ismeretek, mezőgazdasági és ipari ismeretek, rajz-szépírás, kézimunka, szépírás, ének, testgyakorlás voltak a tantárgyak. Évente változott a tanrend, volt tárgy, ami csak egy évig, volt, ami négy évig szerepelt. Perger Béla általában jeles eredményt ért el mindből. Igaz a nyelvek hamar kiestek a fejéből. Az osztályfőnöke Dr. Vágszegi Károly volt.

Sohasem akart irodista lenni. Szerette a kétkezi munkát. Apja is mindent megcsinált, ami a házkörül felmerült, az anyja is mindenfélét csinált,

kötött, horgolt, kertészkedett. Ő is ezekben lelte örömét. Voltak szerszámai és annak nagyon tudott örülni, ha valamit meg tudott csinálni. Ez mostanáig megmaradt.

A polgári iskola elvégzése után a Posta tanoncképzőbe jelentkezett, de nem vették fel. A Pestszentlőrinci Magyar Állami Károlyi Sándor Kereskedelmi Középiskolába került a Hengersor utcába (Apponyi Albert utca 34. szám.) Tasnády József volt az igazgató. Jó osztály jött össze. dr. Jungbauer János (a gyerekeknek Jani bácsi), aki másodiktól volt az osztályfőnökük szerette őket. Az osztályfőnök személyének változása meglátszik a tanulmányi eredményeken is. Elsőben inkább közepes, utána megint jó az eredmény.

Elsőben angol volt, azután már csak orosz. Hősünk ebben nem remekelt. Az idők változása meglátszott az iskola nevén is. A Pestszentlőrinci m. kir. gróf Károlyi Sándor Kereskedelmi Középiskola előbb Pestszentlőrinci m. áll. Károlyi Sándor lett, majd Budapest XVIII. kerületi Közgazdasági Középiskola.

Változtak a tantárgyak is. Az 1949/50 tanévben megjelent a politikai gazdaságtan a hit és erkölcs tan helyett.

Április elsején az iskolában lehetett vicces dolgokat csinálni. Egy alkalommal az egész osztály lement a széntárolóba és sokáig nem találták őket. Ez annak idején jó vicc volt.

A középiskola szüneteiben rendszeresen elmentek dolgozni a Lőrinci Főnőba kőművesek mellé. Kaptak némi pénzt, tanulták az életet. Vagon ki-

rakás, malterkeverés, hor-
dás. Megtanulták a svindli-
ket, amivel javítani lehetett
a fizetést. Nem volt mind-
egy, hogy a sódert egy vagy
két dobással rakodták át.
Az utóbbiért több járt, így
aztán gyakran kellett két-
szer lapátolni.

A közgazdasági középis-
kola elvégzésekor megint
fölmerült, hogy mi legyen
tovább. Szeretett volna
dolgozni menni, de az igaz-
gató rávette, hogy jelent-
kezzen a Számviteli Főis-
kola belkereskedelmi sza-
kára. Munkás származású-
nak volt bejegyezve ez

előny volt, fel is vették. Amúgy is jó eredménnyel zárta a középiskolai tanulmányait is.

Ekkor már 1952-ben járunk.

A tanrendben van marxizmus, politikai gazdaságtan és honvédelmi ismeretek. Már szaknyelvi orosz nyelvoktatás van.

A honvédelmi oktatás tantárgy kihatott a nyári szünetre is. Első év végén katonai alapkiképzés, a második év végén csapatgyakorlat volt. Fót közelében volt egy alakulat, annak pénzügyén volt csapatgyakorlaton. Nem volt valós munka, de jól elvoltak. Mindenesetre tartalékos alhadnagy lett. Tíz évvel később hadnagy, újabb tíz év múlva főhadnagy. Később ez alapján kapott feladatot a Polgári Védelmi hatóságtól.

Felnőt kor

A főiskola elvégzése után (1954-ben) kihelyezték a Fővárosi Tanács Kereskedelmi Főosztályára előadónak, onnan a Csarnok és Piacigazgatási Irodába pénzügyi előadónak. Meg is kapta erről a hivatalos értesítést. Ez egy nagyszerű munkakör lett volna 1100 Ft fizetéssel, de végül a főiskolai csoportbizalmi kapta meg ezt a munkát. Így került a XIII. kerületi Piaci Vállalathoz (Élmunkás tér) statisztikai árufelírónak 800 Ft fizetéssel.

A munkakör: árufelíró. Reggel 6-ra kellett bemenni, sorra megkérdezni

az árusokat mit, mennyit, mennyiért árulnak és ezekből az adatokból statisztikát készíteni. Ez a munkakör megítélését tekintve mindjárt a takarítók után következett.

1953. április 5. Perger Béla, anya, apa

Az adott munkakörülmé-

nyek arra készítették, hogy kihasználjon egy átszervezést és 1955. január 18-tól a XXI. kerületben keressen munkát. Így kapott itt tervelőadói munkakört. Egy hónap után már könyvelő lett. Meg lehettek elégedve a munkájával mert fél év alatt kétszer nőtt a fizetése.

A soron következő átszervezés és létszámcsökkentés során áthelyezték a Fővárosi Tanács VB Csarnok és Piaci Vállalata Élmunkás téri telephelyére telephely vezető helyettesnek. (1957. március 18.) Vagyis kettő év után visszakerült oda, ahol kezdett, csak vezetőnek. Neki kellett ellenőrizni a korábbi munkakörét betöltőket is.

Két fizetésemeléssel járó áthelyezés után kinevezték a Hold utcai csarnokba felügyelő helyettesnek. (1957. szeptember 18.) Érdekes volt a váltás a szabadtéri piacról egy zárt csarnokba.

A munkaköre része volt sok egyéb mellett a gombaárusok ellenőrzése. Beiratkozott hát a gombaszakértői tanfolyamra, hogy eleget tudjon tenni a követelményeknek. Megszerezte a középfokú, majd a felsőfokú gombaszakértői képesítést.

1958. január 1-vel a Fővárosi Tanács VB Csarnok és Piaci Vállalt megszűnt és megalakult a Fővárosi Tanács VB Csarnok és Piac Igazgatósága. Ez nem változtatott érdemben a munkakörén. Továbbra is a Hold utcai csarnokban dolgozott.

1958-ban meghalt id. Perger Béláné. 57 éves volt. Addig ő vezette a családot, beosztotta a pénzt, gondozta a kertet. Ketten maradtak az apjával. El kellett látni a háztartást, de azért élte a fiatalok életét. Kirándulások, borpincék.

Ebben az évben ismerkedett meg a későbbi feleségével. A szemeretelepi katolikus templomban keltette fel az érdeklődését a hölgy. Kifelé menet megszólította és ezzel elkezdődött közös életük.

Burján Julia Mária három évvel volt fiatalabb, mint ifj. Perger Béla. Vidékről, Káva településről jöttek a szülei Budapestre. A szülők elváltak, ő az anyjával maradt. Előbb a Sas utcában, találkozásuk idején a Rózsnyó utcában laktak albérletben. A Lőrinci Fonóban dolgozott. Ekkor még két műszakban működött a Fonó. A második műszak elég későn ért véget. Ilyenkor Béla hazakísérte.

Hamar eldöntötték, hogy együtt folytatják, csak az volt a kérdés hol fognak lakni. A lány albérletben, a fiú szoba - konyhás házban az apjával. Egyik lehetőség sem kecsegtető egy fiatal párnak.

A kor szokása szerint azt a megoldást választották, hogy kibővítik a szülői házat.

Idősebb Perger Béla hozzájárult. A két férfi nekiállt. A jegyesség jegyében lakást építettek.

1959 januárjában megkérték az építési engedélyt 1 szoba, 1 fürdőszoba és egy előszoba hozzátoldásához. Februárban szerződést kötöttek Holya István kisésti kőművessel. A szerződés hasonló az 1930-ashoz, pontos, minden fontos részletre kitér. A kőműves 50.000 Ft-ot kért anyagért, munkáért. A szerződés szerint a végső összeg ezt a határt nem lépheti át, mivel a költségvetést mindenre kiterjedően a vállalkozó készítette.

Az OTP 20.000 Ft kölcsönt adott, amit az elvégzett munka függvényében lehetett felvenni részletes kimutatás alapján. A munka jelentős részét a háziak végezték. Ezért is tudtak kijönni az OTP kölcsönből.

Jellemző a korabeli állapotokra, hogy a Zólyom utcában nem volt vízvezeték. A szomszédos Ipolyság utcából kellett átvezetni a szomszéd telken keresztül.

A kölcsönt 4 év alatt visszafizették. Egy évvel hamarabb, mint a határidő. Minden a tervek szerint haladt, 1959. augusztus 8-án már meg is kérték a lakhatási engedélyt. Jöhetett az esküvő. Szeptember 12-én az is megvolt a szemeretelepi Szent István király templomban.

Közben id. Perger Béla is talált magának párt egy megözvegyült szomszéd személyében. Az élettársának volt a közelben lakása, így odaköltözött. A fiataloké lett a ház.

Az új házaspár Hévízre mentek nászútra. Béla kezéről lecsúszott a jegygyűrű a tóban. Ezt lehetne rossz ómennek is tartani, de így visszatekintve 62 év közös élet inkább azt bizonyítja, hogy jól választott mindkét fél.

Az új asszony elvégezte a gyermekápolói tanfolyamot és a Heim Pál Gyermek Kórházban helyezkedett el. Itt jobbak voltak a munkakörülmények, mint a Fonóban, de gyakran kellett éjszakai ügyeletet adni. Ez a gyerekeik megszületése után (Klára 1960, Ferenc 1962.) arra készítette őt, hogy felhagyjon a munkájával. Akkoriban az volt a szabály, hogy havi 250 Ft keresetet kellett igazolni annak érdekében, hogy folyamatos legyen a munkaviszonya, legyen társadalom biztosítása. Egy pestimrei munkáltatónál lett bedolgozó. Bakelit termékeket kellett sorjázni. Elhozni és visszavinni. Nehéz munka volt, de otthon lehetett a gyerekekkel. Esténként Béla is besegített, így teljesítették az előírt bevételt.

Ahogy a gyerekek elérték a bölcsődés, óvodás kort a feleség gondozói állást vállalt a kerület egyik bölcsődéjében, majd a Tátrafüred téri bölcsőde megnyitásától ott dolgozott nyugdíjazásáig. Élete végéig kapcsolatban volt a régi munkatársakkal. Férje még mostanában is rendszeresen beszél telefonon a volt vezetőnővel.

1961. július 24-én Perger Bélát áthelyezték az Igazgatóság üzemgazdasági osztályára hálózati ellenőr munkakörbe. Saját véleménye szerint erre azért került sor, mert nem volt elég erélyes az árusokkal. 1962. május 31-vel, egy fizetésemelés után főfelügyelőnek nevezték ki. Itt a központi akarat érvényesítése volt a feladat a telephelyeken. Hozzá tartozott a Rákóczy és a Hunyadi vásárcsarnok és a Teleki téri piac. Sokrétű volt a feladat. A piacokon túl a bérlakásokkal is kellett foglalkozni, melyek a csarnokokhoz tartoztak.

Abban az időben a Csarnok és Piac Igazgatóság a Tolbuhin körúti Nagycsarnokban működött. Az emeleten voltak az irodák.

A munka végzéséhez számos tanfolyamot kellett elvégezni, de a szabad mozgás a városban jó volt. 1957 és 82 között 11 bizonyítványt kapott különböző képzések eredményes teljesítéséért. Voltak benne hosszabb idejűek, mint a Marxista – Leninista Esti Egyetem 3 éves kurzusa 1977-ben, és rövidebbek, mint az ELTE Jogi Továbbképző Intézet „A kisüzemi termelés és kisegítő tevékenység továbbfejlesztése” előadás sorozat 1982-ben.

A család 1979. szeptember 22-én

1966-ban meghalt az apja, 63 éves volt. Nagy veszteség volt, a példaképe ment el.

1967-től egyszer csak kinevezték belsőellenőrnek a főkönyvelőségre. A belsőellenőrség egy új munkakör volt akkor, még nem igen

tudta senki mit is kell csinálni. Ketten töltötték be ezt a beosztást. Az igazgató alá tartoztak közvetlenül. Amolyan mondvacsinált beosztás volt. Azért hozták létre mert meg kellett felelnie az Igazgatóságnak az új jogszabályoknak. Úgyhogy rövidesen kinevezték költségvetési csoportvezetőnek.

Az, hogy lentől felfelé végig járta az Igazgatóság részlegeit jól jött, mivel 1972. február 1-vel kinevezték a Csarnok és Piac Igazgatóság főkönyvelőjének, 1974-től mellette még gazdasági igazgatóhelyettesnek is, addigra ismerte az Igazgatóság működését, titkait.

1977-ben Klára, a lánya, megismerkedett jövőbeli férjével. Komolyan tűnt a kapcsolat. Mit tehetett az apa, nekifogott a ház kibővítéséhez, hogy alkalmas legyen a két család életéhez. A munkában már a jövőbeli férj is részt vett.

Ekkor már 100.000 Ft kölcsönt kaptak az OTP-től, igaz 14 évi részletre. Az épület 1981. VI. 21. napján megkapta a használatba vételi engedélyt. A kiadás, annak ellenére, hogy a munka zömét a család végezte, meghaladta a 170.000 Ft-ot.

Egy a közellátásban ilyen fontos szerepet játszó vállalt vezetőjeként természetesen rendszeresen megkereste a sajtó az aktuális hírekkel kapcsolatban. Például

1984. február 1-én a Magyar Hírlap⁵⁸ munkatársa faggatta arról, hogy igaz-e a hír, miszerint némely csarnokban leértékelve árulják a hatósági áras húst. Mint kiderült szó sem volt erről, ős-

termelők adták olcsóbban a visszamaradt baromfihúst.

Ebben az évben magasrangú kínai delegáció érkezett Magyarországra és mint akkor minden külföldi kíváncsiak voltak a lakossági ellátás kulcsintézményére a Csarnokra. **Perger Béla kísérté He Kang-ot** a Kínai Népköztársaság mezőgazdasági, állattenyésztési és halászati miniszterét látogatása során.

1987. március 28-án a Magyar Nemzet⁵⁹ firtatta, mikor épül újjá a Tolbuhin körúti vásárcsarnok. Akkoriban naponta 30.000 ember fordult meg ott és már nagyon elhasználódott az épület. A válaszból kiderült, hogy nemzetközi pályázat útján rövidesen megkezdődik a munka.

Szintén ebben az évben a Szabad Föld⁶⁰ kérdezte a Csarnok és Piac Igazgatóság igazgató helyettesét, hogy miként lehet elkerülni az őszi gombaszezon idején gyakori gombamérgezéseket? Perger Béla mellesleg

---

⁵⁸ Magyar hírlap 1984. február 1.

⁵⁹ Magyar Nemzet 1987. március 28.

⁶⁰ Szabad Föld 1987. augusztus 21.

gombaszakértő is, így könnyű volt a válasz hol, mikor lehet a gombákat megmutatni a csarnokokban a gombavizsgálóknak.

Felelős beosztása mellett részt vállalt a szakszervezeti mozgalomban is, ami akkor nagyon fontos volt.

1987-ben az igazgató tartós betegsége idejére megbízott igazgatóként vezette a vállalatot.

Közeledett a rendszerváltás. A gazdaságban sok új folyamat indult. Ennek megértéséhez és követéséhez tanfolyamokat hirdettek a vezetők részére. Perger Béla főkönyvelő/igazgatóhelyettes is részt vett ezeken.

ELTE Jogi Továbbképző Intézet „Az adóreform kérdései”

Belkereskedelmi Továbbképző Intézet „Munkavédelmi ismeretek”

Kereskedelmi Továbbképző Központ Munkavédelmi vizsga

Pénzügyminisztérium Továbbképző Intézet „Költségvetési intézmények adóügyi intézői” továbbképző tanfolyam

ELTE Továbbképző Intézet „Gazdálkodó szervezetek és gazdasági társaságok alakulásáról” szóló tanfolyam.

ELTE Továbbképző Intézet „Az adórendszer 1991. évi változásai és az adózás rendjéről szóló törvény”

Az Igazgatóság élén sűrűn változtak a vezetők. A főkönyvelő, igazgatóhelyettesnek csak a fizetése emelkedett a munkaköre változatlan volt. 18 évig volt főkönyvelő. A sok igazgató különböző módon, de elismerte a szakértelmét.

1971-ben, mint a Csarnok és Piac Igazgatóság csoportvezetője a Belkereskedelem kiváló dolgozója kitüntetést kapta a belkereskedelmi minisztertől⁶¹.

1976-ban a Központi Népiellenőrzési Bizottság kitüntette a lakosság ellátása érdekében végzett népi ellenőri munkájáért.

1979-ben a Szakszervezetek Országos Tanácsa elnöksége a Szakszervezeti munkáért kitüntető jelvény ezüst fokozatát

---

⁶¹ Kereskedelmi értesítő 1971. április 28.

adományozta részére, mint a vállalati számvizsgáló bizottság elnöke, a budapesti számvizsgáló bizottság tagja.⁶²

1984-ben, megkapta a Kiváló Munkáért kitüntetést a belkereskedelmi minisztertől⁶³.

1985 novemberében a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa a Kiváló Társadalmi Munkáért kitüntető jelvényt adományozta részére.

1986-ban a Munka Érdemrend Bronz Fokozata Kitüntetésben részesült, mint a Közalkalmazottak szakszervezete Számvizsgáló bizottság tagja⁶⁴.

1989-ben ismételen a megkapta a Kiváló Munkáért kitüntetést⁶⁵.

Vezetőként arra törekedett, hogy a dolgozók jól érezzék magukat a munkahelyükön. Elismerte a szakterületeken dolgozók tudását, de vigyázott rá, nehogy megvezessék. Ebben segítségére volt, hogy lentről emelkedett fel.

1990-ben jelentős munka kezdődött az Igazgatóságnál: az új Autópiac beruházás, amely elsősorban műszaki feladatot jelentett. Annak idején ez slágertéma volt a sajtóban. Mind a fővárosi, mind a vidéki újságok sokat foglalkoztak vele, és mint az egyik felelős vezetőt Perger Bélát is sűrűn faggatták.

Az új Piac kialakításához szükséges terület megszerzése, engedélyek, tervek elkészítése stb. Kivitelezőkkel szerződéskötés, anyagi fedezet megteremtése, határidők meghatározása.

A működési rend tervezése, és a működéshez szükséges feltételek megteremtése.

A beruházást az Igazgatóság végezte, ennek befejeződése után került sor az üzemeltető szervezet meghatározása. A döntéshozók Kft megalakítását tartották megfelelőnek a működéshez.

---

⁶² Közalkalmazott 1979. 35. old.

⁶³ Kereskedelmi értesítő 1984. május 15.

⁶⁴ Népszava 1986. november 10. hétfő

⁶⁵ Kereskedelmi közlöny 9. szám 1989. június 23.

Így az Autópiac nem az Igazgatóság irányításával, hanem önállóan működött. A Kft taggyűlése 1990. június 1-én Perger Bélát választotta az egyik ügyvezető igazgatói posztra. Ez mellékállás volt, amihez természetesen az Igazgatóság felügyeleti szervének is hozzá kellett járulni. A megbízatás 5 évre szolt.

Ez a működési forma és a vele járó feladatok lényegesen és sok tekintetben eltértek az Igazgatóság működésétől. Sok tanulni valót és hétvégi munkát jelentett.

Az Autópiac áthelyezése, belső működési rendjének kialakítása, kapcsolat az új Piac leendő helyhasználóival, szerződéskötés a bérlőkkel, napi helyhasználat rendjének kialakítása, kapcsolat az illetékes rendőri szervekkel. A napi, havi bérleti díjak meghatározása és beszedése stb. stb.

Az új Autópiac megnyílt, a forgalom beindult és állandóan növekedett. A Kft. taggyűlése úgy döntött, hogy főállású ügyvezetőkre van szükség az új körülmények között, így Perger Bála megbízatását közös megegyezéssel megszüntették 1993. november 2-án. Tekintve, hogy egy határozott időre szóló szerződést mondtak fel, természetesen végkielégítést kapott a hátralévő időre.

Jól szemlélteti a munka sokrétűségét, hogy még, mint ügyvezetőt, meghívták a XVIII-XIX. kerületi Tűzoltóparancsnokság ünnepségére, ahol egy gépjárműfecskendő megvásárlásához való hozzájárulását kívánták megköszönni.

Az Autópiac rádöbbsentette, hogy bármennyit tanult is az elmúlt évek során, a megszerzett ismeretek elavultak. Elment mellette a világ.

Különösen, hogy a főállása körülményeiben is jelentős változások voltak várhatók. Új számviteli törvény, munkatörvénykönyv, adórendszer, számítógépes nyilvántartás, könyvelés, amit már semmi kedve sem volt megtanulni. Kérte nyugállományba helyezését. 1993. február 9-én megszületett a döntés. Végül is nem az általa felsoroltak, hanem az lett az indok, hogy a gazdasági igazgatóhelyettesi és főkönyvelői munkakör a továbbiakban különválik, így az egyszemélyben általa ellátott feladatkör megszűnik.

Élete során sokat dolgozott. A főállás mellett más munkája is volt. Például egy kisiparosnak vezette a pénztárkönyvét 25 éven keresztül.

Nyugdíjas kor

Önkormányzati és Szemeretelepi delegáció

A világ folyamatosan változott. Ahogy megszülettek a gyerekek a szak-szervezeti beutalós üdülés volt a nyaralás. Később venni tudtak egy Trabantot, amivel sok felé jártak. Lett egy telek Gyermelygyarmatpusztán, egy volt osztálytárssal közösen (vagy 10 éve nem volt ott). Oda jártak rendszeresen hétvégén. Főztek, kapáltak.

A gyerekek felnőttek, már nem érdekelte őket a telek. Fizetős üdülőbe kezdtek járni. Kedvenc helye Gyula volt. Aztán jöttek a külföldi utak, Görögország, Spanyolország, Olaszország, néha átmentek Szlovákiába, itthon kirándultak ide-oda egynapos utakra. Ez is elkopott, a gyerekek önállóak lettek. Feleségével színházba, operettbe, kirándulni jártak. Azután már maradt a hazai gyógyfürdő, a gyerekek már nem jöttek, lassan ez is leépült és maradt az itteni baráti kör.

Örök élmény a látogatások Kárpátalján a Szemeretelepi Baráti Körrel. Az ottani magyarok vendégeként, közös asztalnál beszélgetve megismerni a világukat, életüket.

A család és a barátok mellett elfoglaltságot jelentett, hogy tagja volt a Kertbarátok körének, látogatta a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat rendezvényeit, bélyeget gyűjtött, tagja is a Szövetségnek.

Bánkuti Gizi volt a baráti összejövetelek fő szervezője, 7-8 tagú társaság, születésnap, névnap, tavaszköszöntő, újév stb. közös megünneplése.

Egy másik társaság Julikának, a feleségének az osztálytársai, négy együtt járó lány volt, kettő még él. Körülöttük volt, főztek együtt csülökpörköltet bográcsban, stb

Volt egy másik, mára már össze nem járó társaság, (mivel már nem tudnak menni) a középiskolai társak. Kártyáztak, ultiztak, ahogy kiesett egy a partiból, belépett egy másik a helyére, elfogyott egy üveg bor, egy tálca pogácsa. Kéthetenként jöttek össze. Most már ez is megszűnt.

Barkács műhelye van a pincében, ahogy felkapcsolja a villanyt bekapcsolódik lent a rádió. Szerszámok akkurátus rendben. Minden, ami a kézművességhez kell.

Saját készítésű faeszterga, köszörű, közös öreg meghajtómotorral, állványosfűrő. Sok időt töltött itt. Élvezte, hogy kézzel-fogható, hasznos dolgok kerülnek ki a kezéből.

Számtalan kis figura, dísznek, játéknak való figurák. Sok félkész, feldolgozásra váró.

A felesége Parkinson kóros lett. Egy évtizedig napi feladat volt az ápolása, gondozása, később az asszonyt ágynak döntötte a betegség. A család összefogott, A lánya Klára, a férje, a gyerekei megosztották az ápolás gondjait. Munka mellett gondozták a beteget. Takarítottak, főztek az öregeknek. Sokan jöttek a segítségére. Ismerősök, barátok rendszeresen látogatták a feleségét, tartották benne a lelket. A templom plébánosa, Mahi atya is eljött havonta. A Délpesti Korházban rendszeresen kezelték a beteget, de a lassú leépülés megállíthatatlan volt. Nagy segítséget jelentett, hogy a Gondozási Központból az Éva nevű gondozónő négy és fél évig heti öt alkalommal eljött a családhoz. Azután megkapta a Covid fertőzést, bekerült a kórházba, majd jött a telefon 2021. március 25-én meghalt.

Nagy változás volt ez az életében. 62 év együttlét után egyedül maradt. Szerencsére Klári és családja továbbra is vele vannak, számíthat rájuk.

A hosszú élettel együtt jár a barátok, ismerősök fogyása, ez is egy természetes leépülés. Aki rövidebb ideig él az ezt nem éli meg. Most már csak telefonon tartják a kapcsolatot a még élő barátokkal. Hetenként, kéthetenként beszélnek, felidéznek a régi dolgokat.

Újabb változást jelentett a látásának jelentős romlása. Szemüvegcsere, szürkehályog műtétek, injekciók, éleslátás elvesztése. Makula degeneráció.

Nincs olvasás, írás, TV nézés, rejtvényfejtés, ami nagyon hiányzik.

Új elfoglaltságokat kellett találni. Rádió hallgatás, TV hallgatás, rendszeres napi séta a közeli utcákban.

Problémás az arcok, a busz járatszámának felismerése. Ezekhez mind segítséget kap a várakozó utasoktól.

A jólismert utakon, helyekre tud közlekedni. Szemklinika, piac, temető, üzletek, templom, Don Bosco Közösségi Ház.

Jelen állapotában még inkább szüksége van a lánya és családja segítségére, amit meg is kap.

Aztán jött egy sztrók, Szerencsére a mozgás helyrejött, de nagyon nehéz a beszéd. A barátok megértik.

Az alapelv változatlan, ma is működik: az igényeket a lehetőségekhez kell igazítani. A hosszú életben megszerzett tapasztalat, önismeret és hit segíti ebben. Ahogy ő maga fogalmazza:

„A hit, hogy az Isten segítségére mindig számíthatunk. Én azt remélem, hogy a mennyei Atyánk ad türelmet, hogy elviseljem, amin nem tudok változtatni, és ad erőt, hogy megtegyem, amit tudok.”

Béla bácsi megkért, hogy ezzel zárjam a beszélgetéseinkből keletkezett szöveget:

„Mint „Adatközlő” köszönetet mondok a „Kutatónak”, hogy szüleimmel kapcsolatos, számomra ismeretlen vagy elfelejtett körülményeket, adatokat is felkutatott.”

Nekem öröm, hogy Perger Béla megtisztelt azzal, hogy írhatok róla.

Omajnikov Valentin (György)

Az „Omajnikov” nyilván nem magyar eredetű név. A Valentin manapság ismert Valentin nap-ként, mint szeretet (szerelem) ünnep elterjedése okán, de 64 évvel ezelőtt még abszolút nem volt gyakori. A rejtvény megfejtését megkönnyíti, ha tudjuk, hogy hősünk édesapja Bulgáriából települt át.

Tovább folytatva a nyelvi játékot omajnikov bolgárul olyan embert jelent, aki elbűvölő, a Valentin a latin valens (Valentinus) erős, egészséges névből ered. Tehát hősünk a neve alapján egy erős, elbűvölő férfi, és ez nem is áll messze a valóságtól.

A család számos vidék vérvonalát olvasztotta egybe.

A közvetlen magyar felmenőket sorba véve csupa olyan neveket találunk, melynek viselői nem voltak egyszerű emberek. A bolgár rokonokról keveset tudunk, de az ő nevük is gyakori az Interneten.

Magyar oldalról meghatározó a Jaczkovics, a Nechay, valamint a Zachár család.

Az anyai nagyapa ifj. dr. Jánosfy (Jaczkovics) Iván, Ferenc, Jenő a Magyar Nemzeti Bank főellenőre, majd a Repülőgépes Növényvédelmi Állomás pénzügyi revizora sok időt és fáradságot fordított a család származásának felkutatására. A kutatások alapján tudjuk, hogy már a XV. – XVI. század

óta vannak adatok a Jaczkovics ősekről. A család eredeti neve Jaczkovics. A kor szokása szerint 1934-ben a családfő neve Jánosfy – Jaczkovics, a gyerekeké Jánosfy lett.⁶⁶ Ennek ellenére gyakran használták ők is a Jaczkovics nevet még hivatalos iratokon is.

---

⁶⁶ MOT_1934_05_2__pages41-41.pdf Magyar Országos Tudósító

A Jaczkovicsok más, mondjuk felső középosztálybeli családhoz hasonlóan számontartották és ápolták a rokon kapcsolatokat. Általában több gyerek volt a családokban, akik hasonló társadalmi csoportok családjainak gyerekeivel léptek frigyre. Így aztán széles kapcsolati rendszer alakult ki. Ezekre a kapcsolatokra számíthattak, ha szükség volt rá. A világ több országában van leszármazott.

A továbbiakban Omajnikov Valentin meséli el a család történetét.

**id. Jánosfy-
Jaczkovics
Iván, a dédapám, ügyvédi
irodája és lakása az Üllői út
11-13-ban volt.**
Ezt akkor hozta
létre, amikor a
trianoni határ re-
vizíó miatt gyer-
mekeivel el kel-
lett menekülnie
a Szamos parti

Désen levő otthonukból. Talán ez is (Üllői út) belejátszhatott abba, hogy befektetője és igazgatósági tagja lett a Pestszentlőrinci Kertotthon, Házépítő, Fogyasztási, Termelő és Értékesítő Szövetkezetnek⁶⁷. Ez a szövetkezet parcellázta például a későbbi Szent Imre kertvárost. Ez a kapcsolat lehetett az oka, hogy ifj. Jánosfy Iván, - a nagyapám – itt Pestszentlőrincen volt díjtalan gyakornok 1931. XII. 27. – 1932. XI. 14. között, egy éven keresztül a jogász képzés megszerzése után.

Horvát, osztrák, ruszin, lengyel és természetesen magyar vér csörgedezik – anyai részről - az ereinkben. A főképp görögkatolikus vallású családunk számos papot adott az Egyháznak és jogászt az Államnak.

---

⁶⁷ MagyarCompass_1927_2__pages830-830.pdf

A papok közül kettő a nemzetiségi ellentétek miatt halt meg. Jaczkovics Mihály vikárius, a dédapám testvére, 1914. február 23-án bombamerénylet áldozata lett Debrecenben két másik egyházi személyel együtt. Két emléktábla őrzi a nevét, egy Debrecenben, egy Hajdúdorogon, ahol utca is van elnevezve róla. Jaczkovics Sándort⁶⁸, alsódomonyai görögkatolikus lelkészt, Mihály testvérét, öt évvel később, 1919. június 8-án a Kárpátalját megszálló csehek ölték meg, a hírek szerint azért, mert a prédikációiban ostromozta a házasságtörő nőket, akik nem tudták kivárni, míg a férjük hazajön a háborúból. Ezt zokon vették az érintett nők és felbujtásukra a szeretőik megölték a lelkészt.

Mindkét pap emléke él ma is, és rendszeresen megemlékeznek róluk.

Megemlékezés

*2017. február 23-án csütörtökön Hajdúdorogon
emlékezünk Jaczkovics Mihály külfelgynek
vértani halálára.*

Az emlékezés programja:

13:00 óra panachida és köszöruzás a Szent Bazil Kézépiszkele képlnájában.

14:00 óra köszöruzás a liceumi emléktáblánál.

*15:00 óra Jaczkovics Mihályról elnevezett szavaleverseny a Mészáros Károly
Püresi Kényvtárban. Minden emlékezni vágyót szeretettel várunk.*

⁶⁸ EPA03313_gorogkatolikus_2019_2_060.pdf

Az anyai nagyanyám Zachár Amália szüleié volt az a ház, amiben jelenleg Jászladány Tájháza működik. A csonka család 1947 előtt a földbirtok

A Zachár család a szülői ház előtt

bevételeiből élt, az apa (dédapám) Újszász főjegyzője volt, de korán és fiatalon 1908-ban meghalt. Az 50-es, 60-as évek jogi kavalkádjában a földek – a „szokásos módon” - elvesztek.

Zachár Amália (a nagymamám) a sashalmi Leányneveldében tanult egy segélyszervezet támogatásával, hiszen akkor már özvegy édesanyja nem túl jelentős jövedelméből éltek 2 nővérével együtt. Elvégezte a Pázmány Péter Tudomány Egyetem Természettudományi Karát és tanári oklevelet szerzett. Itt az egyetemen ismerkedett meg későbbi férjével, nagyapámmal ifj. dr. Jánosfy Ivánnal. Így azután a házasságkötésüket követően nem kezdett tanítani, hanem a kor polgári szokása szerint, a családi otthon „felügyelte”.

Főleg a hajózásért lelkesedőknek lehet kedves, hogy a családukba tartozott lovag felseisi Nechay Ferenc, aki a cs. és kir. haditengerész

Hajókötélzet-igazgatóság vezetője volt. Másként az üknagyanyám testvére⁶⁹.

Az ő veje - lánya férje - volt a Viribus Unitis, az adriai K.u.K flotta zászlóshajójának kapitánya **Janko Vukovics de Podkapelski sorhajókapitány**. Ő a háború végén a Délszláv Nemzeti Tanács részére átadott flotta parancsnoka lett. Az átadási ceremónia másnapján, 1918. október 31-ről november 1-jére virradó éjszaka olasz harci búvárok (Raffaele Rossetti őrnagy és Raffaele Paolucci hadnagy) – akik nem tudták, hogy a hajó már nem a Monarchiáé – egy aknát helyeztek el a kikötőben a hajó fenekén, amely felrobbant. A csatahajó oldalra dőlt, s 14 perc múlva elsüllyedt. Kb. 400-an veszítették életüket a robbanás-

ban, a hajóval együtt szállt a hullámsírba a parancsnok is.

De térjünk vissza a közvetlen felmenőimhez.

A dédapám dr. Jánosfy – Jaczkovics Iván ny. miniszteri tanácsos számára a trianoni döntés nagy csapás volt. Családja Ruszinföldről illetve Erdélyből származott. Ő maga is ott nőtt fel, tanult és a jogász pályáját is ott kezdte. A Dévai kir. járásbírószágon volt aljegyző⁷⁰. Később Désen vezető királyi ügyész⁷¹ lett. Déván, illetve Désen születtek gyermekei. Nem csoda hát, hogy amikor 1919-ben Budapestre jött, ahol a Kisebbségi Minisztérium Rutén főosztályán teljesített szolgálatot, miniszteri tanácsos lett, és 1922-ben ügyvédi irodát nyitott⁷², azokhoz csatlakozott, akik⁷³ a leghatározottabban elutasították a diktátumot, így az akkor alakult

---

⁶⁹ TishtiCimtar_1906__pages535-535.pdf

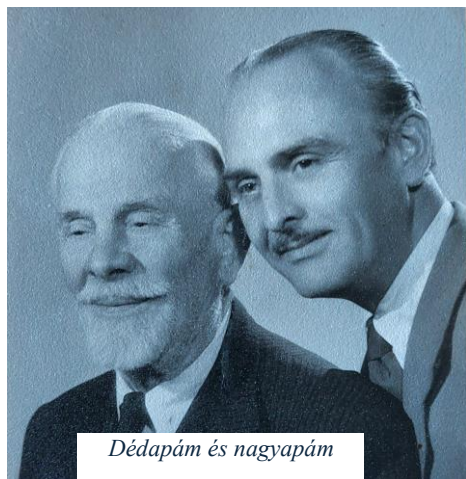
⁷⁰ TishtiCimtar_1899__pages691-691.pdf

⁷¹ TishtiCimtar_1912__pages514-514.pdf

⁷² Budapesti Kozlony_1922_09-1526512194__pages60-60.pdf

⁷³ Uj Nemzedek_1922_12__pages119-119.pdf

Magyar Fascista (hungarista) Tábor nevű párt elnökévé választották. Ahogy a pártban a német fasizmus eszméi kezdtek teret nyerni, ő azonnal elhatárolódott az ideológiájuktól és kilépett.

A dédapám, mint felmenőm nem könnyítette meg a második világháború után a leszármazottak életét.

1944-45-ben, Buda elfoglalásakor ifj. dr. Jánosfy Iván - a nagyapám -, tartalékos főhadnagy volt a 201. légvédelmi tüzérosztálynál, annak 201. honi légvédelmi jelző ütegénél.

Nagyapám visszaemlékezéseiből tudhatjuk meg az alábbiakat.

Ebben a tüzérosztályban sokan voltak, akik szerint rosszul mennek politikailag a dolgok. A Kormányzó nyilatkozatának elhangzása után bekövetkezett szívasista puccs ellenállásra sarkalta őket.

Nagyapám, a vezérkari főnökségen levő kapcsolatainak segítségével az üteg német és fasiszta ellenes tagjait leszereltette és átvezényelte a budapesti tűzoltóság állományába, ahol létrehozták a Bp. Légó Jelző Központot 3-4 működő (?) kárfigyelő őrssel. Az üteg fennmaradó része és a katonai anyagok átkerültek a Bp. Légvédelmitűzér Parancsnokság állományába, akiket később aztán nyugatra evakuáltak.

A nagyapám parancsnoksága alatt működő Központ, - a Sziklának nevezett vezetési pont - az Országos Légvédelmi Parancsnokság Gellért hegybe épült bunkerrendszer egy részében talált helyet. Az ostrom alatt a családunk és más környékbeliek is ezen a földalatti vezetési ponton kerestek menedéket.

Nagyapám, Anyám és Nagyanyám

A helyzetük megerősítésére kapcsolatba léptek a Nemzetközi Vöröskereszt főmegbízottjával és elérték, hogy egy kórházat telepítsenek az üres termekbe. Ez 1945. január 3-án éjjel meg is történt. A 204. hadikórház, 350 súlyosan sebesült, illetve amputált magyar katona, került a bunker szobáiba dr. Dohy orvos fhdgy. parancsnoksága alatt.

Az ostrom megindulása után hol német, hol nyilas csoportok kerestek menedéket a bunkerben. A polgári

tűzoltó igazolványok és a kórház megvédte a Légó Jelző Központ állománnyát az esetleges besorozásoktól. Igaz, ezek csak „fedő tevékenységként” működtek, mivel a figyelő őrsökkel minden kapcsolat már korábban megszűnt.

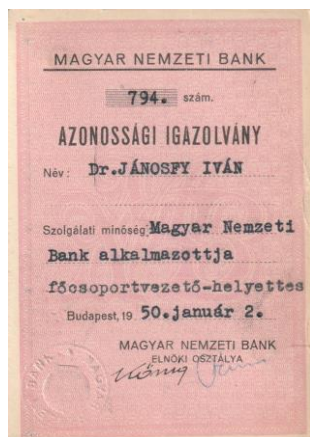
A február 10-én beérkező szovjet katonákkal az oroszul is jól beszélő nagyapám tudott kommunikálni, ezáltal nem került sor fegyveres összetűzésre. Ezt követően átadta a Sziklát a szovjet Alakcsin alezredesnek. A 204. hadikórház pár nap múlva visszaköltözött a Győri úti épületeibe. Nagyapám és páran a sósuti igazolás után bent maradtak a Sziklában és nehéz munkával, április 16-ig kijavították a németek és a nyilasok által

okozott rombolásokat. Egy későbbi igazoló eljárás során, 1945. október 8-án, Wolf Jenő t. örvezető az MKP tagja nyilatkozott, melyben igazságos és bajtársias, német és nyilas ellenes parancsnoként jellemezte nagyapámat. (Később a 12. honvéd kiegészítő parancsnokság igazoló bizottsága 1091/ig.biz-1946 sz. határozata: IGAZOLT)

Nagyapámat aki 1945-től tagja lett az MDP-nek és a Magyar Magánalkalmazottak Szabad Szakszervezetében is aktívan dolgozott, polgári beállítottsága miatt kizárták a pártból, később a Magyar Nemzeti Bank központjából áthelyezték egy kisebb fiókhoz, majd elbocsátották. Így került unokatestvérének dr. Nechay Olivérnek segítségével 1959-ben a megalakuló Repülőgépes Növényvédelmi Állomáshoz (RNÁ) pénzügyi könyvelőnek (revizornak). A szükséges szakképesítéseket a szakszervezet tanfolyamán szerezte meg. Ekkor már a Pénzügyi dolgozók Szakszervezetének volt a tagja. A Magyar Nemzeti Bank dr. Járai Zsigmond elnöksége alatt úgy 2006 környékén többek között nagyapámat is rehabilitálta erkölcsileg, aminek köszönhetően édesanyám egy megemlékezés keretében jelképes összegű kárpótlást kapott az MNB-től.

1945 után jól jött nagymamám, Zachár Amália tanári képesítése. Munkába állt, mint fizikakémia szakos pedagógus a II. kerület Lajos utcái (Zsigmond téri) Leányiskolában. Megbecsülték a felkészültségét. A napköziotthonban tanító nevelőknek lett a II. kerületi vezetője és a Budapesti Továbbképző Intézetben káderképzőssé választották.

Édesanyám, Jánosfy Amália, Fedóra, Julianna, 1939-ben született, így pont az 50-es években volt diák. Hamar megértette, hogy ezzel a „pedig-rével” nem juthat ötről a hatra, ha boldogulni akar. Aktívan sportolt. Peterdi Pál író, humorista volt az úszó edzője a Vörös Meteor SC-ben 1953-54-ben. 1957-ban érettségizett az óbudai Árpád Gimnáziumban. Habár jó tanuló volt, hiába jelentkezett egyetemre nem vették fel. Belépett hát 1957-ben a frissen megalakult KISz-be és a család döbbenetére elment segédmunkásként dolgozni a Goldberger Textilgyárba. Ez volt a

legközelebb a Szépvölgyi úton levő lakásukhoz. Ezzel a lépéssel az értelmiségiből hirtelen „munkássá” változott.

Anyám jó képességű fiatal volt, hamar festékkészítő szakmunkás lett. 1962-ben a KISz küldötteként részt vett a helsinki VIT-en. 1963-ban felvették az MSzMP-be. 1964-ben, hála nyelvtudásának és szorgalmának, a Termelési Osztály export ügyintézője lett. Rövidesen a Külkereskedelmi Osztályon volt export ügyintéző a tengerentúli és a közel-keleti területek tartoztak hozzá, habár egyik helyre sem jutott el.

A VIT delegáció. Rátonyi Róbert oldalán.

1969-ben Kiváló dolgozó, 1971-ben a Könnyűipar kiváló dolgozója, 1980-ban Kiváló munkáért kitüntetést kapott. 1982-ben már Export osztályvezető helyettes.

De térjünk vissza az én személyes történetemhez. Anyám a kiváló képes-ségű és mellesleg modell szépségű „szakmunkás”, KISz fiatal, 1958-ben részt vehetett egy szakmai látogatáson Bulgáriában⁷⁴, ahol találkozott egy csinos textiltechnikus fiúval, akinek az egyik szeme barna, a másik kék volt. A Carmen c. operaelőadáson egymás mellett ültek, ahol is első látásra beleszeretett és eldöntötte, hogy ő lesz a férje. Erről a tényről egy képeslapon azonnal értesítette is a nagymamámat. A fiúnak sem volt közömbös a csinos lány, úgy-hogy hamarosan (1959-ben) össze is házasodtak.

Anyám és Apám

Az ifjú férj, édesapám Omajnikov Panajot, akkor még magyarul nem beszélő, sokoldalú ember volt textiltechni-kusi végzettséggel. Amatőr hegymászóként, a Bolgár Hegymászó Sző-vetség tagja is volt.

Az új család Budapesten kezdte közös életét, ahol is 1961. február 27-én megszülettem. Anyám csak jóval később mondta el nekem, hogy csak az együttélés során derült ki számára mekkora a magyar és a bolgár családok életvitele közötti különbség a nő szerepét illetően. Anyám 1962-ben még arra készült, hogy felvételizik a bölcsészkarra angol – orosz szakra, de ez sajnos nem valósult meg.

A fiatal házas szüleim annak idején nem is álmodhattak önálló lakásról. Egy megoldás volt lehetséges, beköltözni az akkor már csak a nagyma-mám által lakott Szépvölgyi úti lakásba, mivel nagyszüleim 1956-ban el-váltak. A Szépvölgy úton lévő lakás, amit még az MNB utalt ki nagy-apámnak szolgálati lakásként a 30-as években, nem volt nagy, ráadásul a két szoba egymásból nyílt. A nagymamám és a gyerek, - én - a belső

---

⁷⁴ Nepszava_1962_07__pages12-12.pdf

szobában, a szüleim a külsőben. Ez akkor változott csak meg, amikor szeretett nagymamám 1973-ban, meghalt.

Anyám és apám, mindketten külkereskedők lettek, rengeteget utaztak. Engem kétéves korom után fél évekre a bolgár nagyszüleimhez küldtek el Bulgáriába. Ennek az lett az eredménye, hogy hol magyarul, hol bolgáruul felejtettem el beszélni, persze mindig hamar visszatértek a szavak.

A bolgár nagyszüleim Szlivenben éltek. Ez egy jelentős város Szófia és Burgasz között, de a helyiek életét tekintve akkoriban olyan volt, mint a monarchiabeli vidéki városok.

Bolgár nagyszüleim

Vasárnap felvették a szebbik ruhájukat és elmentek a város főutcajára és tereire. A gyerekek ettek egy-egy fagyaltot, a felnőttek találkoztak az ismerősökkel, beszélgettek. Aki tehetett fogadott egy fajtont, ez egy bérkocsi egy lóval két szembenéző üléssel 4-6 személy szállítására, és azon korzózott. Taxi akkor még nem nagyon volt a városban.

Délben sziesztát tartottak egészen du. 4 óráig. Az emberek hazamentek ebédelni, pihenni a nyári nagy melegben, azután vissza, és koraestig dolgoztak.

A nagyszüleim házával szemben a 70-es évek elejétől egy üdítőgyár működött. Teherautókon szállították innen az üdítőket a városba. A nagyszüleim felismerve a lehetőséget elkezdtek árusítani a gyár

termékeit. Volt piros szájder, ez egy málnaízű valami volt, és egy másik fajta citromos ital, a limonádé. A ház körkerítésén nyitottak egy utcára nyíló ablakot, amin keresztül árulták a portékát. Emlékszem, 6 sztotinka

volt egy üveg. Amikor úgy 10-11 éves lettem már önállóan szolgáltam ki a vevőket, természetesen bolgárul. Az üdítőgyárba is szerettem átjárni, ahol jól ismertek, mint „A magyar gyereket” és megengedték, hogy az árura várakozó teherautóikba beüljek, vagy igyak egy-egy „potya” üdítőt.

Amikor hatéves lettem a szüleim vívódtak, hogy a budapesti Bolgár Iskolába írássanak-e be, de végül is a Zsigmond téri Általános Iskolára esett a választás. Részint közel volt a lakásunkhoz, részint ebben az iskolában tanított korábban a nagymamám és ide járt anyám is.

Akkor Óbuda még egy nyugodt környék volt, minimális fluktuációval. Az évek során ugyanazok a gyerekek jártak ugyanabba az óvodába, általános iskolába és gimnáziumba. Élték a kornak megfelelő életüket.

Természetesen az Árpád Gimnáziumba mentem én is, mint ahova anyukám is járt. Én sem tudtam még mi akarok lenni, mint a legtöbb 14 éves, a gimnázium jó időtöltés, majd kialakul a jövő.

Alig voltam egy éves, amikor kikísértük anyut a repülőtérre az 1962. évi Helsink-i VIT-re való indulásakor. A nagypapám kiskoromtól kezdve rendszeresen magával vitt mindenféle repülőeseményre. Olyan is volt, hogy amikor szolgálati útra küldték egy-egy vidéki repülőtérre a MÉM RSZ repülőgéppel, elmentem vele. Bulgáriába is mindig repülőgéppel utaztam. Nem csoda hát, ha vonzalmat kezdtem érezni a repülőgépek és a repülés iránt. 1976-tól tagja lettem az akkori

Nagypapám és a MÉM RSZ gépe

Fővárosi Művelődési Házban működő Repülés Baráti Körnek (RBK).

Ide olyan „Nagyok” jártak, mint pl. Rotter Lajos, Rubik Ernő, Bánhídi Antal, repülőgéptervezők, vitéz Boksay Antal, Szajkovits Ede I. Világháborús pilóták, valamint akkor sok még élő veteránrepülő. A kör alapítója és titkára Zsille Péter, aki a mai napig is vezeti a klubot. Szinte hihetetlen, de ennek tavaly volt 50 éve!

1977 júniusában anyámmal kiutaztunk a párizsi repülőgépkiállítás zárónapjára. Az ott látottak meghatározó élményt jelentettek számomra.

A klubtagok biztatására 1977. szeptember 3-án 16 órakor a fehérvári úti Fővárosi Művelődési Házban (16 évesen!) diavetítéses élménybeszámoló előadást tartottam a párizsi repülőgépkiállításon látottakról.⁷⁵ Ez akkor nagy szó volt, hiszen az akkor még létező Vasfüggöny korszakában kevés embernek adatott meg, hogy közelről láthasson

(és fényképezhessen!) nyugati típusú hadirepülőgépeket és berendezéseket.

1978-ban harmadikos gimnazista koromban egy diplomáciai kiküldetésben lévő barátunk és családja meghívott Moszkvába egy hónapra egyrészt nyelvet tanulni és gyakorolni, másrészt megtapasztalni az akkori szovjet viszonyokat. Ekkor ismerkedtem meg a valódi szocialista hiánygazdálkodás valóságával. A magyar ember számára ismeretlen üres pulatok és az alapvető élelmiszerek hiánya előre vetítette számomra mi lesz várható, ha esetleg a Szovjetunióban leszek majd ösztöndíjas.

⁷⁵ PestiMusor_1977-3-1717789505__pages801-829.pdf

Hétvégeken a barátaink elvittek szinte minden érdekes helyre, ami Moszkva környékén található. Így jutottam el Zagorszkba, Klinbe, Szuzdalba, Borogyinóba, Kolomnába. A diplomata rendszámú autó nagyban megkönnyítette az utazásunkat. A hétköznapiakon pedig térkép-pel a kezemben jártam be egyedül Moszkvát.

Ugyanebben az évben komoly protekcióval diákmunkás lehettem Ferihegyen a légiforgalmi irányítóknál, ami szintén nagyban segített a pályaválasztás irányának kijelöléséhez.

A gimnázium 4-dik osztályának félévében jelentkeztem a Szovjetunióba polgári pilótának Aktyubinszkba, illetve második helyen, légiforgalmi irányítóknak, Rigába. Ez utóbbira vettek fel.

A 70-80-as években a magyar légiforgalmi irányítókat is Rigában képezték.

1979. július 18-án három (!) különgéppel útnak indultunk Kijevbe, ahol 1,5 hónapos nyelvi előkészítést tartottak a külföldi diákok számára.

Szeptember elején a nyolc magyar légiforgalmi irányító jelölt megérkezett repülőgéppel Rigába a Рижское Лётно-техническое Училище Гражданской Авиации nevű intézetbe. Mi voltunk a negyedik magyar csoport, később még nyolc következett. Rajtunk kívül Mozambikból és Kubából voltak hallgatók. A képzés számunkra 1979 szeptemberétől 1982 márciusig tartott.

Az iskola a szovjet rendszerre kidolgozott tantárgyak tanintézménye volt. Részben tanították csak az ICAO (International Civil Aviation Organization - Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet) nemzetközi szabályait, de főképp a szovjet eljárásokat, metodikát oktatták. Légiforgalmi szabályok, repülőgépszerkezettan, rádiólokáció, navigáció, repülőgép típusismeret, testnevelés, angol nyelv, orosz nyelv, meteorológia, matematika, távíró (morze) ismeretek, tudományos szocializmus stb. Katonai kiképzést számunkra nem tartottak úgy, mint a szovjet hallgatóknak. Minden reggel az udvaron összeállt a zenekar, századonkénti sorakozó, napiparancs kihirdetése volt a szovjet kadétoknak. Ha valaki fegyelmi vétséget követett el, súlyos büntetést, állomány előtti megszégyenítést, esetleg lefokozást és kizárást kapott. Jó, hogy ezekből kimaradtunk.

Volt négy AN-24-es repülőgépe az iskolának speciálisan erre kialakított utastérrel, amelyek a navigációs képzésünket szolgálták. Mindegyik AEROFLOT színekben, de igazából a Tanintézetünk kötelékébe tartoztak személyzetestől, repülőgépestől. A két év alatt legalább 200 órát repültem AN-24-elszimulátoron önszorgalomból.

A gépek oktatási célú navigációs berendezése mai szemmel meglehetősen elavult volt. Minden harmadik ülésort meghagytak, előttük kiépített navigációs pultok voltak.

A gyakorló repülés közben a hallgatók az utastérben követték az útvonalat, számoltak és navigáltak az előttük lévő műszerek alapján. Felváltva mentek be a pilótafülkébe fél-, háromnegyed óra hosszan a navigátor helyére beültetve egy oktató felügyelete mellett.

Történt egyszer, hogy a gép kapitánya hátrajött pihenni. Megkérdeztem tőle beülhetek-e a székébe, amíg ő alszik (!)? A pilótafülkében már azt mondtam, hogy a kapitány megengedte, hogy vezessem egy kicsit a gépet. A másodpilóta kikapcsolta a robotpilótát és felszólított, hogy rajta! Először csak tartani kellett az irányt, azután csináltam pár „erősebb” fordulót és magasságváltást is az utasításoknak megfelelően. Veszélyben nem voltunk, mivel az adott repülési szint le volt zárva minden alkalommal az iskolagép számára. Egyszer aztán kicsit jobban megnyomtam a gépet süllyedéskor, mivel a másodpilóta kevésnek tartotta a süllyedés

mértékét. Mondtam magamban: ha csak ez kell, megkapjátok... Amikor visszamentem az utastérbe mindenki azt kérdezte. „Ki volt az az őrült, aki vezette a gépet?” Csak megvontam a vállam: „Én, de a turbulencia volt az oka mindennek”.

Rigában lehetőségünk volt kijárni a városba, ismerkedni, barátokra, ismerősökre szert tenni. Összejöttem egy helyi lánnyal. Komoly volt a kapcsolat, ahogy az 19-20 éves korban szokott lenni. Már a házasságot terveztük. Mindketten megkértük a házassági engedélyt. Az egyik nyári szünetben a lány eljött Magyarországgal ismerkedni, de végül a két „népi demokrácia” közötti különbség megakadályozta a közös élet létrejöttét. Ugyanis

az apósjelölt egy különleges munkakörben dolgozó tudós volt, akinek ke-
rébbe törte volna karrierjét, ha a lánya „nyugatra” megy férjhez.

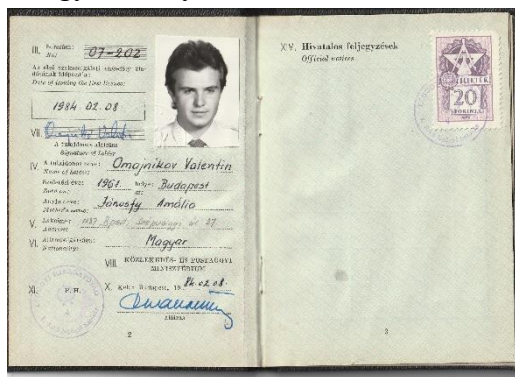
1982 februárban ért véget a képzés, hazajöttünk, mint „kiképzett” légi forgalmi irányítók. Én személy szerint siettem jelentkezni a jövőendőbeli munkahelyemen (LRI) 1982 március 11-én, 1400 Ft fizetéssel vettek fel. Tekintve, hogy már dolgoztam korábban a szakterületen és ismeretek is, repülésadatközlő lettem. A többiek csak 1-1,5 hónap múlva léptek be.

Az volt a feladatom, hogy a különböző társszerveket tájékoztassam az induló - érkező gépek számított indulási és érkezési idejéről, mely légifolyosót használták, illetve közvetítem az adatokban beállt esetleges változásokat.

1982 április végén elkezdődött az ú.n. honosító tanfolyam. Ugyanis nálunk már az ICAO nemzetközi szabályok voltak alkalmazásban és sok speciális magyar előírás és eljárás is volt még e mellett. Évekkel később már nem csak Rigában lehetett ilyen típusú képesítést szerezni, hanem voltak, akik itthon végeztek el ugyanilyen értékű tanfolyamot. Az év végére megkaptuk az oktató melletti munkavégzésre szóló engedélyt, így már „légiforgalmi irányító gyakornokok” lehettünk.

A honosító tanfolyam elvégzése után be kellett iratkoznunk a győri Közlekedési, Távközlési Műszaki Főiskola levelező szakára, ahol három félév után megkaptuk a felsőfokú üzemmérnöki oklevelünket. Ugyanis akkoriban a légiforgalmi irányítók számára Magyarországon felsőfokú képesítés volt előírva, a rigai iskola viszont magában nem adott ilyet. Több tantárgyból, amit már Rigában is tanultunk felmentést kaptunk. Csoportunk 1984 júniusában diplomázott. A munkavégzésünk nem függött össze a főiskolai tanulmányokkal. Amikor a kijelölt oktató a vizsgára alkalmasnak ítélte a jelöltet, lehetett megpróbálni a hatósági vizsgát és a szakszolgálati engedély megszerzését. Én ezt 1984. február elsején kaptam meg. Attól kezdve nagy büszkeségemre önállóan dolgozhattam a Ferihegyi Toronyban!

A munkám során sok olyan dolgot tapasztaltam, ami nem igazán tetszett, vagy amivel nem érttem egyet. Pl. a távolkörtzeti irányítóknak a 70-es évek végén, a 80-as évek elején politikai megfontolásból bevonták az útlevelét, ezért nem nagyon akaródzott senkinek új kollégaként odamenni. Egy-egy elejtett mondat azért

gondolatot ébresztett bennem: „...ugye maga Omajnikov elvtárs még nem volt katona?”... meg ehhez hasonlók. Szerencsére volt egy nagyon empátikus munkatárs a cégnél, akinél minden évben valahogy beesett az érintett dossziém a szekrénye mögé, ezzel sikerült újabb 1 évre elhalasztanom a felajánlott „nagyszerű lehetőséget”.

A szüleim munkájukból adódóan sokat jártak külföldön és én is többször voltam nyugaton. Volt elképzelésem tehát az afféle életformáról, lehetőségekről. Elhatároztam, hogy nyugatabbra próbálunk szerencsét. Volt akkor egy barátnőm, aki hasonló beállítottsággal rendelkezett, így a világképe is hasonló volt az enyémhez. Sporttagozatos osztályba járt a Rákóczi Gimnáziumba, mivel vízilabdázott és úszott. Többek között Darnyi Tamás is az osztálytársa volt.

Gondosan, de a család előtt is titokban előkészítettük a jogellenesen külföldön tartózkodás megszervezését, másnéven, a disszidálást.

1986. május 30-án, Judith érettségi vizsgáinak közepén, nekiindultunk a nagyvilágnak. Mindkettőnk útleveleiben voltak már nyomok a nyugati utazásokról. Én az előző évben jártam az NSzK-ban és Hollandiában, korábban többször is Franciaországban. Judith egy hónapig volt az USA-ban rokonlátogatáson 1985-ben. Ilyen útlevéllal nyilván semmiképpen sem politikai, hanem csak gazdasági menekültek lehetünk.

Apám Ladájával keltünk útra Jugoszlávia irányába, amit teletömtünk mindennel, amiről később kiderült, részben feleslegesen. Itthon úgy tudták, hogy a Balatonon akarunk eltölteni egy hétvégét barátokkal. Jugoszláviába szóló érvényes vízumunk mindkettőnknek volt. A Jugoszláviában már senki nem kérdezte merre megyünk és minek. Az osztrák határon Maribor felé is nyugodtan átkelhettünk. A magyaroknak szabad volt az út, már nem kellett osztrák vízum, csak a magyar oldalon volt útlevel ellenőrzés.

Hétfőn felhívtuk Bécsből a szülőket, akik csak akkor szembesültek a tényekkel.

Bécsben találtunk szállást egy magyaroknak hirdetett panzióban. Sok éve után nemrég Bécsben jártam ismét, és kíváncsiságból felkerestem a panziót hogy meg van-e még? Már mások a tulajdonosok. Elmondtam, hogy 1986-ban nem kevés éjszakát (41-et!) töltöttem itt másodmagammal az ismert célból kifolyólag. A számomra szimpatikus új magyar tulaj – pedig sohasem látott azelőtt - azt mondta, hogy ezért, ha bármikor megyek mindig 10% kedvezményt kapok amennyiben náluk szállok meg. Hát ilyen is van.

Visszatérve 1986-ra. A panziós sejtette, hogy disszidensekkel van dolga, de nem problémázott rajta. Kifizettük a szobát, megkaptuk a kulcsot. Másfél hónapig csavarogtunk, élveztük a szabadságot Ausztriában.

Úgy éreztük, hogy már nincs visszaút. Engem biztosan kitétek volna az állásomból, Judith is mindenféle retorzióknak lett volna kitéve, ha visszajövünk. Azután egy Bécsben élő apai kapcsolat, egy '56-os magyar, javaslatára mégiscsak jelentkezünk Traiskirchenben a menekült fogadóközpontban. Ez az ismerős (később már barát) mindenben igyekezett segíteni nekünk. Nála tudtuk raktározni a rengeteg felesleges cuccot, amit magukkal vittünk. Később is figyelt ránk, tartottuk a kapcsolatot.

A traiskircheni menekülttábor valószínűleg a legnagyobb és legismertebb volt akkoriban az országban. Ausztriában a menedékkérelem igénylése szinte mindig Traiskirchenben kezdődik, ahol a menekülteket az érkezésük utáni első napokban vagy hetekben szállásolják el, majd más helyekre továbbítják őket. Az elmúlt hat évtizedben több mint egymillió ember talált ideiglenes szállást Traiskirchenben.

Ott hibáztunk, hogy túl hosszú ideig „szórakoztunk” Bécsben, mielőtt rászántuk volna magukat a bejelentkezésre. Az akkor zajló '86-os foci világbajnokság idején ugyanis csak kevés menekült volt a táborban. Ha abban az időben jelentkezünk még beleférhettünk volna az '86-os bevándorlási kvótába és még abban az évben eljuthattunk volna Kanadába. Mire rászántuk magukat véget ért a világbajnokság és előzőnlőtték a szocialista országokból érkezett menekültek a befogadó központot.

A menekülttábor bejáratánál először nem akartak befogadni minket, mert túl sok idő telt el a határátlépés és a bejelentkezés között. Azért végül is bejutottunk.

Ami nagy megkönnyebbülést jelentett a számunkra, hogy az otthon maradtaknak semminemű kellemetlensége sem keletkezett abból, hogy disszidáltunk. Az apám kijöhetett Bécsbe, mint a vállalatának kiküldöttje, hogy hazavigye az autóját. Természetesen mindenféle hasznos dologgal, de leginkább élelmiszerrel felpakolva érkezett ki hozzánk.

Mivel magyarországi gazdasági menekültként kezelték, sem Ausztria sem az NSZK nem adott számunkra állandó letelepedési engedélyt (Asylum). Választani lehetett az USA, Kanada, Ausztrália és Új Zéland

között, mint úticél. Mind négy országba 100.000 dollár körül volt a család részéről történő szponzori befogadás díja (kaució). Semmiképp sem akartuk, hogy ne állami segítséggel jussunk ki Kanadába, amivel az önállóságunkat és függetlenségünket féltettük. Ebben is, mint az egész addigi kalandban alig rendelkeztünk valós információval. Itthon nem volt nyilvános a nyugat-európai országok menekültekkel kapcsolatos politikájában beállt változás. Magyarország már egészen más megítélés alá esett, mint pl. 1956-ban!

Traiskirchenben egy hivatalból kirendelt erdélyi száz ügyintézőnek kellett válaszolnunk a kérdőívben leírt kérdésekre. Később megtudtuk, hogy az erdélyi menekültek által megválaszolt kérdőívek egy példánya a Securitaténak ment Romániába, mivel kettős ügynök volt a főszereplő.

Mi a Caritashoz regisztráltunk, akik a menekültek ügyét intézték hivatalból. Több ilyen szervezet is volt, akik valószínűleg fejpénzt kaptak az ENSZ-től. Regisztráláskor kaptunk fejenként 500 Schillinget.

Az egy hét a lágerben (így hívták Traiskirchent) a 40 fős emeletes ágyas szobában nők, férfiak, gyerekek együtt, igen eseménydúsan telt. Állandó balhék, börtönszerű elszigeteltség, síró gyerekek, horkolás mindenfelől, nem volt kellemes érzés.

A menekülteket egy egységes pontrendszer alapján sorolták be. Végzettség, családi állapot stb. A Caritas emberei tájékoztattak bennünket, hogy célszerű lenne, ha összeházasodnánk, mert különben az eltérő besorolási pontszámok alapján esetleg máshova és más időpontban kaphatunk lehetőséget a kiválasztott célországba eljutni. Így azután július 24-re bejelentkeztünk a menekülttáborral szemben levő házasságkötő terembe és összeházasodtunk. A bécsi kapcsolatunk és a felesége voltak a tanúink.

Ekkorra már áthelyeztek minket a táborból egy panzióba Sankt Georgen im Attergau-ba, ami 240 km-re van Béctől az A1-es autópálya mentén. Egy kisebb szoba egy klasszikus alpesi stílusú faépületben, viszont közös fürdővel és WC-vel. Itt hivatalosan tilos volt dolgozni, de azért lehetett a környéken némi pénzt keresni alkalmi munkával. Óránként 40 Schilling, ami 8 órára 320 Schilling. Nem rossz, ami akkor kb. 900-1000 Ft-nak felelt meg naponta. Az útlevélbe kaptunk egy ideiglenes menekültügyi kártyát, amivel igazolhattuk, hogy kivándorlás céljából már be vagyunk

regisztrálva. Ez egyébként semmire sem jogosított. Külföldre nem mehetünk, mert azonnal visszatoloncoltak volna minket Magyarországra. Így töltöttük az időt 1987. március 4-ig. 500 Shillinget kaptunk havonta családonként zsebpénz gyanánt. A panzióban napi 3-szori étkezést és szállást biztosítottak. Mindezt az ENSz Menekültügyi Szervezetének számlájára.

Judith, és egy másik magyar asszony karácsony, szilveszter között szerencsére dolgozhatott egy helyi panzióban. Takarítottak, illetve kisegítettek a konyhában. Jól jött később az itt keresett plusz pénz.

Tudtunk venni egy autót egy szintén akkor disszidáló magyartól 800 (!) Schillingért. Mivel eredetileg nem volt autónk, így hivatalosan nem is írathattuk a nevünkre. Viszont én, „félhivatalosan” beírtam a nevemet az üzembentartói rovatba, a magyar forgalmi engedélybe. Kötöttem rá biztosítást is. Az osztrák helyi rendőrnek csak az volt a fontos, hogy a forgalmiban és az útleveiben azonos név szerepeljen. Az már csak hab volt a tortán, hogy az Ausztriában töltött utolsó estén sem tudtam túladni a kocsin, – akkor már egy rekesz sörért is odaadtam volna bárkinek – így hát a panziótulajdonos „nagy öröme” az egyik rendszámtáblát emlékebe megtartva, a parkolóban hagytam. A slusszkulcsot jó messzire eldobtam a mintegy 60 centis hóba, amely valószínűleg a tavaszi hóolvadáskor elő is került.

Visszatérve a kanadai storyhoz, Judith édesanyja még 1986 őszén „mozgósította” a rokonokat Kanadában, hogy segítsenek a kijutásunkhoz, de azok nem lelkesedtek a már említett letét összegének nagysága miatt. Szerencsénkre az egyik unokatestvére szóba hozta egy munkatársának az Ontario tartományi Mezőgazdasági Minisztériumban, hogy az unokahúga és annak párja már Ausztriában vannak, jönneek Kanadába, de nincs, aki kezességet vállalna értük. A letétbe helyezendő összeg túl magas számukra. Az illető, aki eredetileg holland nemzetiségű azt mondta, hogy ez nem lehet gond. Van egy segélyszervezetük a Canadian Dutch Reformer Church (Kanadai Holland Református Templom), akik hajlandók lennének segíteni a fiatal párnak. Azóta is hálával gondolok a szervezetre, hogy lehetőséget kaptunk tőlük az Új Világban történő letelepedésre.

Mi eleinte nem is tudtunk arról, hogy kik is ezek a „jótevők” mivel az egész folyamat a háttérben, a bürokrácia útvesztőjében intéződött. Azon aggódtunk csak, hogy mi lesz velünk, nem esetleg valami farmra kerülünk-e „rabszolgának”? Hívtuk telefonon a rokonokat, - természetesen „R” beszélgetéssel - akik megnyugtattak minket, minden rendben lesz, mindent megtudunk időben. És valóban 1987. március 4-én a bécsi repülőtéren a Kanadai Nagykövetség embere beletűzött az útlevelünkbe egy A/4-es méretű bevándorlásra jogosító dokumentumot, amin az állt, hogy jogunk van ezentúl hivatalosan Kanadában élni, munkát vállalni, mint befogadott letelepedők.

Később, ezzel a dokumentummal utaztam pl. Lengyelországba, ugyanis az édesapámat időközben 5 évre kiküldte a vállalata cégképviselőnek. Ez igen jól jött, mert oda így minden nehézség nélkül el tudtam utazni és találkozni szüleimmel.

Kanadában az említett holland egyházi képviselő és Judith unokatestvére várt minket. Meglepően kellemes tavaszi időben érkezünk Torontóba, ami rögtön jó benyomást keltett számomra.

Eleinte az unokatestvérnél (Mikiné) laktunk, a felesége (Lorraine) „angolszász típusú katonás rendet” tartott a házban. Már másnap, vitt is minket a különböző hivatalokba ügyeket intézni. Jellemző volt akkor az ottani viszonyokra, hogy minden hivatalos új dokumentum igénylésére elég volt pár perc, maximum fél óra. Mára ez már megváltozott, mint ahogyan Kanada lélekszáma is mintegy megduplázódott! Nyilván nem lehettem belátható időn belül légiforgalmi irányító, viszont rengeteg ideiglenes munkát tudtak ajánlani.

A harmadik napon elkerültünk egy padlóelemeket összeszerelő üzembe. Ott dolgozott egy szerb nő is, aki ugyanazon a szinten lakott egy magyar családdal. „Majd örülni fognak nektek” felkiáltással már vitt is bennünket hozzájuk. Varga Attila és családja 56-os disszidensként, eredetileg Ausztráliába mentek. 1970-ben települtek át Kanadába. Hamar remek, baráti kapcsolat alakult ki velük. Mindenben segítettek minket, ahol lehetett. Attila gépszerelő volt egy nagy kanadai sörgyárban. Óriási élményben volt részünk, mert egy hét múlva elvitt bennünket kisrepülőgéppel a Niagara fölé és környékére. Később is sok közös programot

szerveztek nekünk és velünk, teljesen önzetlenül. Attila a saját kocsiját ajánlotta fel nekem a kanadai jogosítványom megszerzésének gyakorlati vizsgájához. Az elméleti vizsgát egy automata berendezésen kellett előtte teljesíteni, amelynek teszt kérdései kb. 60 nyelven (!) voltak elérhetőek. Magyar nem volt köztük, de az angol nem okozott nehézséget. Az első gyakorlati vizsgám bukás volt, mert az emelkedőn nem jó felé tekertem a kormányt parkoláskor. Egy hét múlva Attila újból eljött velem vizsgázni, okulva az előző hibámon, akkorra már sikerült. „G” kategóriás úrvezetői jogosítványt kaptam, amivel Kanadában 11 (!) tonnás összsúlyú járművet is lehet vezetni.

Alighogy meglett az ideiglenes jogosítványom adódott rögtön egy munka, drága franciaablakok szállítására. „Vezettél már korábban furgont?” kérdezte a munkaadó, „hát persze” volt részemről a válasz. Amikor megláttam a 11 tonnás Mercedes-Benz típusú kamiont, kiveret a víz. Mint mindennel ezzel is megbirkóztam, semmilyen balhém nem volt vele. Ez a munka sajnos csak két hétig tartott. A felvételnél nem kötötték az orromra, hogy csak egy szabadságon levő munkatárs helyettesítésére vettek fel kb. két hét időtartamra. Másnap már megint dolgozhattam egy új munkahelyen. Szerencsére volt belőlük akkor is bőven.

Judith közben egy divatcég raktárában kapott munkát, mint komissiózó. Lorainne időközben rájött, hogy van már elég félretett pénzünk ezért közölte velünk, hogy most már ideje saját lakás után nézni. Hát 2 hónap után ez erős kijelentés volt részéről. Mikivel munka után, kiadó lakásokat kezdtünk keresgélni, lehetőleg a környéken. Mivel friss bevándorlók voltunk a két hónapi kaució mellett, kellett még egy kezes is, aki garanciát vállalt arra az esetre, ha nem fizetnénk a lakbért. Lorainne, aki a „főnök” volt otthon, elzárkózott ettől, de Miki titokban aláírta nekünk a kezességi iratot, amely szerencsére csak az első 6 hónapra vonatkozott. Nem kellett megbánnia a döntését, mert mi mindig időben teljesítettük a kötelezettségeinket. Miután önállókká lettünk ugyanezt eljátszottuk autógyógyban is, hiszen Észak-Amerikában nem lehet autó nélkül megenni már a távolságok miatt sem. Lorainne ismét megvétózott mindent, így az autókölcsön kezességet egy másik kint élő ismerősünk vállalta be. Ot sem hoztuk az egyéves szerződés lejárta előtt soha kellemetlen helyzetbe.

Nem sokkal később egy biztonságtechnikai cégnél (CHUBB Security Systems) kaptam állandó munkát. Egy elektronikai ipartelepen dolgoztam a repülőtér túloldalán, ahonnan sóvárogva néztem a gépeket nap mint nap le és felszállni. Az addigi életem középpontjában mindig is a repülés volt. Nem vártam sokat és beadtam a jelentkezésemet. Persze ide is kellett egy kis „hátszél”. Rampás állásra vettek fel. Ott dolgoztam 1988. 06.30. - 1996. 04.30-ig, amikor is a válást követően, hazajöttem.

Amit otthagytam: Volt biztos jövedelmünk. Lakást béreltünk, később öröklakást, majd úszómedencés házat vettünk, 0,5 – 1 % / év (!) kamatra. Amire büszke vagyok, hogy a kint töltött 9 év alatt egy percet sem voltam munkanélküli segélyen, mindig találtam munkát, amit el is vállaltam.

Kanadában egy sor olyan dologgal találkoztam, amiről otthon nem is álmodtunk, és sajnos 36 évvel a rendszerváltozás után sem álmodhatunk. Munkanélküli segélyalap, kiegészítő egészség és balesetbiztosítás, vállalati nyugdíjalap, vállalati részvények, mint „Cafeteria” juttatás, fogorvosi ellátás minden családtagra vonatkozóan is, stb. A lényeg, a légitársaság teljes útvonalhálózatára kiterjesztett „ingyenjegy” juttatás volt, a családtagok és szülők részére is. Így jutottam el többek között Hong Kongba, Rio de Janeiróba, Hawaii-ra, Mexikóba, a Grand Canyonhoz, a Karib-térségi szigetekre, valamint Európa és az USA különböző városaiba és természetesen, Budapestre.

Az alkalmazottak jelképes összegért utazhattak a társaság, vagy partnertársaság járatain, ún. Standby „várólistás” módon. Az ott töltött nyolc évem alatt kb. 170-szer repültem, beleértve a családtagok utazásait is. Szinte minden távoli helyen voltunk, ahova a Cég repült, gyakran a

szüleimet is bevonva. „Menjünk a legmesszebb, mert az a leggazdaságosabb, ha nem dolgozom már a reptéren, a rövid utakat könnyen ki tudom fizetni” volt a filozófiám.

Akkoriban a leghosszabb utak 30 kanadai dollárba kerültek a társaság dolgozóinak, de csak akkor, ha volt üres hely a gépen. Számos más kedvezmény is társult a jegyhez. Pl. 50%-os szállodai árkedvezmény a 4 és 5 csillagos szállodákban, egyéb vásárlási kedvezmények a repülőtereken és hasonlók. Akkor volt csak gond, ha visszafelé tele volt a gép és nem volt hely, de erre is talál-

tam mindig megoldást.

Történt, hogy 1990-ben lejárt a magyar útlevélem, kanadai meg még nem volt. Márpedig az volt az igazolványom. Reggel felszálltam az ottawai gépre 500 km kb. 1 óra repülőút, a konzulátuson megkaptam a hosszabítást, délben visszajöttem. Mindez 5 kanadai dollárért.

Kiérkezésünkkor és még sokáig az itthonitól idegen környezetben, részben ismeretlenek között éltünk. Olyan emberektől kaptunk segítséget, akiktől nem vártuk, akiktől reméltük azoktól meg nem mindig, de tisztelet a kivételnek.

A számos
rendes em-
ber között,
akik önzet-
lenül segí-
tettek, ami-
kor szükség
volt, ki in-
formáció-
val, ki kap-
csolattal.

Volt egy
olasz, szin-
tén beván-

A házunk és az egyik autónk

dorló család, akikkel közeli barátságba kerültünk. Az olaszok nagyon szoros közösséget alkotnak Torontóban is. Mindenki mindenkit ismer, segítik egymást és a rászorulókat. Ez az olasz barátunk (Frank) egy autószerelő műhelyt működtetett szintén olasz társával a lakóhelyünk közelében. A műhely mellett ingatlanközvetítéssel is foglalkozott olyan másodállásként. Rajta keresztül adtam el a szinte új autóm. Ennek az volt az oka, hogy kialakult nekünk egy általunk már korábban kiválasztott házat úgy, hogy akkor én az USA-ban voltam valamilyen airshow apropóján. Az egész üzletet egy rövid telefonbeszélgetés során hagytam jóvá. Természetesen visszatértemkor az egész jogi procedúrát ügyvéd előtt is lebonyolítottuk, aki hihetetlen, de szintén olasz volt.

Szintén egy olasz hölgy volt annak a banknak a vezetője, ahonnan hitelt vettünk fel a házra, de olasz volt a biztosítási ügynököm, akivel a ház és az autóbiztosítási ügyeimet intéztem. Ezek az ismerősök mindenben csak segítettek, soha nem vert át egyik sem. 1990-ben végre megkaptuk a kanadai állampolgárságot. Három, napra pontos évet kellett rá várni, amelyhez minden a határon kívül töltött napot hozzáadtak. Vizsgát kellett tenni Kanada földrajzi és államszerkezeti ismereteiből, mindezt angol nyelven. Amikor lezajlott a ceremónia a helyi tartományi parlamenti képviselő hivatalból köszöntött bennünket, mint új állampolgárokat. Megadta az elérhetőségét, ha szükségünk lenne a segítségére.

1995-ban aztán váratlanul elváltunk. A sok közös küzdelem és erőfeszítés után végre már egyenesben voltunk. Saját ház úszómedencével, két autó, biztos jövedelem mindkettőnknek. Mindent el kellett adni, mindent elől-ról kellett kezdeni. Csakhogy egészen más a menekültszállásról kezdeni egy kofferral és más úgy, hogy szép, medencés háza volt az embernek még a minap. Egy vacak bérlakásban ismét egyedül nem egy nagy show. Megint meg tudtam volna teremteni azt, amit már egyszer sikerült, de valahogy nem volt már kedvem az egészhez. Úgy döntöttem, hogy hazatelepülök, mivel gyermek nem született, a szüleim meg itthon éltek.

1996. április 17-én jöttem haza. A rendszerváltásnak nevezett valami, igencsak megtévesztett. Azt hittem, hogy egy hasonló, demokratikus államszerkezet van kialakulóban, mint amit Kanadában megismertem. Reméltem azt is, hogy a szakma mihamarabb visszafogad. Nyitott voltam mindenre, ami a repüléshez kötődik. Vettem egy kis, 28 m²-es lakást Budapesten az volt a fix pont és persze a szüleim, akik mindvégig támogattak mindenben.

A repülésben érintett hazai cégek (MALÉV, LRI) nem nagyon lelkesedtek egy „nemrég hazatelepültért”, így az év végéig nem sikerült munkát találnom.

Az anyám valahol a városban véletlenül találkozott egy korábbi kedves évfolyam és munkatársnőmmel Gurály Helénnel és elpanaszolta neki, hogy a fiának nem sikerült hónapok óta állást találnia. Gondolom Helén fejében azonnal elkezdtek mozogni a kis fogaskerekek. Mindenesetre kért tőlem egy önéletrajzot és kihasználva számos hasznos és jó kapcsolata a különböző állami szervnél és cégnél 1996 november elején felhívott, hogy menjek be a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium (KHVM) Légügyi Főigazgatóságára Tóth Károly főigazgató helyetteséhez. Megtörtént az interjú, „majd értesítjük” - ebben maradtunk.

December 2-án délelőtt fél 10 körül csöngött a telefon „Tóth Károly vagyok a minisztériumból, Omajnikov úr mit csinál ma?” „Éppen semmit, Tóth úr, mint már vagy fél éve” Az a helyzet, hogy be kellene jönni dolgozni!” „Rendben fél óra múlva ott leszek!” Szintén aznap délelőtt ismertem meg Tóth úr főnökét, Skonda Ödön légügyi főigazgatót, aki sok sikert kívánt a jövőbeli munkámhoz. Ötöle rengeteget tanultam,

leginkább tárgyalási technikát és diplomáciát. Óriási megtiszteltetés volt még számomra, hogy abban az időben Dr. Lotz Károly volt a közlekedési miniszter, aki véleményem szerint az utóbbi 30 évben a leginkább képviselte a magyar repülés különböző ágazatait mind a földön, mind a levegőben. Meg akarom még említeni Erdei Tamást is, aki éveken keresztül az LRI igazgatójaként szívügyének tekintette a Ferihegyi repülőtér üzemeltetés és a légiforgalmi irányítás minden szegmensét.

Így lettem a Légügyi Főigazgatóság nemzetközi légügyi szakreferense⁷⁶. Egy hatalmas irathalom várt rám, amit az elődöm hagyott hátra, napi ügyekkel és jónéhány rendelet tervezettel egyetemben.

Hamar megtanultam a minisztériumi ügyintézés, irat előkészítés fortélyait. A titkárnők is rengeteget segítettek. Sokat tanultam és számos kapcsolatot sikerült kialakítani hazai és nemzetközi vonalon. Egy idő után úgy éreztem ki kell lépnem a közigazgatási szektorból és irányt kell vennem vissza, a szakmai vonal felé. Ennek érdekében felvettem a kapcsolatot a vezetőim bevonásával az LRI illetékeseivel. Nem örültek a távozási szándékomnak, de nem is gördítettek akadályt az áthelyezés elé.

1998 novemberében aztán átvettek az LRI repülés elméleti és módszertani részlegéhez (REMR). Az volt az előírás, hogy érvényes szakszolgálati engedéllyel kell rendelkeznie az ott dolgozó munkatársaknak. 2000-ben mind az öt irányító csoportban kijelöltek részemre egy-egy oktatót, aki a gyakorlatban felügyelte a Toronyban végzett tevékenységemet. Mivel dolgoztam is mellette, így munkaidőn túl, de zömében hétvégeken megszereztem a szükséges gyakorlatot és óraszámot a szakszolgálati engedélyhez.

---

⁷⁶ NapiGazdasag_1997_07__pages156-156.pdf

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
REPUBLIC OF HUNGARY
LÉGÜGYI HATÓSÁG
CIVIL AVIATION AUTHORITY

II LÉGIFORGALMI IRÁNYÍTÓ
SZAKSZOLGÁLATI ENGEDÉLY
AIR TRAFFIC CONTROLLER LICENCE

III Engedélyszám
Licence No. 11-0202

IV Név
Name OMAJNIKOV VALENTIN

Személyi szám
Identity Code No.
1961.02.27.

VI Állampolgárság
Nationality
MAGYAR

XI Kelt. bélyegző
Date of Issue, Stamp
2000.01.06.

X Hatósági meghatalmazott aláírása
Signature of Authorised Person

VII A tulajdonos aláírása
Signature of Holder

20

Időközben visszakerültem a közlekedési minisztériumba, mert Dr. Kiss Lászlót nevezték ki légügyi főigazgatónak, akivel korábban együtt dolgoztam az LRI-nél. Hívtott, hogy segítsék neki és mivel már volt közigazgatási gyakorlatom és szakmai ismeret-ségem, igent mondtam. Az volt a kérésem, hogy maradhassak az LRI állományában és vezénnyelt állományban lehessenek. Ismét a külföldi szervezetek munkáival kapcsolatos ügyeket kaptam. ICAO, az EUROCONTROL-ban (European Organisation for the Safety of Air Navigation, Európai Szervezet a Légiközlekedés Biztonságáért) repülés-

biztonság szabályozói felügyelő testületének (SRC) magyar képviselője voltam mintegy 6 éven keresztül.

Akkoriban egyedülálló emberként az érdemi munkát este szerettem végezni az irodában. A Dob utcában a hetedik emeleten volt az irodám, szép kilátás, csönd, ideális körülmények a nyugodt munkához. Egy ilyen este megszólalt a telefonom és egy LRIs munkatársam hívott, hogy itt van három hölgygel, a titkárnőjével és annak két barátnőjével, menjek velük táncolni valahova. A lányok eredetileg tapétát vásárolni indultak, de

találkoztak az ismerőssel és kedvet kaptak egy kis lazításhoz. Az akkor még csak az általam éppen megismert Gabi nevű hölgy javasolta, hogy ne csavarogjunk, hanem menjünk el az ő lakására, a fia úgyis nyári táborban van. Vettünk néhány italt és harapnivalót és mindnyájan felmentünk Gabihoz. Hajnalig voltunk ott, beszélgetés, tánc, de volt egy kis bibi. Másnap, illetve már aznap dolgozni kellene menni, így hát telefonszám csere után elköszöntünk egymástól. A telefonváltások és a találkozások sűrűsödtek. Gabi szintén elvált, volt egy akkor kamaszkorú fia (Apor) akit egyedül nevelt. Telt, múlt az idő, lassan összeköltöztünk.

Párizsban voltam 2001 júniusában valamilyen konferencia apropóján, délután a Champs Elysées sugárúton sétálva valószínűleg áthatott Párizs hangulata és felhívtam Gabit. „Már egy éve együtt élünk, mit szólnál, ha összeházasodnánk? Az „igen” válasz után kértem, hogy amíg itt leszek Párizsban még három napig, nézzen utána mikor és hol lehetne mielőbb megtartani az esküvőt. 2001. szeptember 1-én a XII. kerületben aztán összeházasodtunk. Az esküvő napján (a II. világháború kitörésének napja) az autót, amit feldíszítettünk

úgy döntött, hogy nem indul el. A tortát már korábban megrendeltük, de nem akart jönni a megbeszélt időben. Már indulni kellett volna a szertartásra, amikor az utolsó pillanatban aztán meghozták. Áttettük Gabi

tanújának az autójára az esküvői díszítést és azzal mentünk. Ennyi negatív előjel ellenére még mindig jól megvagyunk.

A Vend utcában a második kerület dombos részén laktunk Gabinál. Sokat kellett utaznom minden nap az Igló utcai HungaroControl-hoz. Úgy döntöttünk, hogy keresünk valamilyen házat közelebb a munkahelyemhez. Az akkori főnököm és később barátom javasolta Szemeretelepet. A Tátrafüred téren találtunk is egy nekünk megfelelő házat. 2005-ben vettük meg, de csak 2008. augusztus 6-án Gabi születésnapján költöztünk, mert nem igazán haladt a tervezett felújítás.

2008-ban jött a gazdasági válság, a törlesztőrészletünk igencsak megugrott. Az egy kereset már nem volt elég, no meg gondolni kellett a jövőnkre is. Gabi egy volt iskolatársának biztatására az Agykontroll - Szebb Életért Központban vállalt munkát.

Még 2010-ben megkaptam a HungaroControl Díjat⁷⁷. Az indoklásból: Omajnikov Valentin komoly munkabírással, hazai és nemzetközi elismertséggel, légiforgalmi irányítási háttérrel és kiváló szakmai ismeretekkel rendelkezik.

Méltó módon képviseli a HungaroControl érdekeit, fejlett kritikai érzéssel, kitartóan keresi az új megoldásokat, motorja a fejlesztéseknek.

2014-ben úgy döntöttem, hogy a szakmai és személyi körülmények számomra erősen vitatható változásai miatt nem folytatom tovább a nemzetközi ügyeket a HungaroControl-nál, ezért beadtam a felmondásomat. Nem volt könnyű döntés, de muszáj volt meghoznom.

A Közlekedés Biztonsági Szervezetnél (KBSz) próbálkoztam, mint bal-esetvizsgáló. A 6 hónapos próbaidő lejáratí napja előtt egy nappal

---

⁷⁷ Hírlevél a HungaroControl Zrt. belső lapja. 2010. július.

felmondtak nekem. Szakmai kifogás nem merült fel, hivatalosan nem kaptam indoklást, de nem is bánom már.

A sok negatív tapasztalat ismét elkésérített a hazai viszonyokat illetően. Megpályáztam egy helyet 2017-ben az Air Canadánál. Pozitív visszajelzés jött így kiutaztam Calgaryba, mert oda volt megpályáztatva a hely. Végül is nem a megbeszélte munkakörbe, hanem a repülőgép üzemanyag-töltői beosztásba vettek fel.

Követelmények, mint mindenhol a világban: nemzetbiztonsági ellenőrzés, tanfolyamok, típus ismereti vizsgák. Csak felügyelet mellett dolgozhattam, mivel még nem volt meg a teljes biztonsági ellenőrzésem. Az eltelt idő alatt beláttam, hogy már más idők járnak. Jelentősen megdrágult az élet Kanadában is. Az itthoni ház árából nem sokat tudtam volna kint kezdeni, ráadásul Calgaryban nagyon hideg is volt télen. Úgy gondoltam felelőtlenség lenne ilyen körülmények között kitelepülni a feleségemmel. Így 2018 nyarán ismét hazajöttem.

Több próbálkozás után a repülőtéri DHL Express-nél találtam egy 4 órás állást, mint járat kiszolgáló felelős (Ramp Supervisor). Abban a reményben vállaltam el, hogy lesz az még 8 órás is, tekintve, hogy a munka nem volt 4 óra alatt elvégezhető. Hamar elértem a jogszabályban leírt túlóra limitet. Hiába kértem, nem kaptam meg a 8 órás státuszt. 4 órás kiegészítésként az „Elvesztett csomagok szolgálat” ügyintézői posztját ajánlották fel. Köszö, de nem, így ott is felmondtam.

Egy ismerős volt kolléga beajánlott a Légügyi Hatóságnál, és 2019 ősz végén mentem interjúra. 2020 januárjában vettek fel a Repülésbiztonsági Osztályra, rövid idő múlva átkértek a HungaroControlra is felügyelő Légtérgazdálkodási és Légiforgalmi Osztályra (LLO). Itt a munkám során sok volt kollégával sikerült ismét szakmai kapcsolatba lépnem. Ez ismét jó érzéssel töltött el. 2022 márciusában a sok átszervezés és a személycserék ismét megingatták bennem a jövőképet. Még egy kísérletet tettem, hogy esetleg heti 20 órában egy másik szervezet keretében csináljam ugyanezt. A főnökeim minikét helyen nagyon rendesek voltak velem és meg voltak elégedve a munkámmal. De sajnos nekik is vannak főnökeik, akikkel ugyan nem voltam napi kapcsolatban, de döntéseik, illetve döntésképtelenségeik hatását az egész rendszer megszenvedti. Egy év után

végleg beláttam, hogy ez a környezet tőlem sokkal nagyobb energiát von el, mint amennyit ad nekem.

Drasztikusnak nevezhető lépésre szántam el magam és beléptem egy magáncéghez, akik a hangárba javításra beérkezett repülőgépek külső és belső takarítását és karbantartását végzi. Komoly fizikai és szakmunka, de relatíve jól megfizetik.

Már kevesebb, mint egy év van a nyugdíjig, a nagy kihívásokat már meghagyom a fiatalabb generációnak.

kir. belügyminister

Edm. ad. 2888/1928

Visszahonosítási okirat.

Értelem magyar állampolgárságot az 1921. évi törvénycikkkel beiktatott trianoni békeszerződés 11. cikké alapján elvonult és a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei Pestvárostól és környékétől a községi községekbe való felvétel iránt beiktatott **Dési Jenő** született az 1901. évben vármegyei rendőrségi lakos, házadoni az 1922. évi t. c. 28. §-a alapján községekbe a magyar állampolgárságot visszahonosított, elbírálva a visszahonosítást.

Budapest, 1928. évi május hó 22-án.

A miniszter rendeletével

János
miniszteri titkár.

36432/28.

A törvényben előírt honpolgári esküt a mai napon előttem letette.

Budapest, 1928. évi június hó 30. n.

Scharek Ferenc Emberek Szemeretelepen című könyve a szerző a pestszentlőrinci Szemeretelep életét feldolgozó harmadik műve.

A korábbiak Szemeretelep létrejöttét, az itt letelepedettek küzdelmeit az alapvető életfeltételekért, a történetben fontosabb szerepet betöltők sorsát mutatták be.

A harmadik könyv, melyet a kezében tart az Olvasó a telep jelenlegi lakói közül válogat véletlenszerűen. Az ebben szereplők története azt példázza, hogy mindenkinek az élete egy regény csak végig kell gondolni és írásba kell foglalni.

Ajánljuk ezt a könyvet mindenkinek, aki velünk élő szépkorú emberek életén keresztül szeretnének bepillantani közelmúltunkba.